

Finansmarkandsavdelningen
Bankenheten

Ändrade kapitaltäckningsregler



REGERINGSKANSLIET

Finansdepartementet

Innehåll

1	Sammanfattning	9
2	Lagförslag	11
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.....	11
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1372) om införande av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar	43
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.....	48
3	Bakgrund	51
3.1	Regleringen av den finansiella sektorn	55
3.1.1	Europeisk reglering.....	55
3.1.2	Svensk regleringen av kreditinstitut och värdepappersbolag	57
3.2	Sammanfattning av befintliga kapitaltäckningsregler	57
4	Ändringsdirektiven CRD II, CRD III och kommissionens direktiv 2009/83/EG.....	65
4.1	CRD II	65

4.1.1	Ändrade regler för stora exponeringar	65
4.1.2	Skärpta krav för värdepapperisering	67
4.1.3	Ansvarsfördelning mellan hem- och värdlands illsynsmyndighet samt införande av tillsyns kollegier	68
4.1.4	Förstärkt tillsyn av likviditetsrisk.....	69
4.1.5	Kapitalbasen – ändrade villkor för hybrider.....	70
4.1.6	Regler för ratingföretag.....	71
4.1.7	Undantag för banknätverk från vissa strikta krav	72
4.1.8	Betaltjänstdirektivet.....	72
4.2	CRD III	73
4.2.1	Striktare regler för återvärdepapperisering.....	73
4.2.2	Höjda kapitalkrav för poster i handelslagret som beräknas med value-at-risk metoden.....	74
4.2.3	Nya villkor för ersättningssystem	76
4.2.4	Förlängd övergångstid från Basel I- till Basel II regelverket	77
4.2.5	Delegering till kommissionen	78
4.3	Kommissionens direktiv 2009/83/EG	78
5	CRD II.....	81
5.1	Stora exponeringar	81
5.1.1	Exponeringar som inte ska räknas in vid beräkning av stora exponeringar.....	85
5.1.2	Grupp av kunder med inbördes anknytning	86
5.1.3	Innebörd av begreppet ”kreditinstitut”	88
5.1.4	Rapporteringskrav.....	88
5.1.5	Ändrade villkor för beräkning av stora exponeringar.....	90
5.1.6	Kreditriskskydd	92
5.1.7	Undantag från regler om stora exponeringar.....	93
5.1.8	Beräkning av exponeringsvärde.....	95
5.1.9	Riskviktning av vissa exponeringar.....	96

5.1.10	Garanti från tredje part.....	97
5.2	Värdepapperisering	98
5.2.1	Investeringar i värdepapperiseringar m.m.....	99
5.3	Tillsyn.....	107
5.3.1	Definitionen av institut	108
5.3.2	Samordnande tillsynsmyndighet.....	109
5.3.3	Den behöriga myndighetens uppgifter.....	110
5.3.4	Kritiska situationer	112
5.3.5	Beslut på gruppnivå om kapitalbasen	115
5.3.6	Betydande filialer	117
5.3.7	Tillsynskollegier.....	120
5.4	Kapitalbasen	122
5.4.1	Primärkapital.....	122
5.5	Kreditvärderingsföretag.....	128
5.5.1	Betydelsen av registrering som kredit värderingsinstitut.....	129
5.6	Ändringar i kapitalkravsdirektivet	132
5.6.1	Definitionen av primärkapital.....	132
5.6.2	Kontroll av stora exponeringar	133
5.6.3	Rapporteringskrav	134
5.6.4	Tillsyn.....	135
5.7	Ändringar i bilagor till kreditinstitutsdirektivet	136
6	CRD III	139
6.1	Värdepapperisering och återvärdepapperisering	139
6.1.1	Definition av återvärdepapperisering och återvärdepapperiseringspositioner.....	140
6.1.2	Kapitalbas och värdepapperisering	141
6.1.3	Minimikrav på kapitalbas för kreditrisker avseende värdepapperisering	142

6.2	Regler för rörlig ersättning	144
6.2.1	Regler om rörlig ersättning	145
6.3	Tillsyns- och upplysningsplikt	148
6.3.1	Behöriga myndigheters tillsyns- och upplysningsplikt	148
6.3.2	Kreditinstitutens upplysningsplikt	151
6.3.3	Tekniska instrument för tillsyn	153
6.3.4	Befogenheter att vidta sanktioner.....	155
6.4	Ändringar av kapitalkravsdirektivet	156
6.4.1	Beräkning av kapitalbas	157
6.4.2	Kapitalkrav för marknadsrisker.....	157
6.5	Ändring i bilagor till kreditinstitutsdirektivet.....	158
6.6	Ändringar i bilagor till kapitalkravsdirektivet	160
7	Kommissionens direktiv 2009/83/EG	161
7.1	Kapitalkrav för kreditrisker	161
7.2	Övriga ändringar	163
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	165
8.1	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser för genomförandet CRD II	165
8.1.1	Ikraftträdande	165
8.1.2	Exponeringar mot stater och centralbanker i en annan valuta än den nationella	166
8.1.3	Stora exponeringar.....	166
8.1.4	Beslut på gruppnivå om kapitalbasen.....	167
8.1.5	Undantag från reglerna om kapitalkrav för vissa värdepappersbolag.....	167
8.1.6	Kapitalkravet för marknadsrisker	168
8.1.7	Investeringar i värdepapperiseringar m.m.	169

8.2	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser för genomförandet av CRD III.....	170
8.2.1	Ikraftträdande	170
8.2.2	Kapitalbasens lägsta nivå	170
8.2.3	LGD-värde för hushållsexponeringar.....	172
8.2.4	Kapitalkravet för marknadsrisker	173
9	Förslagets konsekvenser	175
9.1	Allmänt	175
9.2	Samhällsekonomiska konsekvenser	176
9.3	Konsekvenser för svenska kreditinstitut och värdepappersbolag.....	178
9.4	Konsekvenser för myndigheter.....	179
9.5	Konsekvenser för domstolarna	180
10	Författningskommentar	181
10.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.....	181
10.2	Förslag till ändring i lagen (2006:1372) om införande av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.....	190
10.3	Förslag till lag om ändring av lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.....	192
Bilaga 1	
	Kommissionens direktiv 2009/83/EG av den 27 juli 2009 om ändringar av vissa bilagor till rådets direktiv 2006/48/EG med avseende på tekniska bestämmelser om riskhantering	

Bilaga 2

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/111/EG av den 16 september 2009 om ändring av direktiven 2006/48/EG, 2006/49/EG och 2007/64/EG vad gäller banker anslutna till centrala kreditinstitut, vissa frågor som gäller kapitalbasen, stora exponeringar, tillsynsrutiner och krishantering.....

Bilaga 3

Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/.../EU om ändring av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG vad gäller kapitalkrav för handelslager, värdepapperisering och samlad tillsynsbedömning av ersättningspolitik

Bilaga 4

Parallelluppställning – förteckning över bestämmelser som genomfört direktiven i svensk rätt.....

1 Sammanfattning

Europaparlamentet och rådet antog den 16 september 2009 direktiv 2009/111/EG av den 16 september 2009 om ändring av direktiven 2006/48/EG, 2006/49/EG och 2007/64/EG vad gäller banker anslutna till centrala kreditinstitut, vissa frågor som gäller kapitalbasen, stora exponeringar, tillsynsrutiner och kris-hantering. Direktivet innehåller ändringar i de befintliga direktiven 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (det s.k. kreditinstitutsdirektivet) och 2006/49/EG om kapitalkrav för värdepappersbolag och kreditinstitut (det s.k. kapitalkravsdirektivet). Tillsammans kallas direktiven ofta CRD, efter sin engelska benämning *the Capital Requirements Directives*.

Direktivet 2009/111/EG, som går under beteckningen CRD II, innebär en uppdatering och skärpning av regler för bl.a. de aktiviteter som bidragit till den finansiella krisen. Regeländringarna medför främst nya principer och regler för hybridkapitalinstrument som andel av eget kapital, förtydligande av ansvarsfördelning mellan hem- och värdlandstillsynsmyndighet genom bl.a. införande av tillsynskollegier, förstärkt tillsyn av kreditinstitutens likviditetshantering, begränsningar och ytterligare harmonisering av regler för stora exponeringar samt skärpta krav för värdepapperisering.

Av CRD II framgår att medlemsstaterna ska sätta ikraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 31 oktober 2010. Bestämmelserna ska därefter tillämpas från och med den 31 december 2010.

Den 7 juli 2010 antogs genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/ej numrerad än/EU ytterligare ändringar av CRD. Ändringsdirektivet, som kallas CRD III, innehåller främst nya regler avseende kapitalkrav för vissa poster i handelslagret, återvärdepapperisering och tillsynsbedömning av ersättningspolitik.

Enligt CRD III ska medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 31 december 2011. Vissa delar av direktivet – bl.a. ersättningsreglerna – ska gälla från och med 1 januari 2011.

Därtill har kommissionen beslutat om tekniska ändringar i CRD genom direktivet 2009/27/EG från den 7 april 2009 som innebär ändringar i vissa bilagor till kapitalkravsdirektivet. Kommissionen har även genom direktivet 2009/83/EG från den 27 juli 2009 beslutat ändringar i vissa bilagor till kreditinstitutsdirektivet avseende riskhantering.

Denna promemoria innehåller förslag till hur ändringsdirektiven CRD II och CRD III samt ovan nämnda tekniska ändringar i CRD ska införlivas med svensk rätt. Genomförandet föreslås ske huvudsakligen genom ändringar i lag och i Finansinspektionens föreskrifter. De lagar som främst berörs av ändringsförslagen är lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

Parallellt med de lagförslag som lämnas i denna promemoria pågår ett arbete hos Finansinspektionen med att ta fram förslag till ändrade föreskrifter och allmänna råd. För att få en mer fullständig bild av regelverket behöver därför även dessa förslag beaktas.

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

dels att 1 kap. 3 §, 2 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 4 kap. 2 och 12 §§, 7 kap. 1, 3–8 §§, 8 kap. 2 och 3 §§, 9 kap. 2, 7 och 10 §§, 10 kap. 9 och 12 §§, 12 kap. 4 § samt 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas ett nytt kapitel, 7a kap., samt fem ny paragraf, 10 kap. 6 a–6 d §§ samt en ny rubrik närmst före 6 a §, av följande lydelse.

¹ Jfr Europaparlamentet och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning) (EUT L 177, 30.6.2006, s. 1, Celex 32006L0048) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG av den 14 juni 2006 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (omarbetning) (EUT L 177, 30.6.2006, s. 201, Celex 32006L0049, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/111/EG (EUT L 302, 17.11.2009, s. 97, Celex 32009L0111).

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 kap.****3 §²**

1. *anknutet företag*: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller driva annan liknande verksamhet som har samband med den huvudsakliga verksamheten i ett eller flera kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländska företag,

2. *behörig myndighet*: Finansinspektionen eller en annan myndighet inom EES som utövar tillsyn över institut, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländska företag,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *exponeringar*: poster som redovisas som tillgång i balansräkningen, derivatavtal som redovisas som skulder eller åtaganden utanför balansräkningen,

5. *finansiellt holdingföretag*: ett finansiellt institut som inte är ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 1 kap. 3 § 3 lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat och

a) som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländskt företag, och

b) vars dotterföretag uteslutande eller huvudsakligen utgörs av sådana företag som avses i a eller finansiella institut,

6. *finansiellt institut*: ett svenskt eller utländskt företag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att

a) förvärva eller inneha aktier eller andelar,

² Senaste lydelse 2009:364.

b) driva en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2–10 och 12 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § samma lag, eller

c) driva värdepappersrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

7. *finansiellt instrument*: ett avtal som ger upphov till en finansiell tillgång för en part samtidigt som en annan part får en finansiell skuld eller utfärdar ett egetkapitalinstrument,

8. *finansiellt moderholdingföretag inom EES*: ett inom EES etablerat finansiellt holdingföretag, som inte är dotterföretag till ett institut eller ett motsvarande utländskt företag som auktoriserats inom EES eller till ett annat finansiellt holdingföretag som är etablerat inom EES,

9. *holdingföretag med blandad verksamhet*: ett svenskt eller utländskt moderföretag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar, motsvarande utländskt företag, finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 1 kap. 3 § 3 lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, men som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländskt företag,

10. *institut*: kreditinstitut och värdepappersbolag,

11. *kapitalkravsdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG av den 14 juni 2006 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (omarbetning), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/23/EG,

12. *kreditinstitut*: bank, kreditmarknadsföretag och Svenska skeppshypotekskassan,

13. *kreditinstitutsdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/44/EG,

14. *originator*:

a) ett företag som, själv eller via anknutna företag, direkt eller

indirekt, var part i det ursprungliga avtal som gav upphov till de förpliktelser eller potentiella förpliktelser för gäldenären, eller den potentiella gäldenären, som ligger till grund för den exponering som värdepapperiseras, eller

b) ett företag som förvärvar tredje mans exponeringar, tar upp dem i sin balansräkning och därefter värdepapperiserar dem,

14. moderinstitut inom EES:
ett institut eller motsvarande utländskt företag som auktoriserats inom EES och som

15. moderinstitut inom EES:
ett institut eller motsvarande utländskt företag som auktoriserats inom EES och som

a) har ett institut, ett finansiellt institut eller ett motsvarande utländskt företag som dotterföretag eller som har ett ägarintresse i ett sådant företag, och

b) inte är dotterföretag till ett annat institut eller ett motsvarande utländskt företag som auktoriserats inom EES eller till ett finansiellt holdingföretag som är etablerat inom EES,

15. operativa risker: risker för förluster till följd av inte ändamålsenliga eller inte fungerande interna förfaranden eller system eller på grund av mänskliga fel eller yttre händelser, samt rättsliga risker,

16. operativa risker: risker för förluster till följd av inte ändamålsenliga eller inte fungerande interna förfaranden eller system eller på grund av mänskliga fel eller yttre händelser, samt rättsliga risker,

17. medverkande institut:
institut, annat än det institut som är originator, som upprättar och förvaltar ett tillgångsbaserat certifikatprogram eller någon annan värdepapperisering som

förvärvar exponeringar från tredje man,

16. *riskvikt*: en procentsats som beskriver en risknivå hos en exponering,

17. *värdepapperisering*: en transaktion eller ett program varigenom den kreditrisk som är förenad med en exponering eller en grupp exponeringar delas upp i delar, och som har följande egenskaper:

a) betalningarna inom ramen för transaktionen eller programmet är beroende av utvecklingen av exponeringen eller gruppen av exponeringar, och

b) prioriteringen av delarna avgör hur förluster fördelas under den tid transaktionen eller programmet pågår, och

18. *värdepappersbolag*: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden. Lag (2009:364).

18. *riskvikt*: en procentsats som beskriver en risknivå hos en exponering,

19. *värdepapperisering*: en transaktion eller ett program varigenom den kreditrisk som är förenad med en exponering eller en grupp exponeringar delas upp i delar, och som har följande egenskaper:

a) betalningarna inom ramen för transaktionen eller programmet är beroende av utvecklingen av exponeringen eller gruppen av exponeringar, och

b) prioriteringen av delarna avgör hur förluster fördelas under den tid transaktionen eller programmet pågår, och

20. *värdepappersbolag*: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden. Lag (2009:364).

21. *återvärdepapperisering*: en värdepapperisering i vilken den risk som är förenad med en underliggande grupp av exponeringar delas upp i delar och minst en av de underliggande exponeringarna är en värdepapperiseringsposition.

2 kap.

4 §

För marknadsrisker krävs ett kapital som uppgår till summan av kapitalkravet för

1. motpartsrisker för verksamhet i handelslagret
2. avvecklingsrisker för *hela verksamheten* för *hela verksamheten*,
2. avvecklingsrisker för *hela verksamheten*,
hela verksamheten,
2. avvecklingsrisker för *hela verksamheten*,
hela verksamheten,
3. positionsrisker (ränte- och aktiekursrisk) för verksamhet i handelslagret, och
4. valutakursrisker och råvarurisker i hela verksamheten

Något kapitalkrav behöver inte beräknas för positioner som dragits av från kapitalbasen.

3 kap.

2 §

I det primära kapitalet får följande ingå:

1. Eget kapital enligt 5 kap. 4 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag
1. Eget kapital enligt 5 kap. 4 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag *om det helt tar upp förluster i en fortlevnadssituation och vid konkurs eller likvidation prioriteras efter alla andra krav,*
- a) för bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag dock inte *kumulativa preferensaktier och uppskrivningsfonder,*
- a) för bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag dock inte uppskrivningsfonder,
- b) för sparbanker dock endast reservfonder,
- c) för medlemsbanker och kreditmarknadsföreningar dock inte förlagsinsatser och uppskrivningsfonder,
2. För Svenska skeppshypotekskassan: kassans reservfond.
3. För banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag: kapitalandelen av skatteutjämningsreserv och periodiseringsfond.

4. För banker och kreditmarknadsföretag: kapitalandelen av det belopp som svarar mot bankens eller företagens reserver till följd av avskrivning på egendom som upplåtits till nyttjande.

Från summan av posterna enligt första stycket *skall* räknas av
Från summan av posterna enligt första stycket *ska* räknas av

1. förluster under löpande räkenskapsår,
2. immateriella anläggningstillgångar enligt bilaga 1 till lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, punkten 9 under rubriken tillgångar, och
3. den nettovinst som hos ett institut som är originator till en värdepapperisering uppkommer till följd av kapitalisering av framtida inkomster av de värdepapperiserade tillgångarna och som ger en kreditförstärkning till positioner i värdepapperiseringen.

4 kap.

2 §

Ett kapitalkrav för kreditrisker *skall* även beräknas för exponeringar som ett institut värdepapperiserat om det

1. inte i samband med värdepapperiseringen har överfört en betydande kreditrisk till tredje man, *eller*
2. har gett stöd till värdepapperiseringen utöver sina avtalsmässiga förpliktelser.

Ett kapitalkrav för kreditrisker *ska* även beräknas för exponeringar som ett institut har värdepapperiserat *eller för instrument som sålts från handelslagret till ett specialföretag för värdepapperisering med följden att någon kapitalbas inte behöver innehas för den risk som är förenad med dessa instrument* om det

1. inte i samband med värdepapperiseringen har överfört en betydande kreditrisk till tredje man,
2. har gett stöd till värdepapperiseringen utöver sina avtalsmässiga förpliktelser,

eller

3. tillämpar riskvikten 1 250 procent på samtliga positioner i värdepapperiseringen.

Om ett institut medverkar vid en värdepapperisering av ett annat instituts exponeringar skall det, om det har gett stöd till värdepapperiseringen utöver sina avtalsmässiga förpliktelser, beräkna ett kapitalkrav för exponeringarna.

Om ett institut medverkar vid en värdepapperisering av ett annat instituts exponeringar eller har sålt instrument från sitt handelslager till ett specialföretag för värdepapperisering med följden att någon kapitalbas inte behöver innehas för den risk som är förenad med dessa instrument ska det, om det har gett stöd till värdepapperiseringen utöver sina avtalsmässiga förpliktelser, beräkna ett kapitalkrav för exponeringarna.

12 §

Ett kreditvärderingsföretag får ansöka hos Finansinspektionen om att det skall godkännas. När ett kreditvärderingsföretag godkänts får dess kreditvärderingar användas av institut för att bestämma riskvikter. Ett godkännande får avse kreditvärderingar i syfte att bestämma

Ett kreditvärderingsföretag får ansöka hos Finansinspektionen om att det ska godkännas. När ett kreditvärderingsföretag godkänts får dess kreditvärderingar användas av institut för att bestämma riskvikter. Ett godkännande får avse kreditvärderingar i syfte att bestämma

1. riskvikter för positioner i värdepapperiseringar eller vissa exponeringar som institutet har värdepapperiserat, eller

2. riskvikter för andra exponeringsklasser enligt schablonmetoden.

Ett kreditvärderingsföretag får godkännas, om

1. dess kreditvärderingsmetod är objektiv, oberoende och genomlysbar,

2. kreditvärderingarna ses över löpande, och

3. kreditvärderingarna uppfattas som trovärdiga och är tillgängliga på likvärdiga villkor för dem som har ett berättigat intresse av kreditvärderingarna.

Om ett kreditvärderingsföretag har godkänts av en utländsk behörig myndighet för ett av syftena i första stycket, får Finansinspektionen godkänna kreditvärderingsföretaget i samma syfte utan att göra någon egen prövning enligt andra stycket.

Om ett kreditvärderingsföretag har godkänts av en utländsk behörig myndighet för ett av syftena i första stycket, får Finansinspektionen godkänna kreditvärderingsföretaget i samma syfte utan att göra någon egen prövning enligt andra stycket.

Detsamma ska gälla om ett kreditvärderingsföretag är registrerat som ett kreditvärderingsinstitut enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut³.

När förutsättningarna i andra eller tredje stycket inte längre är uppfyllda, skall Finansinspektionen återkalla godkännandet.

När förutsättningarna i andra eller tredje stycket inte längre är uppfyllda, ska Finansinspektionen återkalla godkännandet.

7 kap.

1 §

³ EGT L 302, 17.11.2009, s.1 (Celex 32009R1060).

Detta kapitel tillämpas inte på Svenska skeppshypotekskassan.

Detta kapitel tillämpas inte på Svenska skeppshypotekskassan och sådana värdepappersbolag som avses i 2 kap. 8 och 9 §§.

1 a §

Vid beräkning av ett instituts exponeringar enligt detta kapitel avses med kreditinstitut även utländska företag som i hemlandet har tillstånd att driva bankrörelse eller finansieringsrörelse samt filialer till sådana företag..

3 §

Värdet av ett instituts exponering gentemot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning får inte överstiga 25 procent av institutets kapitalbas.

Om en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning är moderföretag eller dotterföretag till institutet eller dotterföretag till moderföretaget, får värdet av exponeringen inte överstiga 20 procent av institutets kapitalbas.

Om kunden är ett institut eller motsvarande utländskt företag eller om gruppen av kunder med inbördes anknytning inbegriper ett eller flera institut eller motsvarande utländskt företag, får värdet av institutets stora exponeringar inte överstiga det högsta beloppet av 25 procent av institutets kapitalbas eller 150 miljoner euro. Summan av exponeringsvärdena gentemot en grupps alla kunder med inbördes anknytning som inte är institut får heller inte överstiga 25 procent

av institutets kapitalbas.

Överstiger beloppet på 150 miljoner euro 25 procent av institutets kapitalbas ska värdet på exponeringen inte överstiga ett av institutet bestämt gränsvärde. Endast efter tillstånd av Finansinspektionen får ett sådant gränsvärde uppgå till mer än 100 procent av institutets kapitalbas.

4 §

Med en grupp av kunder med inbördes anknytning avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som, om inte annat visas, utgör en helhet från risksynpunkt därför att

1. någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller

2. de utan att stå i sådant förhållande som avses i 1 har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan befaras råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

2. de utan att stå i sådant förhållande som avses i 1 har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan befaras råka i finansierings- eller betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Med kund avses i fråga om placeringar i finansiella instrument emittenten eller, om instrumentet har andra finansiella instrument som underliggande tillgång, emittenten av denna tillgång och i fråga om andra fordringar eller åtaganden den som svarar för fordringen eller åtagandet.

5 §⁴

Det sammanlagda värdet av ett instituts stora exponeringar får inte överstiga 800 procent av institutets kapitalbas.

En stor exponering är en exponering som ett institut har gentemot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning när värdet av exponeringen är 10 procent eller mer av institutets kapitalbas.

6 §

Vid beräkningen av ett instituts exponeringar enligt 3 och 5 §§ *skall* följande exponeringar inte räknas in:

1. exponeringar som vid valutatransaktioner uppkommer i samband med normal avveckling av en transaktion under två *dygn* efter betalning,

2. exponeringar som vid köp eller försäljning av finansiella instrument uppkommer i samband med normal avveckling av en transaktion under fem vardagar efter den tidpunkt då antingen betalning har skett eller de finansiella instrumenten har levererats,

Vid beräkningen av ett instituts exponeringar enligt 3 och 5 §§ *ska* följande exponeringar inte räknas in:

1. exponeringar som vid valutatransaktioner uppkommer i samband med normal avveckling av en transaktion under två *vardagar* efter betalning,

3. *försenat mottagande av finansiering och andra exponeringar som uppkommer genom kundaktiviteter vid tillhandahållande av tjänster som avser penningöverföring, inbegripet utförande av betaltjänster, clearing och avveckling i alla valutor och*

⁴ Ändringen innebär att första stycket upphävs.

korrespondentbanktjänster eller vid clearing-, avvecklings- och förvaringstjänster för finansiella instrument för kunders räkning som inte varar längre än till följande bankdag,

4. intradagsexponeringar gentemot de kreditinstitut som tillhandahåller institutet tjänster som avser penningöverföring, inbegripet utförande av betaltjänster, clearing och avveckling i alla valutor och korrespondentbanktjänster,

3. exponeringar som ett institut har mot ett annat koncernföretag, om företagen är föremål för gruppbaserad tillsyn som utövas av en behörig myndighet eller likvärdig tillsyn i tredje land, och

4. poster som räknats av från institutets kapitalbas.

Andra poster än de som anges i första stycket får helt eller delvis undantas från beräkningarna enligt 3 och 5 §§, om kreditrisken är låg.

5. exponeringar som ett institut har mot ett annat koncernföretag, om företagen är föremål för gruppbaserad tillsyn som utövas av en behörig myndighet eller likvärdig tillsyn i tredje land, och

6. poster som räknats av från institutets kapitalbas.

7 §

Under de förutsättningar som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 30 får ett institut uppskatta exponeringens värde

1. med stöd av internmetoden, eller

Under de förutsättningar som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 32 får ett institut uppskatta exponeringens värde

2. med beaktande av ett kreditriskskydds riskreducerande effekt.

Om ett institut utnyttjar möjligheten i första stycket, *skall* den del av exponeringen som täcks av en säkerhet behandlas som en exponering mot emittenten av säkerheten och inte mot kunden.

Om ett institut utnyttjar möjligheten i första stycket, *ska* den del av exponeringen som täcks av en säkerhet behandlas som en exponering mot emittenten av säkerheten och inte mot kunden.

8 §

Värdet av ett instituts exponeringar i handelslagret mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning får, efter tillstånd av Finansinspektionen, överstiga de gränsvärden som anges i 3 och 5 §§, om institutet uppfyller det särskilda kapitalkrav och de övriga villkor som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 31.

Värdet av ett instituts exponeringar i handelslagret mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning får, efter tillstånd av Finansinspektionen, överstiga de gränsvärden som anges i 3 §, om institutet uppfyller det särskilda kapitalkrav och de övriga villkor som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 33.

7 a kap. Exponeringar mot värdepapperiseringar

1 §

Ett institut får investera i en värdepapperisering bara om originatorn, ett medverkande institut eller den ursprungliga långivaren har meddelat institutet att den eller det fortlöpande kommer att behålla ett ekonomiskt intresse om minst

5 procent netto i värdepapperiseringen.

2 §

Ett institut ska innan det investerar i en värdepapperisering ha en heltäckande och grundlig förståelse för investeringen och ha skriftliga interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att möjliggöra analys och dokumentation av institutets positioner.

Institutet ska kunna, såväl före som efter det har investerat i en värdepapperisering, redovisa för Finansinspektionen att kraven enligt första stycket är uppfyllda när investeringen görs.

3 §

Ett institut ska ha rutiner för att löpande övervaka information om utvecklingen av sina värdepapperiseringspositioners underliggande exponeringar. Ett institut ska ha en grundlig förståelse för alla strukturella drag hos värdepapperiseringen som skulle kunna ha en väsentlig inverkan på resultatet av institutets exponeringar mot värdepapperiseringstransaktionen.

4 §

När ett moderinstitut inom EES eller ett finansiellt holdingföretag inom EES, eller ett av dess dotterföretag, i egenskap av originator eller medverkande institut värdepapperiserar exponeringar från flera institut eller finansiella institut som omfattas av gruppbaserad tillsyn får kravet i 1 § uppfyllas på gruppnivå, om

1. de institut eller finansiella institut som gett upphov till de värdepapperiserade exponeringarna har åtagit sig att följa de krav som följer av 5 §,

2. de har lämnat den information som följer av 6 §.

5 §

Medverkande institut och institut som är originatorer ska tillämpa samma kriterier för kreditgivning beträffande exponeringar som ska värdepapperiseras som de tillämpar beträffande de exponeringar som avses utgöra egna positioner.

När det gäller ägarandelar eller emissionsgarantier i värdepapperiseringsemissioner som köpts från tredje part ska ett institut tillämpa samma

analysstandarder oavsett om de är avsedda att ingå i handelslagret eller i den övriga verksamheten.

Om kraven i första och andra styckena inte är uppfyllda, får en originator som är ett institut inte utsluta de värdepapperiserade exponeringarna från beräkningen av sitt kapitalkrav för kreditrisker enligt 4 kap. 2 §.

6 §

Medverkande institut och institut som är originatorer ska upplysa investerare om nivån på sina åtaganden enligt 1 § och säkerställa att framtida investerare har tillgång till all relevant information om utvecklingen av värdepapperiserings-positionernas underliggande exponeringar samt om kassaflöden och säkerheter för värdepapperiseringen. Informationen om kassaflöden och säkerheter ska vara av tillräcklig omfattning för att möjliggöra stresstester av dessa.

Vad som enligt första stycket är relevant information ska fastställas den dag då värdepapperiseringen sker, och därefter justeras om det behövs

med anledning av värdepapperiseringens art.

7 §

Om ett institut inte uppfyller kraven i 2, 3 eller 6 §§, ska Finansinspektionen besluta att en förhöjd riskvikt ska gälla för värdepapperiseringen.

8 §

Finansinspektionen får besluta att tillfälligt upphäva de krav som avses i 1 och 4 §§ under perioder av allmänna likviditetsstörningar på marknaden.

8 kap.

2 §

Ett institut skall offentliggöra information som rör dess kapitaltäckning och dess strategier, system och målsättningar för hantering av dess risker och exponeringar. Sådan information som inte är väsentlig, som utgör en företagshemlighet eller som är konfidentiell behöver dock inte offentliggöras.

Om ett institut inte

Ett institut ska offentliggöra information som

1. rör dess kapitaltäckning,
2. ger en komplett bild av dess strategier, system och målsättningar för hantering av risker och exponeringar, och
3. ger en komplett bild av dess riskprofil.

Sådan information som inte är väsentlig, som utgör en företagshemlighet eller som är konfidentiell behöver dock inte offentliggöras.

Om ett institut inte

offentliggör information med motiveringen att den utgör en företagshemlighet eller är konfidentiell, *skall* det ange skälet till det samt i stället offentliggöra mer allmänna upplysningar om det som informationen kräver.

offentliggör information med motiveringen att den utgör en företagshemlighet eller är konfidentiell, *ska* det ange skälet till det samt i stället offentliggöra mer allmänna upplysningar om det som informationen kräver.

3 §

Styrelsen i ett institut *skall* se till att det finns skriftliga riktlinjer och instruktioner för hur institutet *skall* uppfylla kraven på offentliggörande av information enligt 2 § och för hur det *skall* utvärdera om den offentliggjorda informationen är tillfredsställande, vilket *skall* inkludera hur informationen kontrolleras och hur ofta den offentliggörs.

Styrelsen i ett institut *ska* se till att det finns skriftliga riktlinjer och instruktioner för hur institutet *ska* uppfylla kraven på offentliggörande av information enligt 2 § och för hur det *ska* utvärdera om den offentliggjorda informationen är tillfredsställande, vilket *ska* inkludera hur informationen kontrolleras, *om den ger en komplett bild av institutets riskprofil* och hur ofta den offentliggörs.

9 kap.

2 §

Om det framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 33, *skall* bestämmelserna om finansiella företagsgrupper gälla även för

1. ett institut eller ett finansiellt holdingföretag hemmahörande inom EES och de institut, institut för elektroniska pengar, motsvarande utländska företag eller

Om det framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 40, *ska* bestämmelserna om finansiella företagsgrupper gälla även för

ett finansiellt holdingföretag hemmahörande inom EES och de institut, institut för elektroniska pengar, motsvarande utländska företag eller

finansiella institut som det finns andra ägarintressen i än sådana som anges i 1 § första stycket 2,

2. ett institut eller ett finansiellt holdingföretag hemmahörande inom EES och de institut, institut för elektroniska pengar, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det inledningsvis nämnda institutet eller holdingföretaget har andra former av kapitalbindningar till, eller

3. ett institut eller ett finansiellt holdingföretag hemmahörande inom EES och de institut, institut för elektroniska pengar, motsvarande utländska företag eller finansiella institut, som det inledningsvis nämnda institutet eller holdingföretaget utövar ett väsentligt inflytande över.

Om bestämmelserna om finansiella företagsgrupper skall gälla för företag som avses i första stycket, *skall* även ett anknutet företag som är dotterföretag eller som det finns ägarintresse i anses ingå i gruppen.

7 §

Ett institut som är moderinstitut inom EES eller vars moderföretag är ett finansiellt moderholdingföretag inom EES *skall* uppfylla kraven i 8 kap. om offentliggörande av information på gruppnivå. Om ett moderinstitut har ett betydande dotterföretag som är institut, *skall* även dotterföretaget offentliggöra sådan information om bland annat kapitalbasen och kapitalkravet samt institutets

Ett institut som är moderinstitut inom EES eller vars moderföretag är ett finansiellt moderholdingföretag inom EES *ska* uppfylla kraven i 8 kap. om offentliggörande av information på gruppnivå. Om ett moderinstitut har ett betydande dotterföretag som är institut, *ska* även dotterföretaget offentliggöra sådan information om bland annat kapitalbasen och kapitalkravet samt institutets

riskhantering som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 35.

Finansinspektionen får efter ansökan i ett enskilt fall besluta om undantag från första stycket, om ett institut omfattas av information som *skall* offentliggöras av ett moderföretag utanför EES och den informationen är likvärdig med den information som skall offentliggöras enligt denna lag.

riskhantering som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 42.

Finansinspektionen får efter ansökan i ett enskilt fall besluta om undantag från första stycket, om ett institut omfattas av information som *ska* offentliggöras av ett moderföretag utanför EES och den informationen är likvärdig med den information som skall offentliggöras enligt denna lag.

10 §

Vid upprättande av den redovisning som avses i 9 § *skall*

1. dotterföretagen konsolideras fullständigt,
2. ägarintressen som avses i 1 § första stycket 2 konsolideras med tillämpning av klyvningsmetoden enligt 7 kap. 30 § årsredovisningslagen (1995:1554), och

3. konsolideringen i de övriga fall som avses i 1 eller 2 § ske på det sätt som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 37.

Vid upprättande av den redovisning som avses i 9 § *ska*

3. konsolideringen i de övriga fall som avses i 1 eller 2 § ske på det sätt som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 44.

10 kap.

Beslut på gruppnivå om kapitalbasen

6 a §

När *Finansinspektionen* ansvarar för tillsynen över en

finansiell företagsgrupp som består av ett moderinstitut inom EES eller ett institut vars moderföretag är ett finansiellt moderholdingföretag inom EES, ska inspektionen tillsammans med övriga behöriga myndigheter söka komma överens om ett gemensamt beslut om huruvida nivån på gruppens kapitalbas är tillräcklig. Det ska ske med hänsyn till gruppens finansiella situation och riskprofil och den nivå på gruppens kapitalbas som krävs för att tillämpa 2 kap. 2 § på var och en av enheterna inom gruppen och på gruppnivå.

Finansinspektionen ska lämna en rapport som innehåller en riskvärdering av gruppen till övriga behöriga myndigheter. Ett gemensamt beslut enligt första stycket ska fattas inom fyra månader efter det att rapporten har lämnats. Det gemensamma beslutet och skälen för det ska redovisas skriftligt och skickas till övriga behöriga myndigheter och till moderkreditinstitutet inom EES.

Om en överenskommelse inte kan nås, ska Finansinspektionen på begäran av någon av de övriga behöriga myndigheterna samråda med

Europeiska banktillsynskommittén. Inspektionen får även samråda med banktillsynskommittén på eget initiativ.

6 b §

Om ett gemensamt beslut enligt 6 a § inte har fattats inom fyra månader, ska Finansinspektionen med beaktande av de behöriga myndigheternas bedömning av risken hos dotterföretagen, ensam fatta ett beslut på gruppnivå.

Om Finansinspektionen ansvarar för tillsynen över dotterföretag till ett moderkreditinstitut inom EU eller till ett finansiellt moderholdingbolag inom EU, ska inspektionen fatta ett sådant beslut som avses i 6 a § första stycket på individuell eller undergruppsnivå. Det ska ske med vederbörligt beaktande av synpunkter som framförts av den utländska behöriga myndighet som ansvarar för den gruppvisa tillsynen.

6 c §

Ett sådant beslut som avses i 6 a § som fattas av en utländsk behörig myndighet efter en överenskommelse med övriga

behöriga myndigheter eller på grund av att de behöriga myndigheterna inte har kommit överens inom fyra månader gäller i Sverige. Det är bindande för det berörda institutet och för Finansinspektionen samt ska ligga till grund för inspektionens tillsyn.

6 d §

Beslut som fattats enligt 6 a eller 6 b § ska uppdateras årligen. Ett beslut enligt 6 a § om tillämpning av 2 kap. 2 § får även, i undantagsfall, uppdateras om en behörig myndighet som ansvarar för tillsynen av dotterföretag till ett moderkreditinstitut inom EES eller ett finansiellt moderholdingbolag inom EES skriftligen begär det hos Finansinspektionen och därvid anger skälen för begäran.

9 §

Finansinspektionen *skall* i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med utländska behöriga myndigheter och med myndigheter inom EES som har tillsyn över försäkringsföretag i den utsträckning som följer av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet.

Finansinspektionen *ska* i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med utländska behöriga myndigheter och med myndigheter inom EES som har tillsyn över försäkringsföretag i den utsträckning som följer av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet.

Om en kritisk situation uppstår i Sverige som kan äventyra likviditeten på finansmarknaden eller stabiliteten i det finansiella systemet i någon stat inom EES, ska Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information även med övriga berörda utländska myndigheter i den utsträckning som följer av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet.

12 §

Ett institut och ett finansiellt holdingföretag som avses i 9 kap. 3 § *skall* upprätta och ge in den gruppbase-
rade redovisningen till Finansinspektionen för de räkenskapsperioder och vid de tidpunkter som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 40. I fråga om en finansiell företagsgrupp enligt 9 kap. 2 §, *skall* redovisningen upprättas och ges in av de företag som anges i föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 41.

Ett holdingföretag med blandad verksamhet *skall* upprätta och ge in den samlade informationen till Finans-

Ett institut och ett finansiellt holdingföretag som avses i 9 kap. 3 § *ska* upprätta och ge in den gruppbase-
rade redovisningen till Finansinspektionen för de räkenskapsperioder och vid de tidpunkter som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 47. I fråga om en finansiell företagsgrupp enligt 9 kap. 2 §, *ska* redovisningen upprättas och ges in av de företag som anges i föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 48.

Ett holdingföretag med blandad verksamhet *ska* upprätta och ge in den samlade informationen till Finans-

inspektionen för de räkenskapsperioder och vid de tidpunkter som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 40.

inspektionen för de räkenskapsperioder och vid de tidpunkter som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 47.

12 kap.

4 §

Om ett institut, ett finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet med huvudkontor i Sverige inte i tid lämnar upplysningar enligt föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 39, 42 och 43, får Finansinspektionen besluta att företaget *skall* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Om ett institut, ett finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet med huvudkontor i Sverige inte i tid lämnar upplysningar enligt föreskrifter meddelade med stöd av 13 kap. 1 § 46, 49 och 50, får Finansinspektionen besluta att företaget *ska* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

13 kap.

1 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka positioner som skall ingå i handelslagret enligt 1 kap. 7 § och omfattningen av dessa,
2. vilka positioner som får ingå i handelslagret enligt 1 kap. 9 § och villkoren för det,
3. vilka åtgärder ett institut skall vidta för att dess riktlinjer och instruktioner skall uppfylla kraven i 1 kap. 10 § första stycket,
4. villkoren för att beräkna kapitalkravet enligt 2 kap. 6 § och hur kapitalkravet enligt den paragrafen skall beräknas,
5. beräkningen av fasta omkostnader enligt 2 kap. 10 §,

6. villkoren för att räkna in poster i kapitalbasen och räkna av poster från densamma enligt 3 kap., omfattningen av dessa poster och hur kapitalbasen i övrigt skall beräknas enligt samma kapitel,

7. hur ett institut som har tillstånd att använda en internmetod för kreditrisker skall beräkna förväntade förlustbelopp och de avsättningar och värderingar som gjorts för att täcka förlusterna samt hur förväntade förlustbelopp för aktieexponeringar och positiva eller negativa belopp som uppkommer vid en jämförelse mellan förväntade förlustbelopp i övrigt och gjorda avsättningar och värderingar skall behandlas enligt 3 kap. 9 § när kapitalbasens storlek beräknas,

8. när ett institut som värdepapperiserat sina tillgångar och ett medverkande institut skall beräkna ett kapitalkrav för exponeringarna enligt 4 kap. 2 §,

9. vilka krav ett institut skall uppfylla för att få tillstånd att använda metoden med interna modeller enligt 4 kap. 4 § andra stycket,

10. hur ett institut som använder schablonmetoden enligt 4 kap. 5 § skall beräkna de riskvägda exponeringsbeloppen och vilka förutsättningar som skall vara uppfyllda för att ett exportkreditorgans kreditvärderingar skall få användas för att bestämma riskvikter enligt 4 kap. 6 §,

11. hur ett institut som har tillstånd att använda internmetoden skall beräkna de riskvägda exponeringsbeloppen enligt 4 kap. 7 §,

12. vilka krav ett institut skall uppfylla för att få tillstånd att använda internmetoden enligt 4 kap. 7 §,

13. i vilken omfattning moder- och dotterföretag får betraktas som en enhet enligt 4 kap. 8 § andra stycket,

14. under vilka förutsättningar ett institut får kombinera schablon- och internmetoderna eller införa en internmetod stegvis enligt 4 kap. 9 §,

15. vilka krav kreditvärderingsföretagens metoder och kreditvärderingar skall uppfylla för att kreditvärderingsföretagen skall godkännas enligt 4 kap. 12 §,

16. hur ett institut får använda kreditvärderingar gjorda av kreditvärderingsföretag för att beräkna de riskvägda exponeringsbeloppen,

17. vilka kreditriskskydd som får användas för att reducera ett riskvägt exponeringsbelopp, under vilka förutsättningar olika kreditriskskydd får beaktas och hur kreditriskskyddets risk-reducerande effekter skall beräknas enligt 4 kap. 15 § för ett institut som använder schablonmetoden eller den grundläggande internmetoden för exponeringen,

18. hur kapitalkravet för motpartsrisker som ingår i marknadsrisker skall beräknas enligt 5 kap. 1 §,

19. hur ett institut som använder någon av schablonmetoderna för positionsrisk, avvecklingsrisk, valutakursrisk eller råvarurisk skall beräkna kapitalkravet för marknadsrisker enligt 5 kap. 2 §,

20. vilka krav som skall vara uppfyllda för att ett institut skall få tillstånd att använda egna riskberäkningsmodeller enligt 5 kap. 3 §,

21. hur ett institut som använder basmetoden skall beräkna kapitalkravet enligt 6 kap. 2 §,

22. hur ett institut som använder schablonmetoden för operativa risker skall beräkna kapitalkravet enligt 6 kap. 3 och 5 §§,

23. vilka krav som ställs på ett institut som använder schablonmetoden för operativa risker enligt 6 kap. 4 §,

24. vilka villkor ett institut skall uppfylla för att få använda en annan beräkningsgrund för vissa affärsområden enligt 6 kap. 5 §,

25. vilka krav som skall vara uppfyllda för att ett institut skall få tillstånd att använda internmätningssmetoden enligt 6 kap. 7 §,

26. i vilken omfattning moder- och dotterföretag får betraktas som en enhet enligt 6 kap. 7 § andra stycket,

27. vilka krav som skall vara uppfyllda för att ett institut skall få tillstånd att kombinera olika metoder för operativ risk enligt 6 kap. 8 §,

28. hur exponeringarna skall värderas vid beräkningen av ett instituts exponeringar enligt 7 kap. 3 och 5 §§,

29. *under vilka förutsättningar en grupp av kunder med inbördes anknytning ska anses föreligga enligt 7 § kap. 4 § första stycket avseende exponeringar mot underliggande tillgångar, och*

30. *vilka exponeringar som ska anses utgöra andra exponeringar enligt 7 kap. 6 § första stycket 5.*

29. vilka poster som helt eller delvis får undantas vid beräkningen av ett instituts stora exponeringar enligt 7 kap. 6 § andra stycket,

30. under vilka förutsättningar ett institut i de fall som avses i 7 kap. 7 § får beräkna en exponerings värde med stöd av internmetoden eller med beaktande av kreditriskskydd och vilka krav ett institut som använder någon av dessa beräkningsmetoder *skall* uppfylla,

31. vilket särskilt kapitalkrav och vilka övriga villkor ett institut *skall* uppfylla enligt 7 kap. 8 §,

31. vilka poster som helt eller delvis får undantas vid beräkningen av ett instituts stora exponeringar enligt 7 kap. 6 § andra stycket,

32. under vilka förutsättningar ett institut i de fall som avses i 7 kap. 7 § får beräkna en exponerings värde med stöd av internmetoden eller med beaktande av kreditriskskydd och vilka krav ett institut som använder någon av dessa beräkningsmetoder *ska* uppfylla,

33. vilket särskilt kapitalkrav och vilka övriga villkor ett institut *ska* uppfylla enligt 7 kap. 8 §,

34. *vad som ska utgöra ett behållande av ett ekonomiskt intresse netto enligt 7 a kap. 1 §,*

35. *vilka krav som ett institut ska uppfylla enligt 7 a kap. 2 § innan det tar*

position i en värdepapperisering,

36. vilka krav som ett institut löpande ska uppfylla enligt 7 a kap. 3 § efter att det investerat i en värdepapperisering,

37. vilken information som ska lämnas av medverkande institut eller originator enligt 7 a kap. 6 §, och

38. förhöjd riskvikt som ska gälla för värdepapperiseringen enligt 7 a kap. 7 §.

32. vilken information som *skall* offentliggöras enligt 8 kap. 2 §, vid vilken tidpunkt, på vilken plats och med vilka intervall informationen *skall* lämnas och hur informationens riktighet skall kontrolleras,

33. i vilka fall bestämmelserna om finansiella företagsgrupper *skall* gälla enligt 9 kap. 2 §,

34. under vilka förutsättningar tillstånd att räkna in vissa dotterföretag enligt 9 kap. 4 § får ges,

35. vilken information som *skall* offentliggöras enligt 9 kap. 7 §, vid vilken tidpunkt, på vilken plats och med vilka intervall informationen *skall* lämnas och hur informationens riktighet *skall* kontrolleras,

36. hur gruppbaserad redo-

39. vilken information som *ska* offentliggöras enligt 8 kap. 2 §, vid vilken tidpunkt, på vilken plats och med vilka intervall informationen *ska* lämnas och hur informationens riktighet skall kontrolleras,

40. i vilka fall bestämmelserna om finansiella företagsgrupper *ska* gälla enligt 9 kap. 2 §,

41. under vilka förutsättningar tillstånd att räkna in vissa dotterföretag enligt 9 kap. 4 § får ges,

42. vilken information som *ska* offentliggöras enligt 9 kap. 7 §, vid vilken tidpunkt, på vilken plats och med vilka intervall informationen *ska* lämnas och hur informationens riktighet *ska* kontrolleras,

43. hur gruppbaserad redo-

visning enligt 9 kap. 9 § *skall* upprättas för sådana institut som tillämpar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder,

37. hur konsolideringen *skall* ske enligt 9 kap. 10 §,

38. hur kapitalbasen *skall* beräknas enligt 9 kap. 11 §,

39. innehållet, utformningen och omfattningen av den redovisning eller information som *skall* lämnas enligt 10 kap. 11 §,

40. vilka räkenskapsperioder den gruppbaseade redovisningen och den samlade informationen *skall* avse och vid vilka tidpunkter den gruppbaseade redovisningen och den samlade informationen *skall* ges in enligt 10 kap. 12 §,

41. vilka företag som enligt 10 kap. 12 § *skall* upprätta och ge in den gruppbaseade redovisningen om det finns en finansiell företagsgrupp enligt 9 kap. 2 §,

42. omfattningen och fullgörandet av skyldigheten att rapportera stora exponeringar enligt 10 kap. 15 §, och

visning enligt 9 kap. 9 § *ska* upprättas för sådana institut som tillämpar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder,

44. hur konsolideringen *ska* ske enligt 9 kap. 10 §,

45. hur kapitalbasen *ska* beräknas enligt 9 kap. 11 §,

46. innehållet, utformningen och omfattningen av den redovisning eller information som *ska* lämnas enligt 10 kap. 11 §,

47. vilka räkenskapsperioder den gruppbaseade redovisningen och den samlade informationen *ska* avse och vid vilka tidpunkter den gruppbaseade redovisningen och den samlade informationen *ska* ges in enligt 10 kap. 12 §,

48. vilka företag som enligt 10 kap. 12 § *ska* upprätta och ge in den gruppbaseade redovisningen om det finns en finansiell företagsgrupp enligt 9 kap. 2 §,

49. omfattningen och fullgörandet av skyldigheten att rapportera stora exponeringar enligt 10 kap. 15 §, och

50. omfattningen och

43. omfattningen och full- fullgörandet av skyldigheten
görandet av skyldigheten att att rapportera kapitalbas och
rapportera kapitalbas och kapitalkrav enligt 10 kap. 16 §.
kapitalkrav enligt 10 kap. 16 §.

Denna lag träder i kraft den 30 juni 2011 i fråga om 1 kap. 3 §,
3 kap. 2 §, 4 kap. 12 §, 7 kap. 1, 3 – 6 och 8 §§, 7 a kap., samt 10
kap. 6 a § och 9 § och i övrigt den 31 december 2011.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1372) om införande av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

Härigenom föreskrivs⁵ i fråga om lagen (2006:1372) om införande av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

dels att 5, 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 11 och 12 §§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Ett institut som enligt 4 kap. 7 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar har tillstånd att tillämpa en internmetod för att beräkna kapitalkravet för kreditrisker eller för motpartsrisker som ingår i marknadsrisker, *skall* under åren 2007, 2008 och 2009 ha en kapitalbas som motsvarar minst 95, 90 respektive 80 procent av kapitalkraven för

Ett institut som enligt 4 kap. 7 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar har tillstånd att tillämpa en internmetod för att beräkna kapitalkravet för kreditrisker eller för motpartsrisker, *ska* under åren 2007, 2008 och 2009–2011 ha en kapitalbas som motsvarar minst 95, 90 respektive 80 procent av kapitalkraven för

⁵ Jfr Europaparlamentet och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning) (EUT L 177, 30.6.2006, s. 1, Celex 32006L0048) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG av den 14 juni 2006 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (omarbetning) (EUT L 177, 30.6.2006, s. 201, Celex 32006L0049, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/111/EG (EUT L 302, 17.11.2009, s. 97, Celex 32009L0111).

1. kreditrisker och marknadsrisker enligt 2 kap. 2, 3 och 5 §§ lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag, och

2. exponeringar som överskrider gränsvärdena för stora exponeringar enligt 5 kap. 6 § samma lag.

Ett institut som enligt 6 kap. 6 § lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar har tillstånd att tillämpa en internmätningssmetod för att beräkna kapitalkravet för operativa risker *skall* ha en kapitalbas som åren 2008 och 2009 motsvarar minst 90 respektive 80 procent av summan av kapitalkraven enligt första stycket 1 och 2.

Ett institut som enligt 6 kap. 6 § lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar har tillstånd att tillämpa en internmätningssmetod för att beräkna kapitalkravet för operativa risker *ska* ha en kapitalbas som åren 2008 och 2009–2011 motsvarar minst 90 respektive 80 procent av summan av kapitalkraven enligt första stycket 1 och 2.

Ett institut som från och med den 1 januari 2010 eller senare har tillstånd enligt 4 kap. 7 § lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar att tillämpa en internmetod för att beräkna kapitalkravet för kreditrisker eller för motpartsrisker som ingår i marknadsrisker får efter tillstånd av Finansinspektionen ha en kapitalbas som motsvarar minst 80 procent av kapitalkravet för kreditrisker enligt 4 kap. 1 § första stycket, 4, 6, och 12–15 §§ samma lag.

Ett institut som från och med den 1 januari 2010 eller senare har tillstånd enligt 6 kap. 6 §

lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar att tillämpa en internmättningsmetod för att beräkna kapitalkravet för operativa risker får efter tillstånd av Finansinspektionen ha en kapitalbas som motsvarar minst 80 procent av kapitalkravet för operativa risker enligt 6 kap. 2–5 §§ eller 2 kap. samma lag.

Första och andra styckena gäller både när kapitalkravet beräknas för det individuella institutet och för en finansiell företagsgrupp.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kapitalbasen skall beräknas enligt denna paragraf.

Första–fjärde styckena gäller både när kapitalkravet beräknas för det individuella institutet och för en finansiell företagsgrupp.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kapitalbasen ska beräknas enligt denna paragraf.

8 §⁶

Ett värdepappersbolag som tillhandahåller investeringstjänster eller utför investeringsverksamhet avseende sådana finansiella instrument som anges i 1 kap. 4 § första stycket 5 b–d, f och g lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, får till och med år

Ett värdepappersbolag som tillhandahåller investeringstjänster eller utför investeringsverksamhet avseende sådana finansiella instrument som anges i 1 kap. 4 § första stycket 5 b–d, f och g lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, får till och med år

⁶ Senaste lydelse 2007:571.

2010 efter tillstånd av Finansinspektionen överskrida de gränsvärden som anges i 7 kap. 3 och 5 §§ lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar utan att beräkna något särskilt kapitalkrav enligt 7 kap. 8 § samma lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka villkor som skall vara uppfyllda för tillståndet.

2014 efter tillstånd av Finansinspektionen överskrida de gränsvärden som anges i 7 kap. 3 och 5 §§ lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar utan att beräkna något särskilt kapitalkrav enligt 7 kap. 8 § samma lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka villkor som skall vara uppfyllda för tillståndet.

Till och med år 2010 tillämpas inte bestämmelserna om kapitalkrav som avser värdepappersbolag i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar för sådana värdepappersbolag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet avseende sådana finansiella instrument som anges i 1 kap. 4 § första stycket b–d, f och g lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

9 §⁷ Till och med år 2014 tillämpas inte bestämmelserna om kapitalkrav som avser värdepappersbolag i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar för sådana värdepappersbolag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet avseende sådana finansiella instrument som anges i 1 kap. 4 § första stycket b–d, f och g lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

⁷ Senaste lydelse 2007:571.

11 §

Fram till den 31 december 2012 ska den tidsperiod som anges i 10 kap. 6 a § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar vara sex månader.

12 §

Bestämmelserna i 7 a kap. lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar ska tillämpas på värdepapperiseringar som emitteras från och med den 1 januari 2011.

Bestämmelserna i 7 a kap. ska från och med den 1 januari 2015 tillämpas på värdepapperiseringar som emitterats före den 1 januari 2011 om nya underliggande exponeringar har tillkommit eller ersatts efter den 1 januari 2015.

Denna lag träder i kraft den 30 juni 2011 i fråga om 5, 11 och 12 §§ och i övrigt den 31 december 2011.

2.3 Förslag till lag om ändring lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs⁸ att det i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank ska införas ett nytt kapitel, 7 a kap.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a kap. Upplyningsplikt

1 §

Om Riksbanken får kännedom om en sådan kritisk situation som avses i 10 kap. 9 § andra stycket lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar, ska Riksbanken omgående underrätta berörda myndigheter inom EES med ansvar för gruppbaserad tillsyn enligt artikel 125 och 126 i Europaparlamentet och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning), samt ändrat genom Europaparlamentets och rådets

⁸ Jfr Europaparlamentet och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning) (EUT L 177, 30.6.2006, s. 1, Celex 32006L0048) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG av den 14 juni 2006 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (omarbetning) (EUT L 177, 30.6.2006, s. 201, Celex 32006L0049, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/111/EG (EUT L 302, 17.11.2009, s. 97, Celex 32009L0111).

direktiv 2009/111/EG.

Denna lag träder i kraft den 30 juni 2011.

3 Bakgrund

Ändringsbehov

Direktiven 2006/48/EG (kreditinstitutsdirektivet) och 2009/49/EG (kapitalkravsdirektivet) innehåller tillsammans bestämmelser om kapitalkrav för banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag. Direktivens främsta syfte är att ange hur stort buffertkapital ett institut ska ha i relation till riskerna i verksamheten. I direktiven finns även bestämmelser som rör institutens övriga riskhantering, vilken information de ska offentliggöra samt förhållanden för behöriga myndigheters tillsynsutövande.

Direktiven baseras på de internationella s.k. Basel II-reglerna men är anpassade för att tillgodose vissa europeiska och nationella villkor. Direktiven är till skillnad från Basel II-reglerna även tillämpliga för institut som inte har någon gränsöverskridande verksamhet.

Den snabba ekonomiska utvecklingen på finansmarknaden innebär att de internationella överenskommelserna kontinuerligt utvärderas och vid behov ändras för att vara effektiva och anpassade för rådande marknadsvillkor.

De ändrade bestämmelserna som den andra och tredje revideringen av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet innebär, syftar till att dels införa de regler som inte hann färdigställas inför införandet av CRD 2006, dels skärpa

villkoren för den verksamhet som bidragit till den finansiella kris som utlöstes under 2008.

Därtill syftar ändringarna till att förebygga att kriser uppstår inom andra delar av finanssektorn samt att förbättra förutsättningarna för gränsöverskridande tillsynssamarbete och tillsyn.

Bakgrund till CRD II

Ändringarna har sin uppkomst i behovet av att åtgärda utestående frågor vid antagandet av CRD år 2006 och att därtill skyndsamt åtgärda de brister i den finansiella regleringen som uppdagades med anledning av finanskrisen som togs sin början i en finansiell turbulens på markanden 2007.

Inför revideringen av CRD genomförde kommissionen en omfattande konsultation med berörda aktörer. Konsultationen skedde till stor del genom Lamfalussy kommittéer. Därtill konsulterades den europeiska bankkommittén (EBC) och europeiska banktillsynskommittén (CEBS) under beredningsprocessen. CEBS utarbetade, på efterfrågan från kommissionen, bl.a. förslag på reglering av hybridkapitalinstrument och stora exponeringar, vilka slutligt presenterades i april 2008.

Kommissionen etablerade även en särskild arbetsgrupp (CRDWG) med medlemmar vilka utsågs av EBC, för att diskutera möjliga förbättringar av befintlig reglering. CRDWG träffades i november 2007, januari, februari och mars 2008.

I juni 2007 stod kommissionen värd för en konferens om utmaningarna för EU:s tillsynsstruktur i en allt mer global finansiell miljö. På konferensen diskuterade företrädare för branschen, tillsynsmyndigheter, riksbanker och lagstiftare hållbarheten och effektiviteten i befintlig tillsynsstruktur samt underströk vikten av att utveckla ett tydligare ramverk för att hantera gränsöverskridande kriser samt förbättra effektiviteten i befintligt tillsynssamarbete.

Därefter genomfördes en offentlig konsultation av utkast till ändringar i befintlig reglering mellan den 16 april och 17 juni 2008. Kommissionen följde och deltog även i det övriga internationella regelutvecklingsarbete som pågår inom t.ex. Baselkommittén.

Därutöver etablerades även en inter-service styrgrupp med syfte att följa utvecklingen och bidra med synpunkter från andra relevanta direktorat inom kommissionen. Styrgruppen träffades i december 2007 och april 2008.

Av de totalt 60 olika policy-alternativ som initialt diskuterades, testades och jämfördes valdes de åtgärder ut som ansågs ge bäst efterfrågad effekt. Revideringsförslagen innehöll främst skärpta kapitalkrav för värdepapperisering, ändrade villkor för stora exponeringar som kan utgöra systemrisk om ett institut fallerar samt nya villkor för gränsöverskridande tillsynssamarbete.

Kommissionen fattade därefter beslut om sitt förslag till ändringar den 1 oktober 2008. Förslaget förhandlades sedan i rådet och parlamentet för att slutligen antas den 16 september 2009.

Ändringarna i direktiven ska införlivas med samtliga medlemsländers nationella rätt och träda i kraft från och med den 31 december 2010.

Bakgrund till CRD III

Den finansiella kris som utlöstes under 2008 visade på behov av ytterligare omfattande förändringar i finansmarknadsregleringen. Den 4 mars 2009 antog kommissionen meddelandet *Främja återhämtning i Europa*⁹, för reformering av det europeiska regelverket för finansiella tjänster och tillsyn. Åtgärderna syftade till att ombesörja ytterligare brister i finansiell reglering och tillsyn som uppdragats under krisen. Meddelandet grundade sig

⁹ Meddelande inför Europeiska Rådets vårmöte - *Främja återhämtning i Europa* - Volym 1 /^{*} KOM/2009/0114 slutlig.

på rekommendationer från en expertgrupp ledd av Jacques de Larosière, och innehöll bl.a. nya regler för ersättningssystem i finanssektorn, ökade kapitalkrav för de tillgångar som kreditinstitut har i handelslagret samt höjda kapitalkrav för komplexa värdepapperiseringar, både i och utanför handelslagret. Kommissionen tog ett första steg för att åtgärda de risker som olämpligt utformade ersättningssystem kan medföra genom att den 29 april 2009 anta rekommendationer beträffande ersättning för ledande befattningshavare i börsnoterade bolag och om ersättningspolicy inom finanssektorn. Meddelandet som följde med rekommendationerna indikerade att kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet skulle behöva ändras för att säkerställa ett enhetligt genomförande inom EU av regler för ersättningssystem i finanssektorn.

Kommissionen presenterade därefter den 13 juli 2009 sitt förslag till ändringar i kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet (CRD III) med syfte att genomföra delar av kommissionens program för finansiell reform samt att bidra till att uppnå målen i G20-överenskommelsen från den 2 april 2009¹⁰. CRD III förhandlades därefter i rådet under det svenska ordförandeskapet i EU, varpå Ekofin kunde anta en allmän inriktning rörande CRD III den 10 november 2009.

Under försommaren 2010 förhandlades CRD III mellan rådet, parlamentet och kommissionen, varpå en överenskommelse kunde nås i juli 2010. Delar av förslaget – främst avseende reviderade ersättningsregler – träder ikraft 1 januari 2011, medan andra ändringar träder ikraft först 1 januari 2012.

Parallellt globalt arbete

Kommissionens arbete med CRD III har till stor del haft sin utgångspunkt i de internationella diskussioner och överenskommelser som ägt rum inom ramen för G20 och

¹⁰ The declaration on strengthening the financial system: London, 2 april 2009.

Baselkommitténs arbete. De europeiska och globala målen och åtgärderna är därför väl harmonierade.

Vid G20-mötet i London den 2 april 2009 enades deltagarna om "the Declaration on Strengthening of the Financial System" som innehåller åtgärder för att förbättra kvaliteten och kvantiteten på kapitalet i banksystemet, en uppmaning om att implementera the Financial Stability Boards (FSB) principer för betalning och kompensation samt om att införa regler som motverkar att ersättningssystem ger ekonomiska incitament till överdrivet risktagande.

I september 2009 enades G20-länderna om att snarast möjligt vidta åtgärder, bl.a. genom att införa strängare kapitalkrav på de finansiella aktiviteter som orsakat krisen och att minska incitamenten för kortsiktigt risktagande genom att införa nya och strikta regler för ersättningssystem för anställda vars arbete kan påverka kreditinstitutets risk. Baselkommittén har därefter tagit fram rekommendationer för hur dessa åtgärder kan omsättas till finansmarknadsreglering internationellt.

3.1 Regleringen av den finansiella sektorn

3.1.1 Europeisk reglering

De europeiska reglerna om villkoren för att driva bank- och värdepappersrörelse har antagits i form av direktiv. De delar av direktiven som är rättsligt bindande har alla medlemsländer en skyldighet att genomföra i respektive nationellt regelverk inom utsatt tid samt att säkerställa att regelverket efterlevs. De icke bindande delarna i direktiven kan till exempel vara vägledning till medlemsländerna eller de behöriga tillsynsmyndigheterna beträffande tolkning av artiklar eller ange skäl till varför regeln har införts. I direktiven kan också anges om beslutsrätten i en viss fråga ska delegeras till behörig tillsynsmyndighet och vilka

premisser som ska utgöra grund för myndighetens beslut. Direktiven kan också föreskriva möjlighet för medlemsländer att implementera vissa regler i nationell lagstiftning med högre krav än de som anges i direktivet. Därtill anges när och om nationella undantag tillåts från de gemensamma reglerna, villkor för samarbete mellan tillsynsmyndigheter, villkor för utbyte av information m.m.

Kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet syftar till stor del till att införliva internationella överenskommelser inom EU. Därigenom får de internationella överenskommelserna en legal grund inom EU samt kan, där det behövs anpassas till europeiska förhållanden.

Internationella överenskommelser i EU

Det tidigare Basel I-regelverket har reglerats i EU genom framför allt:

- rådets direktiv 89/299/EEG av den 17 april 1989 om kapitalbasen i kreditinstitut (kapitalbasdirektivet),
- rådets direktiv 89/647/EEG av den 18 december 1989 om kapitaltäckningsgrad för kreditinstitut (solvensdirektivet),
- rådets direktiv 92/30/EEG av den 6 april 1992 om gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut (direktivet om gruppbaserad tillsyn),
- rådets direktiv 92/121/EEG av den 21 december 1992 om övervakning och kontroll av kreditinstitutens stora exponeringar (direktivet om stora exponeringar) och
- rådets direktiv 93/6/EEG av den 15 mars 1993 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (kapitalkravsdirektivet).

Baselkommitténs reviderade internationella riktlinjer för kapitaltäckning (Basel II) har i EU reglerats genom direktiven 2006/48/EG och 2006/49/EG.

3.1.2 Svensk regleringen av kreditinstitut och värdepappersbolag

För att angivelser i de europeiska direktiven ska bli rättsligt bindande i Sverige måste de införlivas med svensk rätt. Direktiven 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet och 2006/49/EG om kapitalkrav för värdepappersbolag och kreditinstitut har införlivats i svensk lag så som anges i regeringens proposition 2006/07:5. Lagändringarna trädde i kraft den 1 februari 2007. Regleringen består av ramlagstiftning som innehåller omfattande bemyndiganden till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter.

Regleringen för kapitaltäckning och stora exponeringar framgår av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar, lagen (2006:1372) om införande av kapitaltäckningslagen och förordningen (2006:1533) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Villkor för att starta och driva verksamhet i bank- och kreditmarknadsföretag framgår av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och förordningen (2004:329) om bank och finansieringsrörelse. Villkoren för att starta och driva värdepappersrörelse framgår av lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och förordning (2007:572) om värdepappersmarknaden.

3.2 Sammanfattning av befintliga kapitaltäckningsregler

Grundläggande villkor

I lagen om bank- och finansieringsrörelse anges villkor för att starta och driva verksamhet i bank- och kreditmarknadsföretag. I

lagen om värdepappersmarknaden anges villkoren för att driva värdepappersrörelse. För instituten gäller att de måste kunna hantera de risker som deras verksamhet är förenad med. Den dominerande risken i dessa institut är den finansiella risken, dvs. marknads-, likviditets- och kreditrisker.

Ett institut ska då verksamheten påbörjas ha ett visst startkapital. När verksamheten påbörjats ska institutet dessutom ha en viss minsta kapitalbas som säkerhet för verksamheten. Denna kapitalbas får aldrig understiga vad som vid verksamhetens början motsvarade institutets startkapital. Kapitalbasen består av primärt och sekundärt kapital. Efter justeringar för vissa poster, bl.a. goodwill, består det primära kapitalet i princip av institutets egna kapital (för sparbanker vissa fonder). Som sekundärt kapital räknas bl.a. vissa förlagslån. Det primära kapitalet ska alltid utgöra minst hälften av kapitalbasen.

Kapitalbas

Kapitalbaskravet innebär att varje institut vid varje tidpunkt ska ha en kapitalbas som motsvarar minst summan av kapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker. I lagen anges hur kapitalkravet för de tre olika riskkategorierna ska beräknas. Därtill anges villkor för beräkning av kapitalbasen, som består av summan av primärt och supplementärt kapital, beräknat enligt bestämmelser i lagen. Det primära kapitalet ska alltid vara minst lika stort som det supplementära kapitalet.

Kapitaltäckningslagen

För att bestämma hur stor kapitalbasen måste vara, dvs. kapitalkravet, utgår man från tillgångar och åtaganden uppdelade med avseende på kreditrisker och marknadsrisker. Med kreditrisk avses risken för att motparten inte kan fullgöra sina förpliktelser gentemot institutet. Som exempel på tillgångar eller

åtaganden som är utsatta för kreditrisker kan nämnas krediter, leasingavtal och garantier. Med marknadsrisk avses risken att positioner i finansiella instrument eller råvaror som institutet tagit för att på kort sikt göra vinst, ska minska i värde. Dit hör ränte-, aktiekurs-, råvarupris- och valutakursrisker. Kapitalkraven för kreditrisker och marknadsrisker viktas efter olika procentsatser beroende på typ av och relativ storlek på risk.

Regler för kapitaltäckning anges i lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar. I kapitaltäckningslagen anges bl.a. vilka kapitalkrav som ska täckas av kapitalbasen, hur kapitalkravet för kredit- och marknadsrisk samt operativ risk ska beräknas, villkor för stora exponeringar, bestämmelser om offentliggörande av information, villkor för finansiella företagsgrupper, tillsyn, villkor för verksamhet med moderbolag utanför EES, skäl för ingripanden och ansvarsbestämmelse, bemyndiganden samt villkor för överklaganden.

Kapitalkrav för kreditrisk

Ett kapitalkrav för kreditrisker ska beräknas för sådana exponeringar som inte ingår i handelslagret. Något kapitalkrav behöver inte beräknas för exponeringar som dragits från kapitalbasen. Kapitalkravet för kreditrisker motsvarar minst åtta procent av institutets riskvägda tillgångar.

För beräkning av kapitalkrav ska instituten använda sig av en schablonmetod för att beräkna ett riskvägt exponeringsbelopp. Exponeringarna har delats in i olika exponeringsklasser. Det riskvägda beloppet för en enskild exponering bestäms av exponeringens värde multiplicerat med dess riskvikt. De olika exponeringarnas värden och riskvikter beräknas enligt en schablonmetod. Vid beräkning av exponeringars värde får ett institut, efter tillstånd från Finansinspektionen, även använda en metod för interna modeller.

Institut får använda kreditvärderingar gjorda av kreditvärderingsföretag för att bestämma riskvikter, förutsatt att

kreditvärderingsföretaget godkänts av Finansinspektionen. Kreditvärderingsinstitutets värderingar får bestämma riskvikter för positioner i värdepapperiseringar eller vissa exponeringar som institutet har värdepapperiserat, eller riskvikter för andra exponeringsklasser enligt schablonmetoden.

Kapitalkrav för marknadsrisk

Kapitalkravet för marknadsriskerna uppgår till summan av kapitalkraven för motpartsriskerna för verksamhet i handelslagret, avvecklingsriskerna för verksamhet i handelslagret, positionsriskerna (ränte- och aktiekursrisk) för verksamhet i handelslagret, och valutakursriskerna och råvaruriskerna i hela verksamheten.

Ett institut ska beräkna kapitalkravet för motpartsriskerna som ingår i marknadsriskerna enligt en schablonmetod eller en internmetod för kreditriskerna. Kapitalkravet ska motsvara minst åtta procent av riskvägda exponeringsbelopp.

Beräkning av kapitalkrav för positionsriskerna, avvecklingsriskerna, valutakursriskerna och råvaruriskerna ska göras utifrån de olika schablonmetoder som finns för varje riskkategori. Institutet får emellertid, efter tillstånd från Finansinspektionen, använda egna riskberäkningsmodeller för att bestämma positions-, valutakurs-, och råvarurisk.

Kapitalkrav för operativa risker

Beräkning av kapitalkrav för operativa risker ska ske genom tillämpning av en basmetod, om inte institutet begärt och fått tillstånd av Finansinspektionen att beräkna kapitalkravet genom en schablon-, alternativ schablon- eller internmättningsmetod. Vid tillämpning av basmetoden motsvarar kapitalkravet för operativa risker 15 procent av genomsnittet av de årliga rörelseintäkterna under de tre senaste räkenskapsåren eller av ett annat beräkningsunderlag som motsvarar rörelseintäkterna.

Kapitaltäckningslagen anger även villkor för byte av metod eller villkor för kombination av olika metoder.

Stora exponeringar

För att begränsa storleken på den förlust ett institut kan ådra sig i det fall en kund eller grupp av kunder inte kan infria sina lån eller andra åtaganden mot institutet, finns regler om stora exponeringar.

Med stor exponering avses en exponering mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning som överstiger 10 procent av institutets kapitalbas. Enligt kapitaltäckningslagen får värdet av ett instituts exponering mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning inte överstiga 25 procent av kapitalbasen. Om kunden eller gruppen av kunder är institutets moderföretag eller dotterföretag får exponeringen inte överstiga 20 procent av kapitalbasen. Dessutom får inte det sammanlagda värdet av ett instituts stora exponeringar överstiga 800 procent av kapitalbasen.

Medlemsstaterna har dock rätt att undanta vissa exponeringar från 25 procentgränsen, t.ex. exponeringar mot kommuner, centralbanker, nationella regeringar eller exponeringar inom en koncern. Ytterligare en exponering medlemsstaterna har rätt att undanta från nämnda gräns är interbankexponeringar (exponeringar mellan banker). Särskilda regler gäller även för poster i handelslagret då värdet av ett instituts exponeringar i handelslagret mot en kund eller grupp av kunder med inbördes anknytning får, efter tillstånd från Finansinspektionen, överstiga de gränsvärden som gäller för exponeringar i övrig verksamhet.

Offentliggörande av information

I kapitaltäckningslagen anges även bestämmelser om offentliggörande av information som rör instituts strategier,

system och målsättningar för hantering av dess risker och exponeringar. Styrelsen i ett institut ska se till att det finns skriftliga riktlinjer och instruktioner för hur institutet ska uppfylla kraven på offentliggörande av information och hur de ska utvärdera om den offentliggjorda informationen är tillfredställande.

Regler för finansiella företagsgrupper

I kapitaltäckningslagen anges vad en finansiell företagsgrupp består av. För en finansiell företagsgrupp ska ansvaret för att de gruppbaseade kraven uppfylls åligga det institut som inte är dotterföretag till ett annat institut eller ett svenskt finansiellt holdingföretag, eller vars moderföretag är ett finansiellt holdingföretag som inte är dotterföretag till ett institut eller ett svenskt finansiellt holdingföretag. Det ansvariga institutet ska se till att den finansiella företagsgruppen sammantaget uppfyller de krav som anges i lagen. Kraven avviker något från de som gäller för övriga institut och specificeras därför särskilt i lagen.

Tillsyn

Av lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om värdepappersmarknaden och kapitaltäckningslagen framgår att Finansinspektionen övervakar att dessa lagar följs. Därtill beskrivs Finansinspektionens ansvar för ansökningar om tillstånd, villkor för samarbete och utbyte av information med utländska myndigheter, undersökningsrättigheter, myndighetens rätt att ingripa och ansvarsbestämmelse om ett institut inte lever upp till de krav som anges i lagen.

I lagen beskrivs även företagens uppgiftsskyldighet till Finansinspektionen, rapporteringskrav för stora exponeringar samt krav om årliga avgifter för de institut som står under tillsyn enligt lagen.

Bemyndiganden

I kapitaltäckningslagen finns ett stort antal bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som i olika avseenden kompletterar lagens bestämmelser.

Skälet till den rikliga förekomsten av bemyndiganden är att kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet innehåller tekniskt komplicerade och detaljerade regler som det varken framstår som lämpligt eller praktiskt genomförbart att införa i lag.

Institut för elektroniska pengar

Kapitaltäckningslagens bestämmelser om stora exponeringar är inte tillämpliga på institut för elektroniska pengar. Ett sådant instituts tillgångar får bara placeras i tillgångar med låg risk och på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås och så att institutets betalningsberedskap är tillfredsställande. Enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar ska ett institut för elektroniska pengar när verksamheten inleds ha ett startkapital som motsvarar minst en miljon euro. Ett sådant institut ska ha en kapitalbas som med hänsyn till verksamhetens art och omfattning är tillräckligt stor. Kapitalbasen får aldrig understiga startkapitalet och inte heller ett belopp motsvarande två procent av det högsta värdet av utestående elektroniska pengar och det genomsnittliga värdet under de närmaste föregående sex månaderna av utestående elektroniska pengar. Vissa förändringar av direktivet om elektroniska pengar har beslutats. I promemorian Genomförandet av det nya e-penningdirektivet (Ds 2010:27) finns förslag på hur dessa ska införlivas med svensk rätt.

Fondbolag

Ett fondbolag, dvs. ett bolag som förvaltar investeringsfonder, ska enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder ha ett startkapital som motsvarar minst 125 000 euro. Kapitalkravet för ett fondbolag bestäms av fondförmögenhetens storlek och bolagets fasta omkostnader. Dessutom ska fondbolag som förvaltar någon annans finansiella instrument ha ett kapital för kreditrisker och marknadsrisker som enligt kapitaltäckningslagen krävs för värdepappersbolag med motsvarande verksamhet. För ett sådant fondbolag gäller även övriga bestämmelser i kapitaltäckningslagen som gäller för den typen av värdepappersbolag, t.ex. om stora exponeringar och finansiella företagsgrupper.

4 Ändringsdirektiven CRD II, CRD III och kommissionens direktiv 2009/83/EG

4.1 CRD II

4.1.1 Ändrade regler för stora exponeringar

De nuvarande europeiska reglerna om stora exponeringar som tillkom 1992 behöver ses över och ändras för att åtgärda de brister i regelverket som har uppdagats sedan dess. Tidigare har t. ex. stora exponeringar mellan banker ansetts som säkrare än andra exponeringar och därmed varit förenade med lägre kapitalkrav än andra exponeringar. Utvecklingen på finansmarknaden har emellertid visat att en överdriven koncentration av exponeringar till en enda kund, även om det är ett annat kreditinstitut, eller grupp av kunder med inbördes anknytning kan resultera i en oacceptabel förlustrisk. En sådan situation kan äventyra ett kreditinstituts solvens. Därför innehåller ändringsdirektiven nya villkor för interbankexponeringar samt nya villkor för övervakning och kontroll av ett kreditinstituts stora exponeringar som en integrerad del av tillsynen.

Eftersom kreditinstituten konkurrerar direkt med varandra på den inre marknaden, bör de viktigaste reglerna för övervakning och kontroll av kreditinstitutens stora exponeringar vara harmoniserade. För att minska kreditinstitutens administrativa kostnader samt för att uppnå ökad konkurrensneutralitet minskas antalet nationella alternativ för medlemsstaterna vad gäller stora exponeringar.

Genom ändringsdirektivet ändras även definitionen av "en grupp av kunder med inbördes anknytning" till att innebära att om en av dem drabbas av ekonomiska problem, framför allt finansierings- eller återbetalningsproblem, skulle även någon eller samtliga av de övriga i gruppen riskera att drabbas av samma problem. En ny bestämmelse tillförs också direktivet som innebär skärpta krav på analys vid bedömning om det föreligger en grupp av kunder med inbördes anknytning vid tillämpning av schablonmetoden.

Eftersom en förlust som uppkommer på grund av en exponering gentemot ett kreditinstitut eller värdepappersföretag kan vara lika allvarlig som en förlust på grund av någon annan exponering, har genom direktivet beslutats att sådana exponeringar ska behandlas och rapporteras på samma sätt som vilka andra exponeringar som helst. En alternativ kvantitativ begränsning har dock införts för att mildra den oproportionerliga inverkan som ett sådant förfaringsätt kan ha på mindre kreditinstitut. Dessutom undantas mycket kortfristiga exponeringar avseende penningöverföring, inbegripet utförande av betalningstjänster, clearing, avveckling och förvaringstjänster för kunder, så att finansmarknaderna och de infrastrukturer ska kunna fungera smidigare. Dessa tjänster omfattar t.ex. clearing och avveckling av kontanttransaktioner samt annan verksamhet för att underlätta avveckling. Undantagen inbegriper således exponeringar som ett kreditinstitut eventuellt inte kan förutse och därför inte till fullo kontrollera, bl.a. enskilda transaktioners saldon till följd av kundbetalningar, inbegripet krediterade och debiterade avgifter och räntor och andra betalningar för kundservice, samt ställda eller erhållna säkerheter.

4.1.2 Skärpta krav för värdepapperisering

Utvecklingen inom marknaden för värdepapperiserade produkter, dvs. handel med lån som ompaketerats till ett överlåtbart värdepapper eller annat finansiellt instrument, har visat att en stor andel av handelsaktörerna inte kunnat bedöma dess risk på ett adekvat sätt. Bristande kunskap om hur produkterna ska värderas har även funnits hos flera av de externa ratingföretag som gjort bedömningar av produkternas kvalitet, som i sin tur legat till grund för investeringsbeslut och nivå på kapitaltäckning för dessa produkter. Skälet till dessa problem anges ofta vara svaga incitament att upplysa om vad produkterna innehåller hos de företag som säljer värdepapperiserade produkter samt att dessa företag inte själva drabbas av den risk som de utsätter köparen av produkterna för.

Det är därför angeläget att få bort avvikande intressen mellan de företag som ägnar sig åt värdepapperisering och företag som investerar i dessa värdepapper eller andra finansiella instrument. Genom ändringsdirektivet införs som en förutsättning för att ett institut ska kunna investera i en värdepapperisering, att originatorn, ett medverkande institut eller den ursprungliga långgivaren uttryckligen har meddelat investeraren att ett väsentligt ekonomiskt intresse netto kommer att behållas i värdepapperiseringen. Syftet med detta krav är att säkerställa att å ena sidan investeraren och å andra sidan originatorn, ett medverkande institut eller den ursprungliga långgivaren får ett gemensamt intresse av att kontrollera riskerna i exponeringen. Om värdepapperiseringstransaktioner inbegriper andra värdepapperiseringar som underliggande exponeringar ska på motsvarande sätt behållandekravet endast tillämpas på den värdepapperisering som omfattas av investeringen. Av direktivet framgår att vissa undantag kan tillåtas från kravet på behållande av ett ekonomiskt intresse, t.ex. när de värdepapperiserade exponeringarna är fordringar som är garanterade av nationella regeringar, centralbanker eller offentliga organ.

I de fall som kreditrisk överförs genom värdepapperisering ska investerare fatta sina beslut först efter att de har gjort en noggrann genomgång av produkten. Innan ett kreditinstitut investerar i en värdepapperiseringsposition ska institutet för de behöriga myndigheterna kunna redovisa att man har en heltäckande och grundlig förståelse för investeringen och har tillämpat ett förfarande som lämpar sig för positioner i och utanför handelslagret. Ett investerande kreditinstitut ska även regelbundet utföra egna stresstester av värdepapperiseringspositionerna. I de fall som kraven på genomlysning i något väsentligt hänseende inte är uppfyllda på grund av kreditinstitutets försumlighet eller underlåtenhet ska de behöriga myndigheterna fastställa en extra riskvikt för värdepapperiseringspositionerna. Kraven syftar till att säkerställa att investerarna har en genuin förståelse för den produkt som de avser att investera i samt fortlöpande utvärderar dess risk.

4.1.3 Ansvarsfördelning mellan hem- och värdlandstillsynsmyndighet samt införande av tillsynskollegier

Hem- och värdlandstillsyn samt krishanteringsfrågor

Tillsyn av kreditinstitut sker av både hemlandets och värdlandets tillsynsmyndigheter även om hemlandets tillsynsmyndighet är ansvarig för helhetstillsynen av den totala finansiella situationen i en finansiell grupp, vilket inkluderar moderbolag, dotterbolag och annan underverksamhet.

I europeiska institut, hanteras likviditet och kapitalhantering allt mer från en centraliserad enhet, och dotterbolag är mer och mer organiserade utifrån den centraliserade enhetens affärsverksamhet. Det gör att det blir allt svårare att organisera

tillsynen utifrån nationella kriterier. I detta avseende har följande problem identifierats:

- extra kostnader för regelefterlevnad samt olika konkurrensvillkor för gränsöverskridande finansiella grupper,
- ökad risk för finansiell instabilitet i värdmedlemsländer som har systemviktiga kreditinstitut lokaliserade i landet,
- inte optimal effektivitet för gränsöverskridande samarbete för att undvika kriser,
- kostnader för kreditgivare, anställda och aktieägare till en gränsöverskridande grupp samt för skattebetalare i händelse av en banks konkurs, och
- eventuell högre direkt och indirekt kostnad för kreditinstitut och samhällsekonomin inom EU i händelse av en gränsöverskridande kris.

För att försöka möta dessa problem innehåller ändringsdirektivet förstärkt tillsyn inom flera delar. Framst innebär direktivet att det blir obligatoriskt att bilda tillsynskollegier för gränsöverskridande tillsyn. Vårdlandsmyndigheternas rätt till information om tillsynsarbetet förstärks också. Möjligheten att överföra information till centralbanker och andra myndigheter, särskilt i kristider, kommer att öka liksom möjligheten till planering och samarbete av tillsynsaktiviteter. I och med ändringsdirektivet ges också utökade beslutsbefogenheter till de berörda tillsynsmyndigheterna.

4.1.4 Förstärkt tillsyn av likviditetsrisk

Den senaste tidens marknadsutveckling har visat att likviditetsreglering är av avgörande betydelse för kreditinstitutens och deras filialers sundhet. Ändringsdirektivet anger därför att de kriterier som anges i bilaga V och XI till kreditinstitutsdirektivet bör förstärkas ytterligare. Ändringarna

innebär främst att riktlinjer för kontinuerlig och framåtblickande analys och hantering av institutets nettofinansieringsposition och finansieringsbehov läggs fast. Därtill anges att mer omfattande krav ställs på scenarioanalyser och planer för riskreducering, särskilt avseende nivå, komposition och kvalitet på likviditetsbuffertar.

4.1.5 Kapitalbasen – ändrade villkor för hybrider

Hybridkapitalinstrument (hybrider) är värdepapper som utgör både kapital och skuld. Instrumentet bidrar till kreditinstitutens kapitalförsörjning och ger möjlighet för kreditinstitut att skapa en diversifierad kapitalstruktur och få tillgång till ett brett urval av finansiella investerare. Syftet med produkterna är att täcka kapitalbehovet för kreditinstitut som vill attrahera de investerare som är villiga att ta mer risk och därmed också förväntar sig möjlighet till en högre avkastning. Från kreditinstitutets perspektiv, ger hybrider en ytterligare källa till finansiering.

Hybrider är normalt utformade på ett sådant sätt att de kan kvalificeras som primärkapital (den del av kapitalbasen som innehåller kapital av högst kvalitet). För att hybrider ska få inkluderas i institutens primärkapital måste dessa uppfylla kriterier som antogs av Baselkommittén den 28 oktober 1998 avseende godtagbarhetskriterier och gränsvärden. Baselkommitténs överenskommelse saknar emellertid motsvarighet i EU-direktiven, varför utrymme finns för olika tillämpning och därmed olika konkurrensvillkor.

De ändrade reglerna som anges i CRD II avseende hybridkapital syftar därför till att ge en ökad tydlighet avseende vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att hybridkapital ska kunna utgöra en del av kärnkapitalet samt vilka gränser som ska tillämpas för hur mycket hybridkapital som totalt får räknas in i denna kategori. Artikel 57 a i kreditinstitutsdirektivet som anger villkor för kreditinstitutens kärnkapital, kommer i fortsättningen även att inkludera villkoren för hybridkapital enligt CRD II.

Därtill anger CRD II vilka ändringar i bilaga XII som är ett direkt resultat av att nya kriterier för hybridkapital fastställs.

I skälen till CRD II anges också att för att undvika störningar på marknaderna och garantera en kontinuitet i fråga om kapitalbasens övergripande nivå bör övergångsarrangemang fastställas för införande av de nya systemet för kapitalinstrument. När den finansiella marknaden har återhämtat sig från krisen bör kvaliteten i primärkapitalet höjas ytterligare. Därför anges i CRD II att kommissionen senast den 31 december 2011 ska lämna en rapport till parlamentet och rådet beträffande primärkapitalets kvalitet. Inom ramen för Baselkommitténs och kommissionens fortsatta regelutvecklingsarbete¹¹ pågår under 2010 ett arbete med att bl.a. utarbeta förslag på hur kvaliteten på primärkapitalet kan förbättras.

4.1.6 Regler för ratingföretag

Sedan den 7 december 2009 tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut. Vissa av EU-förordningens bestämmelser ska dock börja tillämpas först i december 2010 respektive i juni 2011. Förordningen syftar till att bidra till en hög kvalitet på de kreditbetyg som utfärdas inom unionen och innehåller bl.a. bestämmelser om registrering av kreditvärderingsinstitut, utfärdande av kreditbetyg, godkännande av kreditbetyg utfärdade i tredje land, tillsyn över kreditvärderingsinstitut och sanktioner vid överträdelse av förordningens bestämmelser.

De ändringsförslag som föreslås i CRD II beträffande ratinginstitut syftar till att inarbeta de bestämmelser som antagits beträffande kreditvärderingsinstitut. Det innebär att de bestämmelser om externa ratinginstitut (External Credit

¹¹ Se t.ex. *Commission Services Staff Working Document on Possible further changes to the Capital Requirements (CRD IV)*, och konsultationspapper från Baselkommittén: *Strengthening the resilience of the banking sector*, från december 2009.

Assessment Institution, ECAI) som anges i kreditinstitutsdirektivet ska vara förenliga med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut.

I skälen till CRD II anges även att den Europeiska banktillsynskommittén bör se över sina riktlinjer om erkännande av ECAI för att undvika dubbelarbete och underlätta processen för erkännande av externa ratinginstitut när ett ECAI är registrerat som ett kreditvärderingsinstitut på gemenskapsnivå.

4.1.7 Undantag för banknätverk från vissa strikta krav

Enligt artikel 3 i kreditinstitutsdirektivet har medlemsstaterna rätt att införa särskilda tillsynsordningar för kreditinstitut som fanns i en medlemsstat den 15 december 1977 och som, vid detta datum, var varaktigt underställda en i samma medlemsstat etablerad central företagsenhet, under förutsättning att dessa tillsynsordningar infördes i den nationella lagstiftningen senast den 15 december 1979. Tidsgränserna gör det omöjligt för medlemsstaterna, framför allt de medlemsstater som blivit medlemmar av Europeiska unionen sedan 1980, att införa eller behålla sådana särskilda tillsynsordningar för liknande underställda kreditinstitut som inrättats på deras territorier. Genom ändringsdirektivet tas de tidsgränser som anges i artikel 3 i direktivet bort, för att säkerställa rättvisa konkurrensvillkor för de olika medlemsstaternas kreditinstitut. Europeiska banktillsynskommittén bör ta fram riktlinjer i syfte att uppnå ökad samstämmighet när det gäller tillsynspraxis i detta hänseende.

4.1.8 Betaltjänstdirektivet

Artikel 3 i CRD III anger att artikel 1.1 a i direktivet 2007/64/EG (betaltjänstdirektivet) ska ersättas med ny lydelse. Ändringen avser definitionen av betaltjänstleverantör och har

redan genomförts i svensk rätt genom lagen (2010:751) om betaltjänster (prop. 2009/10:220).

4.2 CRD III

4.2.1 Striktare regler för återvärdepapperisering

Återvärdepapperiseringar är komplexa finansiella produkter som har medverkat till uppkomsten av den finansiella krisen. Under vissa omständigheter kan kreditinstitut som har sådana produkter bli utsatta för betydande förluster. CRD III innehåller därför vidare och skärpta regler för återvärdepapperiserade produkter.

Enligt kapitalkravsdirektivet är kapitalkravet för positioner i återvärdepapperiseringar lika stort som för ”vanliga” värdepapperiseringspositioner med samma kreditvärdering. CRD III innehåller bestämmelser som innebär att riskvikten, och därmed kapitalkravet, för en exponering mot en återvärdepapperiserad position blir högre än för ”vanliga” värdepapperiseringar. För mycket komplexa återvärdepapperiseringar införs krav på att institut i samtliga fall ska göra en noggrann genomgång av produkten (s.k. due dilligence) och för behörig tillsynsmyndighet visa att de fullt ut förstår produktens beskaffenhet och risk för att få tillstånd till handel. I de fall som institutet inte kan leva upp till kraven ska den högsta riskvikten för en exponering mot en värdepapperisering tillämpas, vilket motsvarar ett kapitalkrav som är lika stort som värdet på exponeringen eller ett lika stort avdrag från kapitalbasen. Den europeiska banktillsynskommittén, CEBS, ges i uppdrag att ta fram tillsynspraxis för vilka typer av återvärdepapperiseringar som ska anses vara mycket komplexa.

Syftet med de skärpta reglerna är att ge instituten incitament att minska eller avstå från att investera i mycket komplicerade

värdepapperiseringsprodukter. De nya riskvikterna kommer bara att tillämpas för återvärdepapperiserade positioner som uppkommit efter direktivets genomförandedatum, dvs. från och med 2011. Vad avser existerande positioner gäller att de nya reglerna kommer att tillämpas från och med den 31 december 2014 för det fall att exponeringar läggs till eller byts ut efter detta datum.

4.2.2 Höjda kapitalkrav för poster i handelslagret som beräknas med value-at-risk metoden

Handelslagret innehåller alla de finansiella instrument som kreditinstitutet innehar med syfte att sälja på kort sikt, eller för att gardera andra instrument i handelslagret mot förluster (s.k. hedging). De nya bestämmelserna kommer att ändra sättet som kreditinstitut hanterar risker i handelslagret på, genom att säkerställa att de beaktar de risker som finns relaterade till en potentiell förlust vid en negativ utveckling på marknaden.

Beräkning av kapitalkravet för positionsrisk enligt standardmodellen

För positioner i handelslagret ska institut beräkna ett kapitalkrav för s.k. positionsrisk. Denna risk är ett samlingsbegrepp för räntekursrisk och aktiekursrisk. För båda dessa risker ska det beräknas ett kapitalkrav för specifik risk (risken för prisförändringar som beror på omständigheter hänförliga till den som utfärdat instrumentet) och generell risk (risken för prisförändringar som inte kan hänföras till emittenten av instrumentet, t.ex. risker som beror på en ändrad räntenivå eller en allmän rörelse på aktiemarknaden).

Enligt nuvarande regler i kapitalkravsdirektivet beräknas kapitalkravet på värdepapperiserade och återvärdepapperiserade positioner på samma sätt som för andra räntebärande

instrument. De beräkningsmetoder som används för positioner i handelslagret är dock mindre riskkänsliga än de metoder som används för exponeringar i den övriga verksamheten. CRD III innebär att kapitalkravet för den specifika positionsrisken för räntebärande instrument ska beräknas på samma sätt som för exponeringar i den övriga verksamheten. De ändrade reglerna ska ses mot bakgrund av att en stor del av de förluster som instituten drabbades av under finanskrisen var positioner som ingick i institutens handelslager.

Beräkning av kapitalkravet med hjälp av egna riskberäkningsmodeller

Ett institut får efter särskilt tillstånd av tillsynsmyndigheterna använda sina egna modeller för att beräkna kapitalkravet för positioner i handelslagret (marknadsrisk) i stället för att använda direktivens standardiserade metoder. Kreditinstitutsdirektivet innehåller regler om hur de egna modellerna ska vara utformade. Enligt kommissionen har det under 2007 och 2008 visat sig att de interna modellerna systematiskt har underskattat förlustrisken under extrema förhållanden. Detta har lett till ett för lågt kapitalkrav och att kreditinstitutens kapital blir känsligt för påverkan av konjunkturberoende förändringar.

Enligt de gällande reglerna ska beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk med egna modeller baseras på s.k. "value-at-risk" (VaR). Enligt CRD III ska nuvarande VaR kombineras med ett VaR beräknat under extrema förhållanden (stressed VaR). Det sistnämnda ska ta hänsyn till observationer som har gjorts under tidsperioder av betydande förluster. Syftet med detta är att stärka kapitalkravet med beaktande av konjunkturedgångar och att minska procyklikliteten. Kommissionen uppskattar att detta förslag under rådande förhållande fördubblar kapitalkravet för dessa positioner.

Dessutom utvidgas kapitalkravet för fallissemangsrisk till att även omfatta risken för förluster till följd av att

kreditkvaliteten i en position försämras (t.ex. på grund av att utgivaren av ett finansiellt instrument får sämre kreditvärdering) utan att denne för den skull fallerar (s.k. migrering). Effekten av dessa förändringar beror på hur institutens portföljer kommer att utformas. Samtidigt införs delvis nya regler för den samlade fallissemangs- och migreringsrisken.

Till detta kommer att kapitalkravet för värdepapperiserade positioner även vid användande av egna modeller ska beräknas på samma sätt i den övriga verksamheten (se ovan).

Slutligen ändras de krav på offentliggörande av information som gäller för värdepapperiseringsprodukter i övrig verksamhet. Framöver kommer informationskravet att gälla även för värdepapperiseringspositioner i handelslagret.

Korrelationshandel

Korrelationshandel tillåter investerare att spekulera eller skydda sig mot en ökning eller minskning i korrelationen mellan tillgångarna i en portfölj. Genom CRD III tillförs ny bestämmelse som fastställer begränsade undantag för viss korrelationshandel där kreditinstitut, efter tillstånd från behörig tillsynsmyndighet, kan beräkna ett samlat kapitalkrav med beaktande av strikta minimikrav. Institutet bör inte ha skyldighet att låta dessa exponeringar omfattas av kapitalkravet för ökad risk, men de bör tas med i både VaR-värden (value-at-risk) och stressjusterade VaR-värden.

4.2.3 Nya villkor för ersättningssystem

Ändringsdirektivet att institutens ersättningssystem för de befattningshavare vars verksamhet har en konkret påverkan på institutets riskprofil ska vara förenliga med och bidra till sund och effektiv riskhantering.

Ändringsdirektivet innehåller vissa generella principer för ersättningssystemens utformning och tillämpning. Av dessa principer framgår bl.a. att en ersättningspolicy ska vara förenlig med sund och effektiv riskhantering, inte stå i strid med institutets långsiktiga intressen, på en principiell nivå fastställas av institutets styrelse, vara föremål för löpande oberoende översyn och, vid fall av prestationsbaserad ersättning, bygga på en kombination av individuell och kollektiv prestation samt institutets övergripande resultat. En ersättningspolicy ska vidare innefatta en balanserad avvägning mellan fast och rörlig del, inte belöna misslyckanden, innehålla möjlighet till riskjustering samt bygga på en senarelagd utbetalning vid fall av ersättning med mer betydande belopp. Europeiska banktillsynskommittén och Europeiska värdepapperstillsynskommittén föreslås ta fram riktlinjer i enlighet med de nu nämnda generella principerna.

Utöver ovanstående ingår regler om lämnade av information avseende ersättningssystemens utformning och beslutsprocessen vid dess fastställande.

Ett olämpligt utformat ersättningssystem ska kunna leda till att såväl kvalitativa åtgärder (föreläggande att avhjälpa viss brist i ett ersättningssystem), kvantitativa åtgärder (höjt kapitalkrav) som finansiella och icke-finansiella sanktioner meddelas av behörig myndighet.

4.2.4 Förlängd övergångstid från Basel I- till Basel II regelverket

Enligt kreditinstitutdirektivet ska vissa kreditinstitut ha ett eget kapital som inte understiger en viss angiven miniminivå under treårsperioden mellan 31 december 2006 och 31 december 2009 (artikel 152). Med anledning av situationen för banksektorn efter finanskrisen och den förlängning av övergångsbestämmelserna för minimikapital som antagits av Baselkommittén för banktillsyn, har det ansetts lämpligt att förnya detta krav under en begränsad tidsperiod fram till 31 december 2011.

För att inte avskräcka kreditinstitut från att gå från den interna ratingbaserade metoden (IRB) till den avancerade mätmetoden (AMA) för att beräkna kapitalkrav under övergångstiden, får kreditinstitut som går från IRB till ANA efter utgången av 2009, efter tillstånd från behörig myndighet, använda enklare en metod som grund för sin beräkning av golvet under övergångsperioden. Utan denna möjlighet kan det uppstå orimliga och oproportionerliga kostnader för instituten. Behörig tillsynsmyndighet ska övervaka landets marknader noga och säkerställa att det råder lika konkurrensvillkor inom banksektorn.

4.2.5 Delegering till kommissionen

I skälen till CRD III anges att kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 290 i fördraget om EU:s funktionssätt. I artikel 150.1 i kreditinstitutsdirektivet och i artikel 41.1 i kapitalkravsdirektivet anges närmar inom vilka områden kommissionen getts en sådan befogenhet.

Parlamentet eller rådet kan under de tre månader som följer på notifiering protestera mot en delegerad akt. På initiativ av parlamentet eller rådet, kan denna tidsperiod förlängas med ytterligare tre månader. Parlamentet och rådet kan informera de andra institutionerna om sin avsikt att inte protestera mot en delegerad akt. Ett sådant tidigt godkännande av en delegerad akt är främst aktuellt i de fall som en tidsgräns behöver hållas.

4.3 Kommissionens direktiv 2009/83/EG

För att säkerställa att kreditinstitutsdirektivet genomförs och tillämpas på ett enhetligt sätt i medlemsländerna inrättade kommissionen och Europeiska banktillsynskommittén under år 2006 en arbetsgrupp, Capital Requirements Directive Transposition Group (CRDTG), med uppdrag att diskutera

lösningar på frågor i samband med genomförandet av kreditinstitutsdirektivet. CRDTG ansåg att vissa tekniska bestämmelser behövdes specificeras ytterligare för att säkerställa en enhetlig tillämpning. Genom kommissionens direktiv 2009/83/EG av den 27 juli 2009 om ändringar av vissa bilagor till rådets direktiv 2006/48/EG med avseende på tekniska bestämmelser om riskhantering¹² görs ändringar i bilagorna V, VI, VII, VIII, IX, X och XII till kreditinstitutsdirektivet.

¹² EUT L 196, 28.7.2009, s. 14 (Celex 32009L0083).

5 CRD II

5.1 Stora exponeringar

Inledning

För att begränsa storleken på den förlust som ett institut kan ådra sig i det fall en kund eller grupp av kunder inte kan infria sina lån eller andra åtaganden mot företaget finns regler om stora exponeringar.

Ändringsdirektivet (CRDII) medför omfattande ändringar i dessa regler. Det befintliga regelverket anger att med stor exponering avses en exponering mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning som överstiger 10 procent av institutets kapitalbas. Enligt kapitaltäckningslagen får värdet av ett instituts exponering mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning inte överstiga 25 procent av kapitalbasen. Om kunden eller en grupp av kunder är institutets moderföretag eller dotterföretag får exponeringen inte överstiga 20 procent av kapitalbasen. Dessutom får inte det sammanlagda värdet av ett instituts stora exponeringar överstiga 800 procent av kapitalbasen.

Medlemsstaterna har dock rätt att undanta vissa exponeringar från denna 25 procentgräns, t.ex. exponeringar mot kommuner, centralbanker, nationella regeringar eller exponeringar inom en

koncern. Ytterligare en exponering medlemsstaterna har rätt att undanta från ovan nämnda 25 procentgräns är interbank-exponeringar (exponeringar mellan kreditinstitut). Särskilda regler gäller även för poster i handelslagret då värdet av ett instituts exponeringar i handelslagret mot en kund eller grupp av kunder med inbördes anknytning får, efter tillstånd från Finansinspektionen, överstiga de gränsvärden som gäller för exponeringar i övrig verksamhet.

Skäl till att ändra befintliga regler

Reglerna om stora exponeringar gäller för alla kreditinstitut och värdepappersföretag som omfattas av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet.

Redan vid utformningen av befintliga regler ansågs det finnas behov av att ytterligare analysera och vid behov utveckla de regler som beslutats avseende stora exponeringar. Av kreditinstitutsdirektivet (artikel 119) samt kapitalkravsdirektivet (artikel 28) framgår att kommissionen senast den 31 december 2007 skulle lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om reglernas funktionssätt, och vid behov föreslå lämpliga åtgärder.

En översyn av stora exponeringsreglerna har därför utförts av kommissionen tillsammans med den Europeiska bankkommittén (EBC).

I december 2005, bad kommissionen CEBS att utarbeta en översyn av stora exponeringsreglerna. Denna förfrågan innehöll önskemål om en översyn avseende befintlig tillsynspraxis och att genomföra en konsultation över befintlig branschpraxis på området.

I januari 2007 tillfrågades CEBS om ett andra vägledande underlag. Detta underlag efterfrågades i två delar där den första delen, som skulle vara klar i slutet av september 2007, avsåg analys över mål och syfte med stora exponeringsreglerna, exponeringsgränser och befintliga reglers bidrag till måluppfyllelse. Därtill efterfrågades en översyn av befintliga

beräkningsgrunder för exponeringsvärde och ett övervägande av hur stor hänsyn som ska tas till motpartens kreditkvalitet vid reglernas tillämpning.

Den andra delen som skulle vara klar i slutet av februari 2008 avsåg studie över kreditriskreducering, indirekt koncentrationsrisk, intragruppexponeringar och andra grupprelaterade frågor, handelslagret, rapporteringskrav och enhetliga definitioner. I del två ombads CEBS att analysera om reglerna ska gälla för alla eller om viss differentiering kan vara önskvärd, till exempel avseende institut med olika storlek och inriktning.

CEBS har svarat på kommissionens efterfrågade vägledningar: Final Report – Supervisory Stock Take on Large Exposures, April 2006, Call for Advice from the European Commission on large exposures – Report on industry practices, 31 August 2006, samt beträffande Call for Advice (No. 7) to CEBS on the review of the Large Exposures rules, 4 January 2007 genom rapporterna First part of CEBS' technical advice to the European Commission on the review of the Large Exposures rules, 6 November 2007, och Second part of CEBS's technical advice to the European Commission on the review of the large exposures rules, 27 March 2008. CEBS förslag har legat till grund för de förslag om reviderade regler avseende stora exponeringar som kommissionen därefter presenterat.

Vidare har de senaste årens erfarenheter på finansmarknaden visat på att det finns ytterligare skäl att uppdatera och revidera de nuvarande reglerna.

De ändringar som görs innebär bl.a. ändring av vilka exponeringar som ska omfattas av reglerna om stora exponeringar. Bland annat undantas mycket kortfristiga exponeringar avseende penningöverföring, inbegripet utförande av betalningstjänster, clearing, avveckling och förvaringstjänster för kunder. Detta görs för att finansmarknaderna och de infrastrukturer som finns ska kunna fungera smidigare. De här aktuella exponeringarna inbegriper exponeringar som ett kreditinstitut eventuellt inte kan förutse och därför inte till fullo kontrollera, bl.a. där enskilda transaktioners saldo till följd av

kundbetalningar, inbegripet krediterade och debiterade avgifter och räntor och andra betalningar för kundservice, samt ställda eller erhållna säkerheter.

Genom ändringsdirektivet ändras även definitionen av "en grupp av kunder med inbördes anknytning" till att innebära att om en av dem drabbas av ekonomiska problem, framför allt finansierings- eller återbetalningsproblem, skulle även den eller alla övriga i gruppen riskera att drabbas av samma problem. Genom direktivet skärps också kravet på analys vid bedömning om det föreligger en grupp av kunder med inbördes anknytning vid tillämpning av schablonmetoden.

En annan större ändring rör möjligheten i befintlig reglering att tillämpa mindre strikta regler för exponeringar som sker mot ett kreditinstitut eller värdepappersföretag. Erfarenheter har visat att en förlust som uppkommer på grund av en exponering gentemot denna typ av verksamhet kan vara lika allvarlig som en förlust på grund av någon annan exponering. Därför bör sådana exponeringar behandlas och rapporteras på samma sätt som andra exponeringar. En alternativ kvantitativ exponeringsbegränsning, till den generella 25 %-regeln, på 150 miljoner EUR har införts, för att framför allt mildra den oproportionerliga inverkan som regeländringen kan få för mindre kreditinstitut.

Därtill införs regeländringar avseende hantering av kreditriskskydd. Behov av ändringar finns då befintligt system är utformat utifrån antagande om att kreditrisken är väl diversifierad. När det gäller stora exponeringar som medför risk i samband med koncentration till en enda motpart, kan inte risken anses vara väl diversifierad, varför det är befogat att reglerna ändras för att bättre spegla befintlig risk. Detta görs genom att möjligheten att riskvikta exponeringen enligt schablonmetoden tas bort. Därmed kommer exponeringens kapitalkrav baseras på exponeringens värde efter det att hänsyn tagits till kreditriskskydd.

För att skapa mer lika konkurrensvillkor och underlätta för gränsöverskridande tillsyn har antalet alternativ vid tillämpning av stora exponeringsreglerna reducerats. Detta av antalet

alternativ väntas också minska kreditinstitutens och värdepappersföretagens administrativa kostnader när det gäller hanteringen av reglerna om stora exponeringar.

5.1.1 Exponeringar som inte ska räknas in vid beräkning av stora exponeringar

Promemorians förslag: Vid beräkning av ett instituts exponeringar ska följande exponeringar inte räknas in.

1. Exponeringar som vid valutatransaktioner uppkommer i samband med normal avveckling av en transaktion under två vardagar efter betalning.

2. Försenat mottagande av finansiering och andra exponeringar som uppkommer genom kundaktiviteter vid tillhandahållande av tjänster som avser utförande av betaltjänster, clearing och avveckling i alla valutor och korrespondentbankstjänster eller vid clearing-, avvecklings- och förvaltningstjänster för finansiella instrument för kunds räkning som inte varar längre än till påföljande bankdag.

3. Intradagsexponeringar gentemot de kreditinstitut som tillhandahåller institutet tjänster som avser penningöverföring, inbegripet utförande av betaltjänster, clearing och avveckling i alla valutor och korrespondentbankstjänster.

Ändringsdirektivets innehåll: Artikel 106 i kreditinstitutdirektivet anger vilka poster som ska utgöra exponeringar vid tillämpning av reglerna om stora exponeringar. I artikelns första punkt anges de poster som ska omfattas av reglerna om stora exponeringar och i artikelns andra punkt anges de poster som *inte* ska omfattas av begreppet exponering.

Ändringsdirektivet innebär att kreditinstitutdirektivets artikel 106.2 om poster som *inte* omfattas av begreppet exponeringar ändras för såväl *valutatransaktioner* som vid *köp eller försäljning av värdepapper*. Därtill tillkommer två nya led c) och d) som innebär att inte heller tillhandahållande av tjänster som avser

penningöverföring under vissa förhållanden ska omfattas av begreppet exponeringar vid tillämpning av kreditinstitutsdirektivets avsnitt om stora exponeringar.

Skälen för promemorians förslag: Artikel 106.2 har införlivats med svensk rätt genom 7 kap. 6 § första stycket 1 och 2 kapitaltäckningslagen. Den utökning som kreditinstitutsdirektivet föreskriver avseende vilka poster som inte ska medräknas vid beräkning av stora exponeringar bör genomföras i lag genom att två nya punkter införs i 7 kap. 6 § första stycket kapitaltäckningslagen. En punkt avseende försenat mottagande av finansiering och andra exponeringar som uppkommer genom kundaktiviteter vid tillhandahållande av tjänster som avser utförande av betaltjänster, clearing och avveckling i alla valutor och korrespondentbankstjänster eller vid clearing-, avvecklings- och förvaltningstjänster för finansiella instrument för kunds räkning och ytterligare en punkt avseende intradagexponeringar gentemot institut som tillhandahåller tjänster som avser betaltjänster, clearing och avveckling i alla valutor och korrespondentbankstjänster. Vidare bör befintlig lagtext ändras i 7 kap. 6 § första stycket 1 genom att *dygn* byts ut till *vardagar*.

5.1.2 Grupp av kunder med inbördes anknytning

Promemorians förslag: Med en grupp av kunder med inbördes anknytning avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som, om inte annat visas, utgör en helhet från risksynpunkt därför att

1. någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller
2. de utan att stå i sådant förhållande som avses i 1 har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan befaras råka i finansierings- eller betalnings-svårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet ändras formuleringen av kreditinstitutsdirektivets artikel 4.45 b

avseende definitionen av ”grupp av kunder med inbördes anknytning”. Av den nya lydelsen framgår att definitionen även träffar de som har sådan inbördes anknytning att om en av dem drabbas av ekonomiska problem, framför allt finansierings- eller återbetalningsproblem, skulle även den eller alla de andra riskera att drabbas av samma problem. Detta skiljer sig från den tidigare lydelsen där endast betalningssvårigheter nämndes.

Enligt ändringsdirektivet ska en ny punkt 3 tillföras artikel 106 i kreditinstitutsdirektivet. Den nya punkten syftar till att införa skärpta krav på analys vid bedömning om det föreligger en grupp av kunder med inbördes anknytning vid tillämpning av schablonmetoden enligt vad som anges i artikel 79.1 m, o och p. I dessa fall ska kreditinstitutet, om det finns en exponering mot underliggande tillgångar, utvärdera arrangemanget och dess underliggande exponering, eller båda. Kreditinstitutet ska i dessa fall även utvärdera den ekonomiska substansen och riskerna i samband med transaktionens struktur.

Skäl för promemorians förslag: Artikel 4.45 b har införlivats med svensk rätt genom 7 kap. 4 § kapitaltäckningslagen. Av den bestämmelsen framgår att risken för betalningsproblem ska beaktas vid bedömningen av om en grupp av kunder med inbördes anknytning föreligger. Av den ändrade artikel 4.45 b framgår att även risken för finansieringsproblem ska beaktas vid bedömningen vilket inte framgår av den svenska definitionen. Av CEBS ”guidelines on the implementation of the revised large exposures regime” framgår att institut vid bedömningen av om en grupp av kunder med inbördes anknytning föreligger även ska ta hänsyn till om finansieringsproblem hos en kund kan spridas till andra kunder på grund av att de är beroende av samma finansieringskälla. Med beroende avses i detta fall att finansieringskällan inte lätt kan ersättas.

Den svenska definitionen bör ändras så att den stämmer överens med direktivets lydelse.

Någon bestämmelse om under vilka förutsättningar en grupp av kunder med inbördes anknytning ska anses föreligga, om det finns en exponering mot underliggande tillgångar, bör inte tas in

i kapitaltäckningslagen. I stället bör det överlämnas till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i frågan.

5.1.3 Innebörd av begreppet "kreditinstitut"

Promemorians förslag: Vid beräkningen av ett instituts exponeringar mot kreditinstitut ska avses även utländska företag som i hemlandet har tillstånd att driva bankrörelse.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet ändras artikel 107 i kreditinstitutsdirektivet. Av artikeln följer att vid beräkning av exponeringars värde ska med kreditinstitut avses även privata och offentliga företag samt deras filialer som motsvarar definitionen av kreditinstitut och som är auktoriserade i tredje land.

Skälen för promemorians förslag: Någon motsvarande bestämmelse som den i artikel 107 i kreditinstitutsdirektivet finns inte i svensk rätt. I 7 kap. kapitaltäckningslagen finns bestämmelser om stora exponeringar. Det bör i början av 7 kap. tas in en ny bestämmelse som motsvarar den i kreditinstitutsdirektivet. En sådan bestämmelse ska innebära att som exponering mot ett svenskt kreditinstitut ska jämföras exponeringar mot utländska företag som i hemlandet har tillstånd att driva vad som motsvarar bankrörelse eller finansieringsrörelse samt filialer till sådana företag.

5.1.4 Rapporteringskrav

Promemorians bedömning: Ändringarna i kreditinstitutsdirektivet avseende rapporteringskrav föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: I kreditinstitutsdirektivets artikel 110 anges att ett kreditinstitut ska rapportera alla stora

exponeringar till behöriga myndigheter. I nuvarande 110.1 anges även att medlemsstaterna får välja att föreskriva att rapportering ska ske enligt en av två metoder och 110.2 beskriver undantagsvillkor för kreditinstitut som tillämpar regler om erkännande av säkerheter vid beräkning av exponeringars värde. Enligt befintlig artikel 110.3 får medlemsstaterna även kräva av kreditinstitut att de analyserar sina exponeringar mot emittenter av säkerheter när det gäller möjliga koncentrationer och när så är lämpligt vidtar åtgärder eller rapporterar viktiga resultat till den behöriga myndigheten.

Ändringsdirektivet medför att villkoren för rapportering ändras i kreditinstitutdirektivets artikel 110.1, 2 och 3. Ändringarna innebär bl.a. att den ovan nämnda valmöjligheten i artikel 110.1 tas bort och ett tillägg görs om att instituten även måste rapportera information om de stora exponeringar som är undantagna från kravet att tillämpa artikel 111.1. Artikel 111.1 anger att ett kreditinstitut inte får exponera sig mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning om värdet överstiger 25 procent av institutets kapitalbas.

Därtill ändras villkoren för vilken information ett kreditinstitut ska rapportera avseende alla stora exponeringar till de behöriga myndigheterna, inklusive de stora exponeringar som är undantagna från tillämpningen av artikel 111.1.

Ändringsdirektivet medför vidare att medlemsstaterna ska föreskriva att rapportering sker minst två gånger om året, till skillnad mot nuvarande regel i artikel 110.1 a, som anger att rapportering måste ske minst en gång om året.

Av artikel 110.2 framgår att de behöriga myndigheterna från och med 31 december 2012 ska tillämpa enhetliga format, intervall och tidpunkter för hur kreditinstituten rapporterar dessa beräkningar.

För att underlätta detta ska Europeiska banktillsynskommittén utarbeta riktlinjer för att inom gemenskapen uppnå en enhetlig utformning för rapportering före den 1 januari 2012.

Ändringsdirektivet innebär även en skärpning av artikel 110.3 genom att medlemsstaterna ska, till skillnad från befintlig

skrivning *får*, kräva av kreditinstitut att de i görligaste mån analyserar sina exponeringar mot emittenter av säkerheter, tillhandahållande av icke förbetalt kreditriskskydd och underliggande tillgångar enligt artikel 106.3 när det gäller möjliga koncentrationer och när så är lämpligt vidtar åtgärder eller rapporterar viktiga resultat till den behöriga myndigheten.

Skälen för promemorians bedömning: Kreditinstitutsdirektivets artiklar 110.1 och 110.2 har genomförts i svensk rätt genom dels 10 kap. 15 § kapitaltäckningslagen, dels föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Av bestämmelsen i kapitaltäckningslagen framgår att stora exponeringar fortlöpande ska rapporteras till Finansinspektionen. Vidare stadgas att exponeringar som överstiger något av angivna gränsvärden för stora exponeringar omgående ska rapporteras till Finansinspektionen som får fatta beslut om inom vilken tid exponeringarna ska sänkas till de tillåtna gränsvärdena. De ändringar som gjorts i kreditinstitutsdirektivet bedöms rymmas inom befintlig reglering.

5.1.5 Ändrade villkor för beräkning av stora exponeringar

Promemorians förslag: Värdet av ett instituts exponering gentemot en kund som är ett institut eller en gruppen av kunder med inbördes anknytning som inbegriper ett eller flera institut får värdet av ett instituts stora exponeringar inte överstiga det högsta beloppet av 25 procent av institutets kapitalbas eller 150 miljoner euro. Summan av exponeringsvärdena gentemot alla kunder med inbördes anknytning som inte utgör institut får inte överstiga 25 procent av institutets kapitalbas.

Överstiger beloppet på 150 miljoner euro 25 % av institutets kapitalbas ska värdet på exponeringen inte överstiga ett av institutet bestämt gränsvärde. Ett sådant gränsvärde får uppgå till mer än 100 procent av institutets kapitalbas bara efter tillstånd från Finansinspektionen.

Regeln om att ett det sammanlagda värdet av ett kreditinstituts stora exponeringar inte får överstiga 800 % av institutets kapitalbas tas bort.

Ändringsdirektivets innehåll: Ändringar görs i kreditinstitutets artikel 111 som reglerar hur stora institutens exponeringar får vara. Huvudregeln att ett kreditinstitut inte får ådra sig exponeringar mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning vars värde överstiger 25 % av kreditinstitutets kapitalbas kvarstår. Emellertid ändras reglerna i de fall då kunden är ett institut eller om en grupp av kunder med inbördes anknytning inbegriper ett eller flera institut. I dessa fall ska detta exponeringsvärde inte överstiga det högsta beloppet av antingen 25 % av kreditinstitutets kapitalbas eller 150 miljoner euro, förutsatt att summan av exponeringsvärdena, efter det att hänsyn tagits till regler om kreditriskreducering, gentemot alla kunder med inbördes anknytning som inte utgör institut inte överstiger 25 % av kreditinstitutets kapitalbas. Om beloppet på 150 miljoner euro överstiger 25 % av kreditinstitutets kapitalbas, ska värdet på exponeringen, efter det att hänsyn tagits till kreditriskreducering, inte överstiga ett rimligt gränsvärde i förhållande till kreditinstitutets kapitalbas. Detta gränsvärde ska fastställas av kreditinstitutet och vara förenligt med de riktlinjer och förfaranden för att bemöta och kontrollera koncentrationsrisker som följer av bilaga V punkten 7. Gränsvärdet får inte överstiga 100 % av kreditinstitutets kapitalbas. Medlemsstaterna får fastställa ett lägre tröskelvärde än 150 miljoner euro och ska om så sker informera EU-kommissionen om detta.

Ändringarna innebär därmed att den befintliga artikel 111.2 upphör. Den anger att när en kund eller grupp av kunder med inbördes anknytning är moderföretag eller dotterföretag till kreditinstitutet eller ett eller flera syskonföretag, ska den procentsats som anges i punkt 1 minskas till 20 % samt att medlemsstaterna får undanta exponeringar gentemot sådana kunder från 20-procentgränsen om de föreskriver särskild

övervakning av sådana exponeringar genom andra åtgärder eller förfaranden.

Därtill utgår artikel 111.3 som anger att det sammanlagda värdet av ett kreditinstituts stora exponeringar inte får överstiga 800 % av institutets kapitalbas.

Vidare ändras artikel 111.4 som anger villkor vid överträdelse av den föreskrivna gränsen i artikel 111.1 bl.a. med anledning av att en alternativ beloppsgräns lagts till artikel 111.1. Det nya tillägget anger att om beloppet på 150 miljoner euro enligt 111.1 är tillämpligt, får de behöriga myndigheterna genom beslut i varje enskilt fall tillåta att gränsen på 100 % i förhållande till kreditinstitutets kapitalbas överskrids.

Skälen till promemorians förslag och bedömning: Av 7 kap 3 § kapitaltäckningslagen framgår hur ett institut ska begränsa sina exponeringar mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning. Eftersom de gränsvärden som framgår av bestämmelsen i kapitaltäckningslagen har ändrats genom den nya lydelsen av artikel 111 i kreditinstitutsdirektivet behöver bestämmelsen anpassas till den nya lydelsen av direktivtexten. Härutöver bör kapitaltäckningslagens 7 kap. 5 § första stycke tas bort eftersom regeln om att det sammanlagda värdet av ett instituts stora exponeringar inte får överstiga 800 procent utgår ur kreditinstitutsdirektivet. Även hänvisningen till 5 § i kapitaltäckningslagens 7 kap. 8 § bör då naturligtvis utgå.

5.1.6 Kreditriskkydd

Promemorians bedömning: Ändringarna i kreditinstitutsdirektivet avseende kreditriskkydd föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: I 2006 års kreditinstitutsdirektiv infördes möjligheten för kreditinstitut att när det uppskattar storleken på sina exponeringar i vissa fall få möjlighet att ta hänsyn till befintliga kreditriskkydd eller att bestämma värdet inom ramen för internmetoden. För att

kreditriskskydd (förbetalt eller obetalt) ska kunna beaktas måste dock de förutsättningar som gäller för riskreducering enligt artiklarna 90–93 i kreditinstitutdirektivet och för beräkningar av riskvägda exponeringsbelopp enligt artiklarna 78–83 vara uppfyllda. För ett institut som använder den avancerade internmetoden får förbetalt kreditriskskydd erkännas bara om de relevanta kraven i artiklarna 84–89 är uppfyllda.

Ändringsdirektivet innebär att artikel 112.2 i kreditinstitutdirektivet ändras, vilken anger förutsättningar för att kreditriskskydd ska kunna erkännas. Den nya lydelsen innebär att den sista bisatsen tas bort som anger att villkoren gäller för beräkningen av riskvägda exponeringsbelopp enligt schablonmetoden såsom anges i artiklarna 78–83.

Ändringsdirektivet anger därtill att en ny punkt 4 läggs till artikel 112 i kreditinstitutdirektivet. Den nya punkten 4 anger att med avseende på tillämpningen av detta avsnitt ska ett kreditinstitut inte ta hänsyn till den säkerhet som avses i punkterna 20–22 i del 1 i bilaga VIII, med mindre än att det tillåts enligt artikel 115, där bilaga VIII del 1 anger godtagbarhet för kreditriskreducering.

Skälen för promemorians bedömning: Vid införande av kreditinstitutdirektivet gjordes bedömningen att artikel 112.2 om kreditriskskydd skulle regleras genom föreskrifter meddelade av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Det saknas skäl att här göra en annan bedömning än den som gjordes vid införandet av kreditinstitutdirektivet.

5.1.7 Undantag från regler om stora exponeringar

Promemorians bedömning: Ändringarna i kreditinstitutdirektivet av undantagen från reglerna om stora exponeringar föranleder inte någon ändring av kapitaltäckningslagen.

Ändringsdirektivets innehåll: Kreditinstitutdirektivet medger att vissa undantag får tillämpas från regeln om stora exponeringar som anges i artikel 111. Undantagsvillkoren anges i

artikel 113 och innebär enligt artikel 113.1 att medlemsstaterna får sätta lägre gränser än de som anges i artikel 111, och enligt artikel 113.2 att medlemsstaterna får från tillämpningen av artikel 111.1–3 helt eller delvis undanta exponeringar gentemot kreditinstitutets moderföretag, syskonföretag eller egna dotterföretag under förutsättning att dessa företag omfattas av sådan gruppbaserad tillsyn som kreditinstitutet självt är underkastat enligt detta direktiv eller av motsvarande regler i tredje land. Därtill anges under artikel 113.3 att medlemsstaterna får helt eller delvis undanta de exponeringar som anges under led a) till t) i artikel 113.3 från tillämpningen av artikel 111.

Ändringsdirektivet innebär att flera ändringar görs i de regler som styr undantagsvillkor. Ändringarna i artikel 113 innebär främst att en skillnad görs mellan de underpunkter som ska undantas från tillämpning av artikel 111.1 och de underpunkter som medlemsstaterna får helt eller delvis undanta från tillämpningen av artikel 111.1. Ändringarna innebär att villkoren enligt 113.1 och 113.2 utgår och att en reviderad artikel 113.3 anger de exponeringar som ska undantas från tillämpning av artikel 111.1 och att en ny artikel 113.4 anger de exponeringar som medlemsstaterna helt eller delvis får undanta från tillämpning av artikel 111.1.

Den nya punkten 4 innehåller leden a) till j) där led f) särskilt påverkar villkoren för svenska banker genom att undantag ges under vissa förhållanden för exponeringar som inte är angivna i en ”viktig handelsvaluta”. Regeln finns bl.a. för att kreditinstitut som är verksamma i mindre valutaområden inte ska behöva söka sig utomlands och drabbas av växlingskostnader då antalet motparter inom samma valutaområde är begränsat. Utan undantaget skulle det råda olika konkurrensvillor för kreditinstitut verksamma inom euroområdet och de verksamma i andra EU-länder.

De delvis skärpta kraven syftar till att skapa mer enhetlig tillämpning av undantagsreglerna inom EU och på så vis erhålla mer lika konkurrensvillkor och underlätta för internationell jämförbarhet och gränsöverskridande tillsyn.

Skälen för promemorians bedömning: Kreditinstitutsdirektivets artikel 113 har införlivats med svensk rätt genom 7 kap. 6 § första stycket 3 och andra stycket kapitaltäckningslagen samt föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Ändringarna i kreditinstitutsdirektivets artikel 113 bedöms rymmas inom befintlig svensk reglering, någon lagstiftningsåtgärd anses därför inte nödvändig.

5.1.8 Beräkning av exponeringsvärde

Promemorians bedömning: Ändringarna i kreditinstitutsdirektivet avseende beräkning av exponeringsvärde föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Kreditinstitutsdirektivets villkor enligt artikel 114 för beräkning av exponeringsvärdet ändras genom CRD II.

Ändringarna i artikel 114.1 innebär bl.a. att regleringen riktas mot kreditinstitut i stället för medlemsstater. Därtill utgår befintlig hänvisning till att den angivna beräkningsmetoden är ett alternativ till att helt eller delvis bevilja sådana undantag som anges i artikel 113.3 f–h och 113.3 o om att kreditinstitut kan tillåtas använda ett värde som är lägre än värdet på exponeringen, men inte lägre än summan av de fullständigt justerade exponeringsvärdena för sina exponeringar mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning.

Ändringar i artikel 114.2 är dels följdändring av att artikel 114.1 ändras, dels ett nytt tillägg som innebär att en valmöjlighet att tillämpa villkor enligt artikel 117.1 b läggs till artikeln.

Ändringar i artikel 114.3 är främst följdändring av den nya 114.2.

Enligt ändringsdirektivet utgår befintlig 114.4 som anger att när effekterna av säkerheter beaktas enligt punkterna 1 eller 2 i artikel 114, får medlemsstaterna behandla varje täckt del av exponeringen som om den gäller emittenten av säkerheten och inte kunden.

Liknande information anges emellertid i en ny artikel 117 men med den skillnaden att regleringen i artikeln riktar sig till kreditinstitut och inte till medlemsstaterna samt att artikel 117 även inkluderar tredje part och därmed anger att den garanterade delen av exponeringen ska behandlas som om den gällde mot garantigivaren, och inte som i gällande lydelse i 114.4, emittenten av säkerheten.

Skälen för promemorians bedömning: Kreditinstitutsdirektivets artikel 114.4 har införlivats med svensk rätt genom 7 kap. 7 § andra stycket kapitaltäckningslagen. Av bestämmelsen framgår att om ett institut utnyttjar möjligheten att uppskatta en exponerings värde, med stöd av internmetoden eller med bakande av ett kreditriskskydds riskreducerande effekter, under de förutsättningar som följer av föreskrifter meddelade av Finansinspektionen, ska den del av exponeringen som täcks av en säkerhet behandlas som en exponering mot emittenten av säkerheten och inte mot kunden. De ovan nämnda ändringarna bedöms rymmas inom befintlig svensk reglering. Någon lagstiftningsåtgärd anses därför inte behövas.

5.1.9 Riskviktning av vissa exponeringar

Promemorians bedömning: Ändringarna i kreditinstitutsdirektivet avseende riskviktning av vissa exponeringar föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Enligt nuvarande artikel 115 och 116 i kreditinstitutsdirektivet får kreditinstitut riskvikta tillgångsposter mot regionala och lokala självstyrelseorgan (kommuner och landsting) och myndigheter till 20 procent eller 0 procent beroende på vilken av dessa riskvikter som exponeringarna har enligt schablonmetoden.

Andra exponeringar mot eller garanterade av sådana självstyrelseorgan och myndigheter får också ges någon av dessa riskvikter. Det innebär att riskvikten då blir densamma som den riskvikt skulder mot sådana organ och myndigheter har enligt

schablonmetoden. Enligt artikel 115.2 och 116 får dessutom vissa exponeringar mot institut ges riskvikten 20 procent.

Ändringsdirektivet medför att artikel 115 helt ersätts och att artikel 116 utgår. Den nya lydelsen av artikel 115 innebär att tillgångsposter som kreditinstitut får riskvikta ändras från att vara självstyrelseorgan och myndigheter till att vara bostadsfastigheter i artikel 115.1 och kommersiella fastigheter i artikel 115.2. Även det värde med vilket ett kreditinstitut får minska exponeringen med ändras till upp till 50 procent av värdet på berörd fastighet, givet att vissa angivna villkor är uppfyllda.

Skälen för promemorians bedömning: Av 7 kap. 6 § andra stycket kapitaltäckningslagen framgår att andra poster än de som enligt första stycket ska undantas vid beräkning av ett instituts exponeringar får helt eller delvis undantas vid beräkningen för de fall kreditrisken är låg. Vidare får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka poster som helt eller delvis får undantas vid beräkningen av ett instituts stora exponeringar enligt 7 kap. 6 § andra stycket kapitaltäckningslagen. Således finns det inom gällande rätt möjlighet att reducera exponeringar mot tillgångsposter som avser bostadsfastigheter och kommersiella fastigheter. Någon lagstiftningsåtgärd behövs således inte.

5.1.10 Garanti från tredje part

<p>Promemorians bedömning: Ändringarna i kreditinstitutsdirektivet avseende garantier från en tredje part föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.</p>

Ändringsdirektivets innehåll: Artikel 117 i kreditinstitutsdirektivet anger de särskilda villkor som medlemsstater får behandla en exponering på när denna garanteras av en tredje part eller genom säkerhet i form av värdepapper utgivna av en tredje part på de villkor som anges i artikel 113.3 o.

Befintlig reglering ändras genom att hela punkten 117.1 ersätts liksom inledningen på 117.2. Ändringarna medför främst att artikeln riktar sig mot kreditinstitut i stället för till medlemsstaterna och att tillägg görs i villkoren om att dessa endast får tillämpas om det innebär en motsvarande eller lägre riskvikt jämfört med riskvikten för den osäkrade exponeringen gentemot kunden enligt schablonmetoden.

Skälen för promemorians bedömning: Artikel 117 i kreditinstitutsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom 7 kap. 6 § andra stycket kapitaltäckningslagen. Av det stycket framgår att andra parter än de som anges i paragrafens första stycket får helt eller delvis undantas för beräkningen av stora exponeringar om kreditrisken är låg. Härutöver har Finansinspektionen möjlighet att meddela föreskrifter avseende vilka poster som helt eller delvis får undantas vid beräkningen av ett instituts stora exponeringar enligt 7 kap. 6 § kapitaltäckningslagen. De ändringar som gjorts i kreditinstitutsdirektivets artikel 117 bedöms rymmas inom befintlig svensk reglering. Någon lagstiftningsåtgärd anses därför inte nödvändig.

5.2 Värdepapperisering

Inledning

Värdepapperisering innebär i den enklaste formen att ett företag (originatorn) skiljer av en grupp av tillgångar och de intäkter som flyter in från dessa från företagets övriga tillgångar. Originatorn överläter därefter tillgångarna till ett specialföretag som enbart äger dessa tillgångar och emitterar obligationer för att finansiera förvärvet. Specialföretaget förmedlar också till investerarna de betalningsflöden som tillgångarna genererar.

Något förenklat möjliggör kreditinstitutsdirektivets nuvarande bestämmelser rörande värdepapperisering för en

originator, som i samband med värdepapperiseringen har överfört en betydande kreditrisk till tredje part, att från beräkningen av sina riskvägda exponeringsbelopp undanta de exponeringar som har värdepapperiserats.

De senaste årens finansiella kris har visat på brister i den nuvarande regleringen av värdepapperiseringar. Vid traditionell kreditgivning finns det ett uppenbart incitament för kreditgivaren att kontrollera och övervaka sina lämnade krediter, eftersom kreditgivaren behåller den risk som uppstår vid kreditgivningen. När krediter värdepapperiseras riskerar detta incitament att försvagas eftersom kreditrisken i dessa fall kan överföras till en tredje part – den som investerar i värdepapperiseringen. En sådan försvagning av kreditgivarens incitament att kontrollera riskerna i sin kreditgivning riskerar att i förlängningen leda till en försämrad kreditkvalitet.

Dessutom har erfarenheterna från finanskrisen visat att investeringar i värdepapperiseringar har skett utan att tillräcklig kunskap om de risker som varit förknippade med investeringen har inhämtats.

5.2.1 Investeringar i värdepapperiseringar m.m.

Promemorians förslag: Ett institut får investera i en värdepapperisering bara om originatorn, det medverkande institutet eller den ursprungliga långivaren meddelat institutet att ett ekonomiskt intresse kommer att behållas i värdepapperiseringen. Beräkning av det ekonomiska intresset får i vissa fall göras på gruppnivå.

Ett institut ska innan det investerar i en värdepapperisering noggrant undersöka värdepapperiseringen och dess underliggande exponeringar. Därefter ska institutet fortlöpande övervaka utvecklingen av värdepapperiseringspositionen.

Medverkande institut och institut som är originator ska tillämpa samma kriterier för kreditgivning på exponeringar som

ska värdepapperiseras som de tillämpar på exponeringar som utgör egna positioner.

Investerare och framtida investerare ska ges tillgång till all relevant information om en värdepapperisering.

Finansinspektionen ska i vissa fall kunna besluta om extra riskvikt för ett instituts investering i en värdepapperisering.

Vid perioder av allmänna likviditetsstörningar på marknaden ska Finansinspektionen tillfälligt kunna upphäva kravet på behållande av ekonomiskt intresse.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet tillförs kapitel 2 i kreditinstitutsdirektivet om tekniska instrument för tillsyn ett nytt avsnitt 7 om exponeringar mot överförda kreditrisker. I det följande beskrivs innehållet i det nya avsnittet.

Kravet på att behålla viss kreditrisk

Genom ändringsdirektivet införs ny artikel 122a.1 som anger att en förutsättning för att ett institut ska kunna investera i en värdepapperisering, är att originatorn, ett medverkande institut eller den ursprunglige långivaren uttryckligen har meddelat investeraren att ett väsentligt ekonomiskt intresse som nettoberäknat aldrig understiger 5 % kommer att behållas i värdepapperiseringen. Härigenom säkerställs att å ena sidan investeraren och å andra sidan originatorn, ett medverkande institut eller den ursprunglige långivaren får ett gemensamt intresse av att kontrollera riskerna i exponeringen.

Med att behålla ett ekonomiskt intresse netto avses enligt ändringsdirektivet något av följande:

- att behålla minst 5 % av det nominella värdet av varje tranch som sålts eller överförts till investerarna,
- att vid värdepapperisering av rullande exponeringar, behålla originatorns andel på minst 5 % av det nominella värdet av de värdepapperiserade exponeringarna,

– att behålla av slumpvis utvalda exponeringar som motsvarar minst 5 % av det nominella värdet av de värdepapperiserade exponeringarna, och som skulle ha värdepapperiserats i den aktuella transaktionen, förutsatt att antalet potentiella värdepapperiserade exponeringar ursprungligen inte understiger 100, eller

– att behålla av den tranch som är i förstaförlustläge och, om så är nödvändigt, andra trancher som har samma eller högre riskprofil än de som överförts eller sålts till investerare, och som inte har kortare löptid än de som överförts eller sålts till investerare, så att det som behålls totalt motsvarar minst 5 % av det nominella värdet av de värdepapperiserade exponeringarna.

Kravet på att behålla ett ekonomiskt intresse ska inte tillämpas mer än en gång för varje given värdepapperisering.

Behållande av ekonomiskt intresse på gruppnivå

Av ändringsdirektivets artikel 122a.2 framgår att när ett moderkreditinstitut inom EU, ett finansiellt holdingbolag inom EU eller ett av dess dotterbolag i egenskap av originator eller medverkande kreditinstitut värdepapperiserar exponeringar från flera kreditinstitut, värdepappersföretag eller andra finansinstitut som omfattas av gruppbaserad tillsyn kan kravet i punkt 1 uppfyllas på grundval av det konsoliderade läget för det närliggande moderkreditinstitutet inom EU eller det finansiella holdingbolaget inom EU. Denna punkt är tillämplig endast om de kreditinstitut, värdepappersföretag eller finansinstitut som gav upphov till de värdepapperiserade exponeringarna själva har åtagit sig att följa de krav som anges i punkt 6 och i god tid till originatorn eller det medverkande kreditinstitutet och till moderkreditinstitutet inom EU eller det finansiella holdingföretaget inom EU överlämna de uppgifter som behövs för att uppfylla kraven i artikel 122a.7.

Undantag från kravet på att behålla ekonomiskt intresse

Av artikel 122a.3 följer att undantag från kravet på att behålla ett ekonomiskt intresse kan göras när de värdepapperiserade exponeringarna t.ex. är fordringar som är garanterade av nationella regeringar, centralbanker eller offentliga organ. Vidare undantas under vissa förutsättningar transaktioner som grundar sig på ett klart, transparent och allmänt tillgängligt index samt syndikerade lån, förvärvade fordringar eller kreditswappar när dessa inte används för att paketera eller säkra en värdepapperisering som omfattas av artikel 122a.1.

Kravet på undersökning (due diligence)

Utöver ett säkerställande av att incitamenten för aktörerna inblandade i en investering i en värdepapperisering sammanfaller, innehåller ändringsdirektivet även bestämmelser som syftar till att förbättra riskhanteringen hos de investerare som ska ta, eller har tagit, positioner i en värdepapperisering.

Innan ett kreditinstitut investerar i en värdepapperiseringsposition ska institutet enligt artikel 122a.4 för de behöriga myndigheterna kunna redovisa att man har en heltäckande och grundlig förståelse för investeringen och har tillämpat ett förfarande som lämpar sig för positioner i och utanför handelslagret. Förfarandet ska stå i proportion till riskprofilen i de olika investeringarna och vara inriktat på att analysera och registrera bl.a. den information som meddelats om behållande av ett ekonomiskt intresse, den enskilda värdepapperiseringspositionens riskegenskaper och riskegenskaperna hos värdepapperiseringspositionens underliggande exponeringar.

Ett investerande kreditinstitut ska regelbundet utföra egna stresstester som lämpar sig för värdepapperiseringspositionerna. Institutet kan i samband med detta använda sig av modeller som utvecklats av ett externt ratinginstitut om institutet på anmodan kan visa att de grundligt satt sig in i modellernas metoder, antaganden och resultat.

Härigenom ska säkerställas att investerarna har en förståelse för den produkt som de avser att investera i. Detta krav ska vid behov även kunna redovisas efter att investeringen har skett.

Enligt artikel 122a.5 i kreditinstitutsdirektivet ska ett kreditinstitut som tar position i en värdepapperisering införa formella förfaranden för att löpande och i rätt tid övervaka information om utvecklingen av sina värdepapperiseringspositioners underliggande exponeringar. Kreditinstitutet ska dessutom ha en grundlig förståelse för alla strukturella drag hos värdepapperiseringen som skulle kunna ha en väsentlig inverkan på resultatet av exponeringarna mot värdepapperiseringstransaktionen.

Dessa krav på ett investerande institut får anses utgöra en specificering av de allmänna skyldigheter för kreditinstitut som följer av artikel 22 i kreditinstitutsdirektivet som föreskriver att kreditinstitut ska ha effektiva metoder för att övervaka och rapportera de risker som det är eller skulle kunna bli exponerat för.

Övriga krav på originator och medverkande institut

Enligt artikel 122a.6 i kreditinstitutsdirektivet ska medverkande kreditinstitut och kreditinstitut som är originatorer tillämpa samma kriterier för kreditgivning som de enligt kreditinstitutsdirektivet tillämpar på exponeringar som avses utgöra egna positioner. Om så inte sker ges inte instituten tillåtelse att utesluta de värdepapperiserade exponeringarna från beräkningen av sitt kapitalkrav enligt kreditinstitutsdirektivet.

Av artikel 122a.7 följer en skyldighet att upplysa investerare om nivån på det behållna ekonomiska intresset enligt artikel 122a.1. Vidare ska de säkerställa att framtida investerare har lätt och snabb tillgång till alla i sak relevanta uppgifter om kreditkvaliteten på och resultatutvecklingen för de enskilda underliggande exponeringarna, kassaflödena och säkerheterna för en värdepapperiseringsexponering samt sådan information som är nödvändig för att utföra heltäckande och väl

underbyggda stresstester på kassaflöden och värden på säkerheter för de underliggande exponeringarna.

Beslut om förhöjd riskvikt

Om kraven på undersökning (due diligence) enligt artikel 122a.4, informationsgivning enligt artikel 122a.7 eller förfaranden för övervakning av de underliggande exponeringarna enligt artikel 122a.5 i något väsentligt hänseende inte är uppfyllda på grund av kreditinstitutets försumlighet eller underlåtenhet ska enligt artikel 122a.5 tredje stycket medlemsstaterna se till att de behöriga myndigheterna fastställer en extra riskvikt för värdepapperiseringspositionerna.

Beslut att tillfälligt upphäva kraven enligt artikel 122a.1 och 122a.2

Som en säkerhetsventil ges de behöriga myndigheterna enligt artikel 122a.8 en rätt att tillfälligt upphäva de krav som avses i artikel 122a.1 och 122a.2 under perioder av allmänna likviditetsstörningar på marknaden, eftersom reglerna i sådana situationer kan vara omöjliga att tillämpa utan att det ytterligare skadar det finansiella systemet.

Övergångsbestämmelser

Enligt artikel 122a.8 ska artikel 122a.1–7 tillämpas på värdepapperiseringar som emitteras från och med den 1 januari 2011. Samma bestämmelser ska efter den 31 december 2014 tillämpas på befintliga värdepapperiseringar, om nya underliggande exponeringar har tillkommit eller ersatts efter den dagen.

Skälen för promemorians förslag: Ändringsdirektivet innebär att betydande nya kvalitativa krav ställs på de som avser investera

i värdepapperiseringar och på de som på ett eller annat sätt har medverkat till att värdepapperiseringen har skett.

Ändringarna i kreditinstitutsdirektivet innebär sådana förändringar att de motiverar att nya bestämmelser tas in i kapitaltäckningslagen. I likhet med lagens övriga uppbyggnad bör de nya bestämmelserna rörande värdepapperiseringar utformas som rambestämmelser, vilka preciseras genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Det bör av lagen framgå att positionstagande i en värdepapperisering endast får ske om originatorn, det medverkande institutet eller den ursprungliga långivaren uttryckligen har meddelat investeraren att ett väsentligt ekonomiskt intresse kommer att behållas. Huruvida det av ändringsdirektivet även ska anses följa att en värdepapperisering görs utan att ett väsentligt ekonomiskt intresse behålls över huvud taget inte är tillåten är oklart. I denna promemoria görs bedömningen att bestämmelsen endast ska tolkas som ett förbud för institut mot att investera i en sådan värdepapperisering, inte också som ett förbud mot att i sig genomföra värdepapperisering. De metoder som anges i ändringsdirektivet rörande de olika tillvägagångssätten för hur beräkning av behållande av ett ekonomiskt intresse kan ske, regleras lämpligen genom föreskrifter.

De krav på investerarens noggranna undersökningar av värdepapperiseringen och de underliggande exponeringarna som anges i artikel 122a.4 bör anges i lagen. Direktivets tämligen detaljerade bestämmelser om vilka krav som ett institut ska uppfylla innan det tar position i en värdepapperisering bör preciseras genom föreskrifter. Genom att i lagtexten ange att ett investerande institut ska ha en grundlig och heltäckande förståelse för investeringen, samt interna riktlinjer och instruktioner i tillräcklig omfattning finns möjlighet att meddela föreskrifter avseende t.ex. ändringsdirektivets krav i detta avseende på att instituten ska utföra egna stresstester.

Även ändringsdirektivets krav i artikel 122a.5 på förfaranden hos investerande institut för att fortlöpande övervaka information om utvecklingen av sina värdepapperiseringspositioners underliggande exponeringar bör införas i lag. De närmare villkoren för vilken information som ska övervakas bör anges genom föreskrifter. I lagen bör dock även föras in en bestämmelse som ger en skyldighet för instituten att ha en grundlig förståelse för strukturella drag hos värdepapperiseringen i den mån de skulle kunna ha en väsentlig inverkan på resultatet av exponeringen mot värdepapperiseringen.

Möjligheten att i vissa fall kunna beräkna det behållna ekonomiska intresset på gruppnivå som anges i ändringsdirektivet bör framgå av lag. I lagen bör även anges vilka krav som ska vara uppfyllda för att en sådan gruppvis beräkning av det behållna ekonomiska intresset ska vara möjlig.

Kravet på att tillämpa samma kriterier vid kreditgivning för exponeringar som ska värdepapperiseras som vid övrig kreditgivning bör införas i lagen. Detta krav på tillämpning av sunda och väldefinierade kriterier för kreditgivning gäller för institut, oavsett om de agerar som medverkande institut eller originator. Om inte kravet på kreditgivningens kvalitet upprätthålls ska ett institut som är originator inte ha rätt att i enlighet med de befintliga bestämmelserna i lagen utesluta de värdepapperiserade exponeringarna från beräkningen av sitt kapitalkrav för kreditrisker.

Institut har även, oavsett om de agerar som medverkande institut eller originatorer, en skyldighet enligt ändringsdirektivet att upplysa investerare om nivån på sina åtaganden att behålla ett ekonomiskt intresse i värdepapperiseringen. Vidare ska de säkerställa att framtida investerare har tillgång till alla relevanta uppgifter om bl.a. kreditkvaliteten på och resultatutvecklingen för de enskilda underliggande exponeringarna samt kassaflödena och säkerheterna för värdepapperiseringen. De närmare villkoren för detta krav på informationslämnande bör anges i föreskrifter.

Ett beslut om extra riskvikt ska enligt ändringsdirektivet kunna fattas av de behöriga myndigheterna för det fall kraven enligt artikel 122a.4, 122a.5 eller 122a.7 i något väsentligt hänseende inte är uppfyllda. Medan kravet på informationsgivning åvilar det medverkande institutet eller originatorn, är skyldigheten att vidta undersökningar före och under investeringen riktad mot investeraren. Av lagen bör framgå att Finansinspektionen ska besluta om extra riskvikt om kraven på undersökning (due diligence), informationsgivning och förfaranden för övervakning av underliggande tillgångar inte uppfylls.

I lagen bör även anges Finansinspektionens möjlighet att besluta att vid perioder av allmänna likviditetsstörningar på marknaden tillfälligt upphäva direktivets krav på att behålla av ett ekonomiskt intresse och möjlighet till att beräkna kravet på gruppnivå.

I och med att det i kapitaltäckningslagen tas in en bestämmelse rörande förutsättningar för att värdepapperisering ska kunna ske blir det nödvändigt att i lagen också definiera begreppen "originator" och "medverkande institut". Dessa bör definieras i nära anslutning till direktivets definitioner.

5.3 Tillsyn

Inledning

Gränsöverskridande verksamhet inom den europeiska banksektorn är vanligt förekommande. Detta ställer krav på samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna inom EU. Kreditinstitutsdirektivet innehåller bestämmelser avseende tillsynssamordning mellan medlemsstaterna, bl.a. genom att den tillsynsmyndighet som är huvudansvarig för ett institut som bedriver gränsöverskridande verksamhet ges vissa befogenheter.

De senaste årens finansiella kris har visat på behovet av en förstärkt samordning mellan de nationella tillsynsmyndigheterna. Ändringsdirektivet innehåller därför bestämmelser rörande inrättandet av tillsynskollegier, som syftar till att stärka samarbetet mellan tillsynsmyndigheter med ansvar för en gränsöverskridande bankgrupp. Vidare kan en filial som inrättats i annan medlemsstat än i vilken huvudkontoret är belägen, av tillsynsmyndigheten i värdlandet klassificeras som en betydande filial, med följd att värdlandsmyndigheten ska få tillgång till utförligare information om filialen och bankgruppen i dess helhet. Vidare ska de nationella tillsynsmyndigheterna vara skyldiga att ta hänsyn till effekter på den finansiella stabiliteten i andra medlemsstater när de fattar sina beslut. Tillsynsmyndigheterna ska även följa de riktlinjer som utarbetas av CEBS, såvida inte en avvikelse från riktlinjerna kan motiveras. I kritiska situationer inträder ett skärpt krav på informationsutbyte. Ett gemensamt beslut om lägsta nivå för det egna kapitalet på gruppnivå i ett institut med gränsöverskridande verksamhet ska kunna fattas gemensamt av berörda tillsynsmyndigheter.

5.3.1 Definitionen av institut

Promemorians bedömning: Ingen lagstiftningsåtgärd behövs för att genomföra ändringen i kreditinstitutsdirektivets artikel som definierar institut.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet ändras lydelsen av kreditinstitutsdirektivets artikel 4.6. Ändringen innebär att institut enligt definitionen i artikel 3.1 c i kapitalkravsdirektivet även ska vara tillämplig vad gäller avsnitt 5 i avdelning V kapitel 2 i kreditinstitutsdirektivet.

Skälen för promemorians bedömning: Artikel 4.6 i kreditinstituts direktivet och artikel 3.1 c i kapitalkravsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom 1 kap. 3 § 10 kapital-

täckningslagen. Av bestämmelsen följer att med institut avses kreditinstitut och värdepappersbolag. Den nu aktuella ändringen bedöms rymmas inom befintlig svensk reglering. Ändringen i kreditinstitutsdirektivet innebär ingen ändring i sak och föranleder därför ingen lagstiftningsåtgärd. Någon lagstiftningsåtgärd anses därför inte behövas.

5.3.2 Samordnande tillsynsmyndighet

Promemorians bedömning: Införandet av begreppet samordnande tillsynsmyndighet i kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet införs begreppet ”samordnande tillsynsmyndigheter” i kreditinstitutsdirektivet genom artikel 4.48. Med samordnande myndighet avses den behöriga tillsynsmyndigheten med ansvar för att utöva gruppbasead tillsyn av moderkreditinstitut inom EU och av kreditinstitut som kontrolleras av finansiella moderholdingbolag i EU.

Skälen för promemorians bedömning: Begreppet ”samordnande tillsynsmyndighet” motsvarar vad som i kreditinstitutsdirektivets artikel 129.1 anges som ”den behöriga myndighet som ansvarar för den gruppbaseade tillsynen över moderkreditinstitut inom EU och kreditinstitut som kontrolleras av finansiella moderholdingföretag inom EU”. Artikel 129.1 har i Sverige genomförts genom 10 kap. 9 § kapitaltäckningslagen vari föreskrivs att Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet ska samarbeta och utbyta information med utländska behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet och, 13 kap. 6 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse vari föreskrivs att Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet ska samarbeta och utbyta information med utländska behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i EU. Den nya

definitionen medför ingen förändring i sak och föranleder därför ingen lagstiftningsåtgärd.

5.3.3 Den behöriga myndighetens uppgifter

Promemorians bedömning: Det utökade samarbetet mellan behöriga myndigheter inom EES som följer av ändringar i kreditinstitutsdirektivet kräver ingen lagstiftningsåtgärd. Den nya regeln i samma direktiv om att den behöriga myndigheten vid utövandet av dess allmänna uppgifter ska beakta effekten på det finansiella systemets stabilitet kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet får artikel 49 första stycket led a i kreditinstitutsdirektivets ny lydelse. I artikeln görs ett tillägg om att den information som lämnas ut till centralbanker inom det Europeiska centralbankssystemet eller andra organ med liknande uppgifter ska vara relevant för utövandet av deras respektive uppdrag föreskrivna i lag, inklusive bedrivandet av monetär politik och relaterade åtgärder för att tillföra likviditet, övervakning av systemen för betalningar, clearing och avveckling samt skydd av det finansiella systemets stabilitet.

Genom ändring av kreditinstitutsdirektivets artikel 129.1 a utökas uppgifterna för den behöriga myndigheten som ansvarar för den gruppbaseade tillsynen över moderkreditinstitut inom EU och kreditinstitut som kontrolleras av finansiella moderholdingföretag inom EU (den samordnande myndigheten). Det tidigare kravet på att den samordnade myndigheten i samarbete med andra berörda myndigheter ska planera och samordna tillsynen för den verksamhet som avses i artikel 123 utökas nu till att omfatta även de verksamheter som avses i kreditinstitutsdirektivets artiklar 124 och 136, dvs. institutens metoder för att utvärdera om det interna kapitalet är tillräckligt med hänsyn till dess risknivå, myndigheternas tillsyn över dessa

samt myndigheternas möjlighet att besluta om att kreditinstitut ska vidta åtgärder för det fall de inte uppfyller kraven i kreditinstitutsdirektivet.

Vidare införs i kreditinstitutsdirektivet, artikel 40.3, en regel som stadgar att en behörig myndighet i utövandet av sina allmänna uppgifter ska vara skyldig att ta hänsyn till effekten på den finansiella stabiliteten i andra medlemsstater när den fattar beslut.

Artikel 132 ändras genom att hänvisningarna i punkterna 1 d och 3 b i stället för att göras till artikel 136 görs till artikel 136.1.

Skälen för promemorians bedömning: Vid genomförandet av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet konstaterades att det inte är möjligt att i detalj föreskriva i vilka avseenden Finansinspektionen ska samarbeta med andra behöriga myndigheter. Av detta skäl infördes inte någon särskild regel avseende inspektionens ansvar för samordning och planering av tillsynen. Det ansågs dock nödvändigt att i kapitaltäckningslagen (10 kap. 9 §) och lagen om bank- och finansieringsrörelse (13 kap. 6 a §) införa regler som ålägger Finansinspektionen att samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter, dvs. behöriga myndigheter, och de myndigheter som ansvarar för tillsynen av försäkringsbolag i den utsträckning som följer av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet respektive Sveriges medlemskap i EU. Vad gäller informationsutbyte och sekretess konstaterades att sekretesslagen (numera offentlighets- och sekretesslagen) inte hindrade Finansinspektionen att leva upp till de krav som direktiven ställer på både utlämnande av information till och mottagande av information från andra tillsynsmyndigheter inom EES (jfr prop. 2006/07:5 s. 348 ff).

Vad gäller utökningen av de fall då inspektionen ska samarbeta med andra berörda myndigheter avseende planering och samordning av tillsyn bedöms ändringen rymmas inom befintlig lagstiftning. Samma bedömning görs vad gäller tillägget om när information får lämnas från en behörig myndighet till en

centralbank inom det Europeiska centralbankssystemet eller till liknande organ.

Införandet i kreditinstitutsdirektivet av artikel 40.3 rymms inom det uppdrag som Finansinspektionen har fått från regeringen. Av 5 § tredje stycket förordning (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen framgår att inspektionen ska överväga om det åtgärder som myndigheten vidtar kan påverka stabiliteten i de finansiella systemen i andra länder inom det Europeiska samarbetsområdet.

5.3.4 Kritiska situationer

Promemorians förslag: Om en kritisk situation uppstår i Sverige som kan äventyra likviditeten på finansmarknaden eller stabiliteten i det finansiella systemet i någon annan stat inom EES, ska Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information även med andra utländska myndigheter än behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet.

Riksbanken ska om den får kännedom om att en sådan kritisk situation uppstått underrätta berörda myndigheter inom EES.

Promemorians bedömning: Det utökade informationsutbytet mellan behöriga myndigheter inom EES kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: När en kritisk situation uppstår inträder ett skärpt krav på informationsutbyte och samarbete mellan berörda myndigheter. I den ändrade artikel 130.1 i kreditinstitutsdirektivet anges att om det inom en bankgrupp uppstår en kritisk situation som kan sätta stabiliteten hos det finansiella systemet i fara i någon av de medlemsstater där enheter ur gruppen har auktoriserats, ska den behöriga myndigheten som ansvarar för den gruppbaseade tillsynen snarast möjligt underrätta berörda centralbanker. Den behöriga myndigheten ska också snarast möjligt underrätta det organ inom den nationella förvaltningen som ansvarar för lagstiftning

om tillsyn över kreditinstitut, finansiella institut, investerings-tjänster och försäkringsbolag samt personer som företräder sådana organ. Underrättelseskyldigheten tillkommer alla behöriga myndigheter som utövar gruppbaserad tillsyn på någon nivå enligt artiklarna 125, 126 och 129.1 i kreditinstitutsdirektivet.

Det tidigare kravet på att i kritiska situationer underrätta bl.a. berörda centralbanker har genom ändringsdirektivet kompletterats med en skyldighet för de behöriga myndigheterna att i kritiska situationer förse dessa med all den information som är avgörande för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Vidare har definitionen av vad som bedöms utgöra en kritisk situation utvidgats till att inte bara omfatta situationer som kan sätta stabiliteten hos det finansiella systemet i fara, utan omfattar även en negativ utveckling på finansmarknaderna som kan äventyra likviditeten på marknaden.

Dessutom ska det skärpta informationsutbytet och samarbetet inträda när en kritisk situation enligt ovan uppstår i någon av de medlemsstater där en betydande filial har inrättats.

Även Riksbanken blir, i egenskap av centralbank i det Europeiska centralbankssystemet, skyldig att agera vid en kritisk situation. Enligt den nya lydelsen av artikel 130.1 andra stycket i kreditinstitutsdirektivet ska en sådan centralbank så snart den blir medveten om en kritisk situation underrätta de behöriga myndigheter som avses i artiklarna 125 och 126, dvs. myndigheterna med ansvar för den gruppvisa tillsynen.

Vidare införs ett nytt stycke i artikel 49. Det nya stycket innebär att de behöriga myndigheterna, vid en kritisk situation enligt artikel 130.1, ska medges att lämna information till centralbanker i Europeiska centralbankssystemet om den informationen är relevant för utövandet av deras uppgifter. Även i artikel 50 läggs det till ett stycke som innebär att de behöriga myndigheterna, när det föreligger en kritisk situation enligt artikel 130.1, ska medges att lämna relevant information till det organ som inom den nationella förvaltningen ansvarar för

lagstiftning om tillsyn över kreditinstitut, finansiella institut, investeringstjänster och försäkringsbolag.

I artikel 129.1 införs en ny punkt c av vilken framgår att den samordnade tillsynsmyndigheten ska planera och samordna tillsynsverksamheten i samarbetet med behöriga myndigheter och vid behov även centralbanker som en förberedelse inför och under kritiska situationer.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: När det gäller den utökade skyldigheten att utbyta information mellan behöriga myndigheter görs här ingen annan bedömning än den som gjordes vid införlivandet av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet. Det konstaterades då att det inte är möjligt att i detalj föreskriva i vilka avseenden Finansinspektionen ska samarbeta med andra behöriga myndigheter, detta lämnades över till Finansinspektionen. Det ansågs dock nödvändigt att i kapitaltäckningslagen (10 kap. 9 §) och lagen om bank- och finansieringsrörelse (13 kap. 6 a §) införa regler som ålägger Finansinspektionen att samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter, dvs. behöriga myndigheter, och de myndigheter som ansvarar för tillsynen av försäkringsbolag i den utsträckning som följer av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet respektive Sveriges medlemskap i EU. Vad gäller informationsutbyte och sekretess konstaterades att sekretesslagen (numera offentlighets- och sekretesslagen) inte hindrade Finansinspektionen att leva upp till de krav som direktiven ställer på både utlämnande av information till och mottagande av information från andra tillsynsmyndigheter inom EES (jfr prop. 2006/07:5 s. 348 ff).

I fråga om den utökade underrättelseskyldigheten vid kritiska situationer bedöms det dock, på samma sätt som för den redan existerande skyldigheten att samarbeta med övriga behöriga myndigheter, motiverat att i lag slå fast särskilda regler som inbegriper även skyldigheten för Finansinspektionen i förhållande till centralbanker i det Europeiska centralbanks-systemet samt sådana organ i den nationella förvaltningen i andra medlemsstater som ansvarar för lagstiftning om finansiell tillsyn.

Det bör också tas in en bestämmelse i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank av vilken det ska framgå att också Riksbanken har en underrättelseskyldighet i förhållande till andra berörda tillsynsmyndigheter inom EES.

5.3.5 Beslut på gruppnivå om kapitalbasen

Promemorians förslag: Bestämmelser tas in i kapitaltäckningslagen som klargör under vilka förutsättningar och i vilken form ett gemensamt beslut fattas om institutens metoder för att utvärdera om det interna kapitalet är tillräckligt med hänsyn till dess risknivå, myndigheternas tillsyn över dessa samt myndigheternas möjlighet att besluta om förhöjda kapitalkrav.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet införs artikel 129.3 i kreditinstitutsdirektivet som föreskriver att den samordnande tillsynsmyndigheten och de behöriga myndigheterna med ansvar för tillsynen av dotterföretag till ett moderkreditinstitut inom EU eller till ett finansiellt moderholdingbolag i en medlemsstat med tillämpning av artiklarna 123 och 124 gemensamt ska avgöra huruvida den konsoliderade nivån på bankgruppens kapitalbas är tillräcklig. Avgörandet ska göras med hänsyn till dess finansiella situation och riskprofil och den nivå på kapitalbasen som krävs för att tillämpa artikel 136.2 om förhöjt kapitalkrav i kreditinstitutsdirektivet på var och en av enheterna inom bankgruppen och på en konsoliderad grund.

Ett sådant gemensamt beslut ska enligt andra stycket fattas senast fyra månader efter det att den samordnande tillsynsmyndigheten har lämnat en rapport som innehåller en riskvärdering av gruppen i enlighet med artiklarna 123 och 124 till övriga berörda behöriga myndigheter. Om ett gemensamt beslut inte kan fattas ska den samordnande tillsynsmyndigheten, på begäran av någon av de övriga behöriga myndigheterna, eller på eget initiativ samråda med CEBS. Om de behöriga myndigheterna inte har fattat ett gemensamt beslut inom fyra

månader ska ett beslut på gruppbasis fattas av den samordnande tillsynsmyndigheten, med vederbörligt beaktande av relevanta behöriga myndigheters bedömning av risken hos dotterföretag.

I bestämmelsens femte stycke anges att ett motsvarande beslut på individuell nivå eller på undergruppsbasis ska fattas av de behöriga myndigheter som har ansvar för tillsynen av dotterföretag till ett moderkreditinstitut inom EU eller till ett finansiellt moderholdingbolag inom EU. Vid dessa beslut ska synpunkter som framförts av den samordnande tillsynsmyndigheten beaktas.

Om CEBS har tillfrågats ska alla behöriga myndigheter beakta dess råd och förklara alla eventuella betydande avvikelser från dessa råd.

Ett gemensamt beslut och varje beslut som fattas av berörda myndigheter i avsaknad av ett sådant beslut ska betraktas som slutligt och tillämpas av de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten.

Ett gemensamt beslut och varje beslut som fattas i avsaknad av ett gemensamt beslut ska uppdateras årligen. I undantagsfall kan beslutet om tillämpning av artikel 136.2 uppdateras efter att en framställan från en behörig myndighet som har ansvar för tillsynen av dotterföretag till ett moderkreditinstitut inom EU eller ett finansiellt moderholdingbolag inom EU om uppdatering gjorts till den samordnande myndigheten.

Skälen för promemorians förslag: Det utökade informationsutbytet och samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna som initieras genom ändringsdirektivet har kompletterats med en bestämmelse som möjliggör för ett gemensamt beslut mellan berörda behöriga myndigheter vad avser tillämpningen av artikel 123, 124 och 136.2 i kreditinstitutsdirektivet, dvs. om institutens metoder för att utvärdera om det interna kapitalet är tillräckligt med hänsyn till dess risknivå, myndigheternas tillsyn över dessa samt myndigheternas möjlighet att besluta om förhöjda kapitalkrav.

Den nya bestämmelsen bör dock i praktiken knappast påverka ansvarsfördelningen mellan de behöriga tillsyns-

myndigheterna på gruppnivå, undergruppnivå och individuellt eftersom det beslut som den samordnande tillsynsmyndigheten fattar i avsaknad av överenskommelse mellan berörda myndigheter inte utesluter att ett beslut om tillämpningen av artiklarna 123, 124 och 136.2 i kreditinstitutsdirektivet fattas av behörig myndighet på individuell eller undergruppsnivå. Denna ordning med institut under såväl gruppbaserad som individuell tillsyn är redan i dag huvudregeln i kreditinstitutsdirektivet.

Mot bakgrund av att ett gemensamt beslut om nivån på kapitalbasen är att betrakta som en internationell överenskommelse bör direktivets bestämmelse tas in i lag i likhet med befintlig bestämmelse i kapitaltäckningslagen rörande gemensamma ansökningar om tillstånd att använda interna modeller (10 kap. 5 och 6 §§). En ny bestämmelse bör således tas in i kapitaltäckningslagen i syfte att klargöra under vilka förutsättningar och i vilken form ett gemensamt beslut fattas om institutens metoder för att utvärdera om det interna kapitalet är tillräckligt med hänsyn till dess risknivå, myndigheternas tillsyn över dessa samt myndigheternas möjlighet att besluta om förhöjda kapitalkrav. Skyldigheten att acceptera ett utländskt beslut förutsätter överlåtelse av förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning. Riksdagens beslut ska därför fattas med iakttagande av bestämmelserna i 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen (jfr prop. 2006/07:5 s. 338).

5.3.6 Betydande filialer

Promemorians bedömning: Införandet i kreditinstitutsdirektivet av bestämmelser om betydande filial föranleder ingen lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet införs artikel 42 a i kreditinstitutsdirektivet. Enligt den nya artikeln kan den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten göra en framställan till den behöriga myndigheten i

hemmedlemsstaten om att en filial till ett kreditinstitut ska betraktas som betydande. I de fall tillsynen bedrivs gruppvis kan framställan från den behöriga myndigheten i värdlandet göras till den samordnande tillsynsmyndigheten. Framställan ska innehålla skäl till varför filialen ska betraktas som betydande och särskilt beakta om insättningarna i filialen motsvarar en marknadsandel som överskrider 2 % i värdmedlemsstaten, den troliga effekten av ett inställande av kreditinstitutets verksamhet på marknadslikviditeten samt på betalnings-, clearing- och avvecklingsystemen i värdmedlemsstaten och filialens storlek och betydelse vad gäller antalet kunder inom ramen för värdmedlemsstatens bank- eller finanssystem.

Enligt artikel 42a.1 tredje stycket ska de behöriga myndigheterna i hem- och värdmedlemsstat, och den samordnande tillsynsmyndigheten i de fall en sådan finns inrättad, göra allt som står i deras makt för att komma fram till ett gemensamt beslut om att betrakta en filial som betydande.

Om inget gemensamt beslut fattas inom två månader ska värdlandsmyndigheten själv fatta beslut i frågan. Vid ensidigt beslut av värdlandsmyndigheten ska hänsyn tas till alla synpunkter och invändningar från den samordnande tillsynsmyndigheten och den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten.

Av artikel 42a.2 följer att om ett beslut om att betrakta en filial som betydande har fattats, ska hemlandsmyndigheten informera värdlandsmyndigheten vid en negativ utveckling i kreditinstitutet, eller andra enheter inom en företagsgrupp, som kan få allvarliga följder för kreditinstitutet samt om betydande sanktioner och extraordinära åtgärder som de behöriga myndigheterna i enlighet med kreditinstitutsdirektivet meddelat kreditinstitutet. Vidare ska hemlandsmyndigheten tillsammans med värdlandsmyndigheten planera och samordna tillsynsverksamheten, som en förberedelse inför och under kritiska situationer.

I artikel 42a.3 i kreditinstitutsdirektivet anges att, för det fall en skyldighet att inrätta tillsynskollegier inte föreligger enligt

artikel 131a, ska den behöriga myndigheten med tillsyn över ett kreditinstitut med en betydande filial i en annan medlemsstat ändå inrätta och leda ett tillsynskollegium för att underlätta det samarbete som ska ske mellan myndigheterna enligt artikel 42 och 42a.2.

Skälen för promemorians bedömning: Följden av att en filial definieras som betydande är att tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där filialen är etablerad får rätt att från tillsynsmyndigheten i det land där institutet är etablerat erhålla utförligare information om tillståndet i institutet samt i filialen. Om den betydande filialen utgör del av ett institut som omfattas av gruppvis tillsyn, ska värdlandsmyndigheten ges möjlighet att delta i det tillsynskollegium som ska ha inrättats (se artikel 131a i kreditinstitutsdirektivet). Om något tillsynskollegium inte behöver inrättats, blir hemlandsmyndigheten vid ett beslut att betrakta filialen som betydande ändå skyldig att inrätta ett kollegium i syfte att underlätta samarbetet med värdlandsmyndigheten. Genom det formaliserade samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna ska värdlandsmyndigheten få utökad tillgång till relevant information om institutet och den finansiella företagsgruppen.

För institutet vars filial blir klassad som betydande i en medlemsstat påverkas dock inte rapporteringsskyldigheten. Inte heller i andra avseenden påverkas institutet av ett beslut att klassa en filial som betydande. Mot bakgrund av detta framstår det inte som motiverat att i lag eller förordning föra in bestämmelser rörande betydande filialer. De nya skyldigheter och rättigheter för Finansinspektionen som följer av de nya reglerna bedöms rymmas inom befintliga bestämmelser. Detta utgörs av 10 kap. 9 § kapitaltäckningslagen, vari föreskrivs att Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet ska samarbeta och utbyta information med utländska behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet samt 13 kap. 6 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse vari föreskrivs att Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet ska samarbeta och utbyta information med

utländska behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i EU.

5.3.7 Tillsynskollegier

Promemorians bedömning: Införandet av bestämmelsen om tillsynskollegier i kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet införs artikel 131a i kreditinstitutsdirektivet. Enligt artikel 131a.1 ska den samordnande tillsynsmyndigheten inrätta tillsynskollegier för att underlätta informationsutbyte och tillsynsplanering samt för att underlätta utförandet av direktivets krav på agerande när en kritisk situation uppstår. Vidare ska eventuell samordning och samarbete med berörda myndigheter i tredje land ske inom tillsynskollegiet.

Tillsynskollegierna syftar till att ge de berörda myndigheterna ett ramverk för utbyte av information, enande om en frivillig fördelning av uppgifter och delegering av ansvarsområden, fastställande av program för tillsynsgranskning, ökad effektivitet i tillsynen, konsekvent tillämpande av tillsynskraven och planering och samordning av tillsynsverksamhet inför och under kritiska situationer.

I ändringsdirektivet anges att de behöriga myndigheter som deltar i tillsynskollegierna ska ha ett nära samarbete och att direktivets krav på konfidentialitet inte får påverka att de utbyter konfidentiell information inom tillsynskollegiet. Tillsynskollegiernas inrättande och funktion får inte påverka de behöriga myndigheternas rättigheter och skyldigheter enligt kreditinstitutsdirektivet.

I artikel 131a.2 anges bl.a. vilka myndigheter som kan delta i tillsynskollegierna. I samma bestämmelse anges att det är den samordnande tillsynsmyndigheten som ska leda kollegiets sammanträden och besluta vilka behöriga myndigheter som får

delta i ett visst kollegiesammanträde eller en viss aktivitet. Det åvilar den samordnande tillsynsmyndigheten att ge alla kollegieledamöter full information om de åtgärder som vidtagits till följd av dessa möten. Den samordnande tillsynsmyndighetens beslut ska, i enlighet med kreditinstitutdirektivets artikel 40.3, särskilt ta hänsyn till den potentiella effekten för stabiliteten i det finansiella systemet i berörda medlemsstater. Slutligen ska den samordnande tillsynsmyndigheten informera CEBS om verksamheten i kollegiet och meddela all information som är särskilt relevant till den kommittén för att uppnå samstämmighet i tillsynen.

Skälen för promemorians bedömning: I fråga om samarbetet mellan behöriga myndigheter inom EES bedöms den verksamhet som ska bedrivas inom ramen för tillsynskollegierna vara av sådan art att de ryms inom den befintliga skyldigheten för Finansinspektionen att, enligt kapitaltäckningslagen (10 kap. 9 §) och lagen om bank- och finansieringsrörelse (13 kap. 6 a §), samarbeta och utbyta information med andra behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet.

Vid införlivandet av kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet gjordes bedömningen att de regler som infördes i svensk rätt avseende samarbete och utbyte av information inte utesluter samarbete med tillsynsmyndigheter i tredje land, dock med beaktande av nationella sekretessregler. Av detta skäl avstods från att införa en allmän regel som ålägger Finansinspektionen att samarbeta med utländska tillsynsmyndigheter (jfr prop. 2006/07:5 s. 349 ff). Vad gäller den nya regeln i artikel 131a.1 att Finansinspektionen, i egenskap av samordnande myndighet, ska tillse att samordning och samarbete i tillsynskollegier sker med tillsynsmyndigheter i tredjeländer görs här bedömningen att sådant samarbete och sådan samordning kan komma till stånd inom ramen för gällande rätt. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

5.4 Kapitalbasen

Inledning

Den nuvarande regleringen i kreditinstitutsdirektivet bygger på en uppdelning av kapitalbasen mellan primärt och supplementärt kapital. Hybridkapital har hittills inte reglerats i kreditinstitutsdirektivet, men har bland ett flertal medlemsstater, däribland Sverige, kommit att under vissa villkor räknas in i kreditinstitutens primärkapital. Ändringsdirektivet innebär att hybridkapital regleras på EU-nivå och tillåts räknas in i primärkapitalet, vilket får anses utgöra en kodifiering av regelverket såsom det har tolkats inom Baselkommittén sedan 1998.

Parallellt med att hybridkapitalet ska tillåtas ingå i primärkapitalet uppkommer en kategori inom det primära kapitalet som inte utgör hybridkapital; det rena primära kapitalet. Ändringsdirektivet innehåller inte uttryckligen denna definition, men reglerar de villkor som ska uppfyllas för att poster ska kunna räknas in i det rena primärkapitalet respektive det övriga primärkapitalet, dvs. hur hybridkapitalet ska vara utformat.

5.4.1 Primärkapital

<p>Promemorians förslag: Av kapitäläckningslagen ska framgå att i det primära kapitalet får eget kapital enligt 5 kap. 4 § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag ingå om det helt absorberar förluster i en fortlevnadssituation och vid konkurs eller likvidation prioriteras efter alla andra krav. Undantaget för kumulativa preferensaktier tas bort.</p>

Promemorians bedömning: Övriga ändringar i kreditinstitutsdirektivet avseende kapitalbasen föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll

Det rena primärkapitalet

Det rena primärkapitalet definieras indirekt i kreditinstitutsdirektivet i artikel 57 a. Enligt denna bestämmelse utgörs den del av primärkapitalet, som till obegränsad del får ingå i kapitalbasen, av inbetalt eget kapital, tecknat av aktieägare eller andra innehavare, samt överkurs vid aktieemission. Genom ändringsdirektivet preciseras att kapitalet fullt ut ska täcka förluster i en fortlevnadssituation och vid konkurs eller likvidation prioriteras efter alla andra krav.

I skälen till ändringsdirektivet anges att det i det rena primärkapitalet enligt kreditinstitutsdirektivet ska ingå de instrument som enligt nationell rätt utgör aktiekapital, behandlas på samma sätt som aktier vid konkurs eller likvidation samt fullt ut täcker förluster i en fortlevnadssituation på samma sätt som aktier. CEBS har utarbetat riktlinjer¹³ för hur artikel 57 a ska tolkas.

Hybridkapital definieras

En ny bestämmelse införs i artikel 57 ca, genom vilken villkoren för att hybridkapital ska kunna räknas in i primärkapitalet anges. I bestämmelsen hänvisas till artikel 63.2 (a), (c), (d) och (e) samt till artikel 63a. Enligt artikel 63.2, vars lydelse är oförändrad, får andra poster än de som anges i kreditinstitutsdirektivet utgöra eget kapital förutsatt att de uppfyller krav på bl.a. att inte kunna återbetalas på innehavarens initiativ eller utan behörig

¹³ Implementation Guidelines regarding Instruments referred to in Article 57(a) och Directive 2006/48/EC recat.

myndighets förhandsgodkännande och att långgivarens fordran på kreditinstitutet ska vara helt efterställd samtliga andra fordringar.

Av artikel 63a.2 följer att hybridkapital som ska ingå i primärkapitalet ska vara odaterade eller ha en ursprunglig löptid på minst 30 år. Köpoptioner som beslutas av emittenten är tillåtna, men de får inte lösas in tidigare än fem år efter emissionsdagen. Eventuella incitament för kreditinstitut att verkställa inlösen av odaterade instrument, ska inte kunna uppkomma förrän tidigast tio år efter emitteringsdatum. För tidsbundna instrument får andra incitament än inlösen på förfalldagen inte förekomma. Återköp eller inlösen kräver förhandsgodkännande från behöriga myndigheter, som får begära att instituten ersätter ett visst instrument med poster som har samma eller bättre kvalitet i kapitaltäckningssammanhang.

Enligt artikel 63a.3 ska ett hybridkapitalinstrument vara utformat så att kreditinstitutet vid behov kan ställa in betalning av ränta eller utdelningar under en obegränsad tid och på en icke-kumulativ grund. De behöriga myndigheterna kan kräva att betalningar ställs in med hänvisning till kreditinstitutets finansiella situation och solvens.

I artikel 63a.4 anges att kapital, icke-betalda räntor och utdelning ska vara av sådan art att de absorberar förluster och inte förhindrar en rekapitalisering av kreditinstitutet.

Om kreditinstitutet försätts i konkurs eller träder i likvidation ska instrumenten enligt artikel 63a.5 prioriteras efter de poster som anges i artikel 63.2, dvs. övriga poster som accepteras som eget kapital.

Gränsvärden för de olika sorternas kapital

Samtidigt som hybridkapitalinstrument under vissa förutsättningar tillåts räknas in i primärkapitalet införs genom ändringsdirektivet gränser för hur stor del av primärkapitalet som får utgöras av hybridkapital. Det hittills rådande förhållandet mellan primärt och supplementärt kapital förändras

inte genom ändringsdirektivet. Även fortsättningsvis ska primärkapitalet uppgå till minst hälften av kapitalbasen.

I artikel 66.2 ändras hänvisningen till artikel 57 a–c till 57 a–ca. Detta är en följd av att den nya punkten ca, genom vilken villkoren för att hybridkapital ska kunna räknas in i primärkapitalet anges som, införs i artikel 57.

Hybridkapitalet får enligt den nya artikel 66.1a maximalt utgöra 50, 35 eller 15 procent av primärkapitalet beroende på vilka kvalitetskrav hybridkapitalet uppfyller. De behöriga myndigheterna ska enligt artikel 66.4 kunna medge att kreditinstitut tillfälligt överskrider dessa gränser i kritiska situationer.

Genom ändringsdirektivet tas möjligheten för medlemsstaterna att besluta om lägre gränsvärden vid beräkningen av kapitalbasen bort (artikel 61 i kreditinstitutsdirektivet). Dessa ändringar innebär således fullharmonisering på detta område.

Minoritetsintressen

I artikel 65 regleras vilka reserver som ska betraktas på gruppnivå när kapitalbasen beräknas på gruppnivå. I ändringsdirektivet anges att de minoritetsintressen som uppstår till följd av hybridkapitalinstrument ska kunna medräknas på gruppnivå, artikel 65.1.a kreditinstitutsdirektivet.

Medräkning av delårsresultat

Den tidigare möjligheten i kreditinstitutsdirektivet för medlemsstaterna att besluta om medräkning av del- eller helårsresultat innan stämmobeslut, blir med ändringsdirektivet tvingande genom ändring av kreditinstitutsdirektivets artikel 57.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Definitionen av det rena primärkapitalet samt hybridkapitalet

Kapitaltäckningslagen utgår från en uppdelning av kapitalbasen i primärt och supplementärt kapital. Redan i dag tillåts hybridkapitalinstrument ingå i institutens primärkapital. Detta följer inte direkt av lagen, utan regleras genom Finansinspektionens föreskrifter som meddelats med stöd av bemyndigande i kapitaltäckningslagen. Den nuvarande lagtextens utformning möjliggör således att hybridkapital inräknas i primärkapitalet.

För närvarande pågår en omfattande översyn av vilket kapital som ska kunna ingå i institutens kapitalbas inom Baselsamarbetet samt inom EU. De kommande ändringarna kommer med stor sannolikhet innebära skärpningar av kraven på vilka poster som ska kunna ingå i kapitalbasen. Att under dessa förutsättningar införa nya bestämmelser i lag i syfte att reglera det rena primärkapitalet samt hybridkapital framstår inte som lämpligt. Ändringsdirektivets bestämmelser i detta avseende bör därför införlivas genom föreskrifter meddelade av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Lagens nuvarande utformning bedöms ge utrymme för att så ska kunna ske. Följden av den nu valda metoden att införliva ändringsdirektivet blir att lagens utformning inte överensstämmer systematiken i de direktiv som utgör grund för regleringen på området. Med hänsyn till att det inom kort kommer att behöva vidtas omfattande förändringar i lagstiftningen på området framstår detta dock som motiverat i aktuellt fall.

Den ovan beskrivna skärpningen i artikel 57 a i kreditinstitutsdirektivet av vad som ska kunna räknas in i institutens rena primärkapital motiverar dock en förändring i kapitaltäckningslagen. Trots att uppdelningen mellan rent primärkapital och hybridkapital inte kommer att följa av lagen framstår det som lämpligt att i lagens bestämmelse som anger vilka poster

som ska kunna inräknas i primärkapitalet markera skärpningen som följer av ändringsdirektivet. Följden blir att Finansinspektionen med stöd av befintligt bemyndigande genom föreskrifter i övrigt får reglera den närmare uppdelningen av det primära kapitalet.

Av kapitaltäckningslagen bör därför framgå att det i det primära kapitalet får ingå eget kapital enligt 5 kap. 4 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag om det helt absorberar förluster i en fortlevnadssituation och vid konkurs eller likvidation prioriteras efter alla andra krav. Med anledning av att undantaget för kumulativa preferensaktier i kreditinstitutsdirektivet tas bort ska även undantaget i kapitaltäckningslagen tas bort.

Av de riktlinjer CEBS utformat framgår bl.a. att de instrument som utan tvivel kan anses absorbera förluster i en fortlevnadssituation är sådana instrument som går att likställa med aktiekapital eller motsvarande i institut som inte är aktiebolag. Anledningen till detta är att dessa instrument absorberar förluster före annat kapital och att de i en likvidation prioriteras efter alla andra kapitalinstrument. Vad gäller rekvisitet prioriteras efter alla andra krav framgår av CEBS riktlinjer att dessa instrument i en likvidation ska vara inbördes jämställda (pari passu). Detta uttalande tyder på att aktiekapital och instrument som är likställda med aktiekapital inte ska skilja sig i fråga om t.ex. utdelning. Syftet med artikeln torde dock vara att ge skydd till andra än just aktieägarekollektivet, eller motsvarande. Det torde därför vara tillräcklig att aktier och instrument som är likställda med dessa efterställs alla andra krav för att de ska kunna ingå i det primära kapitalet.

Undantaget för uppskrivningsfonder bör liksom nu framgå av lagtext.

Övriga ändringar i direktivet avseende kapitalbasen bör genomföras genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen och föranleder inga förändringar.

Vid genomförandet av kreditinstitutsdirektivet gjordes bedömningen att artikel 66.4 inte skulle implementeras i svensk

rätt, jfr prop. 2006/07/:5 s. 162. Det saknas anledning att här göra någon annan bedömning.

5.5 Kreditvärderingsföretag

Inledning

I kreditinstitutsdirektivet finns regler om erkännande av externa ratinginstitut. Dessa innebär att kreditinstitut och värdepappersbolag får använda en extern kreditvärdering för att fastställa riskvikter endast om det företag som utfärdar värderingarna har godkänts av en behörig myndighet.

Sedan den 7 december 2009 tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut¹⁴. Vissa av bestämmelserna i förordningen ska dock börja tillämpas först i december 2010 respektive i juni 2011. Förordningen syftar till att bidra till en hög kvalitet på de kreditbetyg som utfärdas inom unionen vilket i sin tur skyddar stabiliteten på finansmarknaderna och investerarna. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om registrering av kreditvärderingsinstitut, utfärdande av kreditbetyg, godkännande av kreditbetyg utfärdade i tredje land, tillsyn över kreditvärderingsinstitut och sanktioner vid överträdelser av förordningens bestämmelser. Förordningen är bindande i sin helhet och direkt tillämplig i Sverige. Vissa nationella bestämmelser som kompletterar EU-förordningen, bl.a. i fråga om tillsyn, finns i lagen (2010:1010) om kreditvärderingsinstitut, som trädde i kraft den 7 september 2010 (prop. 2009/10:217).

Genom ändringsdirektivet införs ändringar i kreditinstitutsdirektivet som syftar till att göra direktivets bestämmelser om externa ratinginstitut förenliga med förordning (EG) nr 1060/2009. I skäl 23 till ändringsdirektivet anges även att den Europeiska banktillsynskommittén bör se

¹⁴ EUT L 302, 17.11.2009, s. 1 (Celex 32009R1060).

över sina riktlinjer om erkännande av externa ratinginstitut för att undvika dubbelarbete och underlätta processen för erkännande av externa ratinginstitut när ett institut är registrerat som ett kreditvärderingsinstitut .

5.5.1 Betydelsen av registrering som kreditvärderingsinstitut

Promemorians förslag: Av kapitaltäckningslagen ska framgå att om ett kreditvärderingsföretag är registrerat som ett kreditvärderingsinstitut i enlighet med förordning (EG) nr 1060/2009 ska Finansinspektionen anse att kraven på objektivitet och oberoende samt fortlöpande översyn och transparens när det gäller dess värderingsmetoder är uppfyllda.

Promemorians bedömning: Termen ”kreditvärderingsföretag” bör behållas i kapitaltäckningslagen.

Ändringsdirektivets innehåll: Av artikel 80 i kreditinstitutsdirektivet framgår att riskvikten för en exponering får bestämmas med stöd av externa ratinginstituts (kreditvärderingsföretags) kreditvärderingar. En förutsättning för att den externa kreditvärderingen ska få användas för att fastställa riskvikten för exponeringen i fråga är enligt artikel 81.1 att ratinginstitutet har förklarats valbart för detta ändamål, dvs. att det har blivit erkänt/godkänt av en behörig myndighet. I artikel 81.2 anges villkor för när behöriga myndigheter får förklara ett externt ratinginstitut valbart vid tillämpning av schablonmetoden för beräkning av minimikrav på kapitalkrav för kreditrisker, dvs. när det får erkännas/godkännas för detta ändamål. I artikel 97.2 anges när behöriga myndigheter får förklara ett externt ratinginstitut valbart för att fastställa riskvikten för en position i en värdepapperisering. I båda dessa fall krävs bl.a. att ratinginstitut avseende sina värderingsmetoder ska uppfylla krav på objektivitet och oberoende samt

fortlöpande översyn och transparens. Enligt ändringsdirektivet kompletteras dessa två artiklar med en skrivning om att de behöriga myndigheterna ska anse att kraven på objektivitet och oberoende samt förlöpande översyn och transparens är uppfyllda om ett externt ratinginstitut är registrerat som ett kreditvärderingsinstitut.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: Regler om erkännande av externa ratinginstitut (godkännande av kreditvärderingsföretag) finns i kapitaltäckningslagen. Enligt 4 kap. 12 § får ett kreditvärderingsföretag ansöka hos Finansinspektionen om att det ska godkännas. När det godkänts får dess kreditvärderingar användas av kreditinstitut och värdepappersbolag för att bestämma riskvikter. Finansinspektionens beslut kan antingen avse att ett kreditvärderingsföretags kreditvärderingar får användas i syfte att bestämma riskvikter vid värdepapperisering eller att dess kreditvärderingar får användas för andra exponeringsklasser än för värdepapperisering. Ett kreditvärderingsföretag kan också godkännas för båda dessa syften.

För att ett kreditvärderingsföretag ska kunna godkännas ska krav på bl.a. objektivitet, oberoende, förlöpande översyn, transparens och trovärdighet vara uppfyllda. Finansinspektionen kan antingen göra en direkt prövning av ett kreditvärderingsinstitut (Finansinspektionen utför en egen prövning) eller en indirekt prövning (Finansinspektionen godtar en prövning som en utländsk tillsynsmyndighet har gjort). Finansinspektionen har också möjlighet att återkalla ett godkännande.

Ändringsdirektivets bestämmelser om att de behöriga myndigheterna ska anse att kraven på objektivitet och oberoende samt förlöpande översyn och transparens när det gäller värderingsmetoder är uppfyllda om ett ratinginstitut är registrerat som ett kreditvärderingsinstitut i enlighet med förordning (EG) nr 1060/2009 bör införlivas genom ändringar i 4 kap. 12 § kapitaltäckningslagen. Konsekvensen blir alltså att Finansinspektionen inte behöver göra någon egen prövning

enligt kapitaltäckningslagen om ratinginstitutet är reglerat som ett kreditvärderingsinstitut enligt förordningen.

Kreditvärderingsföretag och kreditvärderingsinstitut

I kapitaltäckningslagen används begreppet kreditvärderingsföretag för att införliva reglerna i kreditinstitutsdirektivet som rör externa kreditvärderingsinstitut (ECAI). Det saknas dock en definition av begreppet kreditvärderingsföretag i kapitaltäckningslagen. I förarbetena till lagen (prop. 2006/07:5 s 202 f.) framhålls att det även saknas en definition i de bakomliggande direktiven och att en svensk definition därför framstår som mindre lämplig. I förarbetena hänvisas i stället till vad som avses med kreditvärdering och vilken verksamhet som bedrivs av kreditvärderingsföretag. Det nämns härvid bl.a. att en kreditvärdering är ett mått på sannolikheten att t.ex. ett företag kommer att fullgöra sina förpliktelser och att ett kreditbetyg antingen kan avse en viss motpart eller vissa värdepapper och att de metoder som kreditvärderingsföretagen använder för sin kreditvärdering kan variera.

Enligt artikel 3 i förordningen (EG) nr 1060/2009 avses med kreditvärderingsinstitut en juridisk person vars verksamhet inbegriper yrkesmässigt utfärdandet av kreditbetyg. Kreditbetyg i sin tur definieras som en bedömning av kreditvärdigheten hos t.ex. en enhet, en skuld, en finansiell förpliktelse, eller andra finansiella instrument, som genomförs med hjälp av ett etablerat och definierat rangordningssystem med olika betygskategorier.

Ett kreditvärderingsinstitut kan därmed vara ett sådant kreditvärderingsföretag som kan ansöka om att bli prövat och godkänt hos Finansinspektionen (jfr artikel 2 nämnda EU-förordning). I begreppet kreditvärderingsföretag innefattas dock även t.ex. sådana företag som inte är juridiska personer eller som i sin verksamhet inte använder sig av ett rangordningssystem med olika betygskategorier. Begreppet kreditvärderingsföretag bör därför behållas i lagen.

5.6 Ändringar i kapitalkravsdirektivet

Inledning

Kapitalkravsdirektivet ändras delvis genom direktivet 2009/111/EG. Ändringarna i kapitalkravsdirektivet innebär främst följdändringar med anledning av att kreditinstitutsdirektivet också ändras genom ändringsdirektivet 2009/111/EG. Revideringen rör några artiklar som berör definitionen av primärkapital, kontroll av regler avseende stora exponeringar, rapporteringskrav, tillsyn samt övergångsbestämmelser.

5.6.1 Definitionen av primärkapital

Promemorians bedömning: Ändringen av definitionen "ursprunglig kapitalbas" till "primärkapital" i kapitalkravsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet ändras lydelsen av kapitalkravsdirektivets artikel 12 som anger definitionen av primärkapital i avsnittet om eget kapital. Ändringen innebär att den befintliga lydelsen "*Ursprunglig kapitalbas*": *summan av punkterna a–c minus summan av punkterna i–k i artikel 57 i direktiv 2006/48/EG*, ändras till "*Primärkapital*": *summan av leden a-ca minus summan av leden i, j och k i artikel 57 i direktiv 2006/48/EG*. Ändringen i artikel 12 sker med anledning av att ändringsdirektivet medför att artikel 57 i kreditinstitutsdirektivet ändras i led a samt att ett nytt led ca tillförs artikeln. Därtill har den del i befintlig artikel som anger att kommissionen senast den 1 januari 2009 ska lämna in lämpliga förslag till ändring av detta kapitel till Europa-

parlamentet och rådet, mist sin aktualitet och utgår därför från direktivtexten.

Skälen för promemorians bedömning: Vid genomförandet av kapitalkravsdirektivet definierades inte begreppet ”ursprunglig kapitalbas” i svensk rätt. Av 3 kap. 2 § kapitaltäckningslagen framgår vad som får ingå i det primära kapitalet samt vad som får räknas av från det primära kapitalet. Begreppet ”primärkapital” anses härigenom definierat i svensk rätt. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig med anledning av begreppsändringen i kapitalkravsdirektivet.

5.6.2 Kontroll av stora exponeringar

Promemorians förslag: Kapitaltäckningslagens bestämmelser om stora exponeringar ska inte tillämpas på vissa värdepappersbolag.

Promemorians bedömning: Övriga ändringar i kapitalkravsdirektivet avseende bevakning och kontroll av stora exponeringar föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet införs ett undantag för institut som uppfyller kraven i artikel 20.2 eller 20.3 i kapitalkravsdirektivet från att behöva tillämpa de krav som anges i kapitalkravsdirektivets artikel 28. De krav som dessa institut inte behöver leva upp till är kraven om att instituten ska övervaka och kontrollera sina stora exponeringar i enlighet med artikel 116–118 i kreditinstitutsdirektivet. Även kapitalkravsdirektivets artikel 30.4 ändras genom att hänvisningen till artiklarna 113(3)(i), 115(2) och 116 i kreditinstitutsdirektivet ändras till hänvisning till 111.1 och 106.2 c i kreditinstitutsdirektivet. Därtill ändras artiklarna 31 och 32 i kapitalkravsdirektivet genom reviderad hänvisning till artiklar i kreditinstitutsdirektivet. Vad gäller artikel 32 utgår även befintligt krav på behörig tillsynsmyndighet att uppmärksamma rådet och kommissionen om de processer som behöriga

tillsynsmyndigheter tillämpar för att undvika att institut medvetet undgår ytterligare kapitalkrav i enlighet med vad som anges i artikel 32.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: Kapitalkravsdirektivets artiklar 20.2 och 20.3 har införlivats med svensk rätt genom 2 kap. 8 och 9 §§ kapitaltäckningslagen. Av dessa bestämmelser följer speciella regler avseende kapitalbasen för värdepappersbolag i vars verksamhet det ingår handel med finansiella instrument för egen räkning och, för värdepappersbolag som inte ägnar sig åt handel med finansiella instrument för egen räkning eller garantigivning eller annan medverkan vid emissioner av fondpapper eller erbjudanden om köp eller försäljning av finansiella instrument som är riktade till en öppen krets. Ändringarna av kapitalkravsdirektivet innebär att dessa värdepappersbolag ska undantas från tillämpningen av reglerna om stora exponeringar. Det föreslås därför att en motsvarande regel införs i kapitaltäckningslagen.

Artiklarna 30.4, 31 och 32 har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. De ändringar som nu gjorts avseende bevakning och kontroll av stora exponeringar bör liksom nu regleras genom föreskrifter.

5.6.3 Rapporteringskrav

Promemorians bedömning: Ändringarna i kapitalkravsdirektivet som rör rapporteringskrav för värdepappersföretag föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Enligt ändringsdirektivet ska en ny punkt 6 avseende rapporteringskrav läggas till kapitalkravsdirektivets artikel 35. Punkt 6 innebär att värdepappersföretag ska omfattas av den enhetliga utformning, den frekvens samt de datum för rapportering som avses i artikel 74.2 i kreditinstitutsdirektivet. Enligt nuvarande lydelse omfattas

endast kreditinstitut av de beräknings- och rapporteringskrav avseende miniminivå för kapitalbasen som artikel 72.2 avser.

Skälen för promemorians bedömning: Artikel 74.2 har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. De ändringar som nu gjorts avseende rapporteringskrav för värdepappersföretag bör regleras genom föreskrifter meddelade av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

5.6.4 Tillsyn

Promemorians bedömning: Den nya bestämmelsen i kapitalkravsdirektivet om att reglerna om tillsynskollegier ska vara tillämpliga på vissa värdepappersföretag föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Enligt ändringsdirektivet ska befintliga regler om tillsynssamarbete som anges i kapitalkravsdirektivets artikel 38 utökas genom att en ny punkt 3 läggs till artikeln, vilken anger att artikel 42a i kreditinstitutsdirektivet, med vissa angivna undantag ska gälla för värdepappersföretag.

Skälen för promemorians bedömning: Artikel 42a i kreditinstitutsdirektivet anses rymmas inom befintlig lagstiftning, jfr avsnitt 5.3.6 i denna promemoria.

5.7 Ändringar i bilagor till kreditinstitutsdirektivet

Promemorians bedömning: Ändringarna i bilagorna till kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet genomförs ändringar i följande bilagor till kreditinstitutsdirektivet.

Bilaga III som reglerar behandling av motpartskreditrisker i derivatinstrument, repor, värdepappers- och råvarulån, transaktioner med lång avvecklig samt marginalutlåning. Ändringarna avser nettningsmängder, val av metod och schablonmetoden.

Bilaga V som reglerar tekniska kriterier avseende organisation och riskhantering. Ändringarna avser risker vid värdepapperisering, samt likviditetsrisker.

Bilaga IX som reglerar värdepapperisering. Ändringen innebär att en ny punkt läggs till avsnittet om användning av kreditvärderingsinstitut.

Bilaga XI som reglerar tekniska kriterier för de behöriga myndigheternas översyn och utvärdering. Ändringarna innebär att det införs en detaljerad beskrivning av omfattningen av de behöriga myndigheternas skyldigheter till översyn och utvärdering av kreditinstituts exponering för och hantering av likviditetsrisker.

Bilaga XII som reglerar tekniska kriterier för upplysningsplikt. Ändringarna innebär att det mer detaljerat beskrivs vilka upplysningar ett kreditinstitut ska offentliggöra avseende dess kapitalbas.

Skälen för promemorians bedömning: Bilaga III, avsnitten i bilaga V avseende risker i värdepapperisering och likviditetsrisker samt avsnittet om användning av kreditvärderingsinstitut i bilaga IX har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av

Finansinspektionen. De nu aktuella ändringarna bör också regleras genom föreskrifter.

Bilaga XI har genomförts i svensk rätt genom 30 § kapitaltäckningsförordningen. Även de nu aktuella ändringarna bör regleras i denna förordning.

Bilaga XII har genomförts genom 8 kap. 2 § kapitaltäckningslagen och Finansinspektionens föreskrifter. De ändringar som gjorts bedöms rymmas inom befintlig svensk lagreglering och någon lagstiftningsåtgärd är därför inte aktuell.

6 CRD III

6.1 Värdepapperisering och återvärdepapperisering

Inledning

Genom ändringsdirektivet (CRD III) införs strängare och mer preciserade regler för värdepapperisering. Den finansiella krisen har visat att s.k. återvärdepapperisering i allmänhet är förenad med större risk än värdepapperisering. Det finns därför skäl att tydligare definiera skillnad mellan värdepapperisering och återvärdepapperisering samt att ange vilka krav som ska vara förenade med denna verksamhet. Det innebär att CRD III bl.a. innehåller nya definitioner av återvärdepapperisering och återvärdepapperiseringsposition samt nya krav avseende transparens och genomlysning som för värdepapperisering. Hittills har värdepapperiseringsposter i handelslagret varit förenade med lägre kapitalkrav än poster i övrig verksamhet. Risker har ansetts vara lägre för positioner i handelslagret eftersom dessa normalt sett omsätts mer än poster i övrig verksamhet. Den finansiella krisen har bl.a. visat att vid bristande förtroende på den finansiella marknaden kan även poster i handelslagret vara mycket svåra att omsätta. Dessa poster har alltså visat sig vara förenade med en större risk för institutet än vad befintliga regler utgår från. CRD III innehåller därför även

ökade kapitalkrav för värdepapperiseringspositioner i handelslagret, vilket innebär att kapitalkraven för exponeringar i handelslagret och övrig verksamhet harmoniseras.

Erfarenheter har också visat på svårigheter för kreditinstitut att bedöma risken i värdepapperiseringspositioner vid tillämpning av interna modeller för beräkning av kapitalkrav. Därför införs genom CRD III även begränsningar avseende institutens möjligheter att tillämpa interna modeller på värdepapperiseringspositioner.

6.1.1 Definition av återvärdepapperisering och återvärdepapperiseringspositioner.

Promemorians förslag: Återvärdepapperisering definieras som en värdepapperisering, i vilken den risk som är förenad med en underliggande grupp av exponeringar delas upp i delar och minst en av de underliggande exponeringarna är en värdepapperiseringsposition.

Ändringsdirektivets innehåll: I nuvarande direktiv finns inga definitioner av återvärdepapperisering och återvärdepapperiseringspositioner. De definitioner som finns om värdepapperisering i kreditinstitutsdirektivet anges artikel 4 i punkterna 36–40 och avser värdepapperisering, traditionell värdepapperisering, syntetisk värdepapperisering, tranch samt position i värdepapperisering.

Genom ändringsdirektivet tillförs såväl kreditinstitutsdirektivet som kapitalkravsdirektivet definitioner avseende återvärdepapperisering och återvärdepapperiseringsposition. Detta sker genom att punkterna 40a och 40b läggs till i artikel 4 i kreditinstitutsdirektivet. Återvärdepapperisering definieras som värdepapperisering, i vilken den risk som är förenad med en underliggande grupp av exponeringar delas upp i trancher och minst en av de underliggande exponeringarna är en värdepapperiseringsposition. Återvärdepapperiseringsposition definieras som exponering mot en återvärdepapperisering.

Motsvarande tillägg görs i kapitalkravsdirektivet genom en ny definition i artikel 3.1 första stycket, där ett led t läggs till. Av det nya leDET framgår att med värdepapperiseringsposition och återvärdepapperiseringsposition avses det samma som definitionerna av dessa begrepp i kreditinstitutsdirektivet.

Skälen för promemorians förslag: Genom ändringsdirektivet införs begreppet återvärdepapperisering. Detta begrepp bör definieras i kapitaltäckningslagen som en värdepapperisering i vilken den risk som är förenad med en underliggande grupp av exponeringar delas upp i delar och minst en av de underliggande exponeringarna är en värdepapperisering. Av språkliga skäl används ordet "delar" i stället för ordet "trancher".

Någon definition av återvärdepapperiseringsposition bedöms inte nödvändig att ta in i kapitaltäckningslagen.

6.1.2 Kapitalbas och värdepapperisering

Promemorians bedömning: Möjligheten enligt kreditinstitutsdirektivet till avdrag från kapitalbasen för exponeringar genom värdepapperiseringspositioner i handelslagret föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Artikel 57 i kreditinstitutsdirektivet anger vad som ska utgöra ett kreditinstituts icke-gruppbaseade kapitalbas och vilka avdrag som ska göras. Punkten r anger att belopp för exponeringar genom värdepapperiseringspositioner som enligt del 4 i bilaga IX ges en riskvikt på 1 250 % beräknat på det sätt som anges i bilagan, får räknas av. För att reducera incitamenten för att ha värdepapperiseringspositioner i kapitalbasen är den maximala riskvikten på 1 250 % angiven.

Genom ändringsdirektivet görs ett tillägg i artikel 57.r för att inkludera även positioner i handelslagret. Den nya lydelsen är enligt nedan:

"r) Beloppet för exponeringar genom värdepapperiseringspositioner som enligt detta direktiv ges en riskvikt på 1 250 %

och beloppet för exponeringar genom värdepapperiseringspositioner i handelslagret som skulle ges riskvikten 1 250 % om de fanns i samma kreditinstituts övriga verksamhet.”

Skälen för promemorians bedömning: Artikel 57.r kreditinstitutsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom 3 kap. 7 § kapitaltäckningslagen. Av den bestämmelsen framgår att ett institut från kapitalbasen får räkna av värdet av positioner i värdepapperisering som annars skulle ges riskvikten 1 250 %. Härutöver har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter avseende villkoren för att räkna av poster från kapitalbasen och omfattningen av dessa poster. Det tillägg som nu görs i kreditinstitutsdirektivet bedöms rymmas inom gällande svensk reglering. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig för att hantera tillägget i artikel 57.r

6.1.3 Minimikrav på kapitalbas för kreditrisker avseende värdepapperisering

Promemorians förslag: Om ett institut som är originator eller ett medverkande institut har sålt instrument från handelslagret till ett specialföretag för värdepapperisering med följderna att någon kapitalbas inte behöver innehas för den risk som är förenad med dessa instrument, ska institutet, för det fall det har gett stöd till värdepapperiseringen utöver sina avtalsmässiga förpliktelser, beräkna ett kapitalkrav för exponeringarna.

Ändringsdirektivets innehåll: I kreditinstitutsdirektivets avsnitt 3 anges minimikrav på kapitalbas för kreditrisker. Underavsnitt 4 anger villkor som gäller för värdepapperisering. Genom ändringsdirektivet ändras artikel 101.1 i detta avsnitt till att gälla för kreditinstitut som är originator samt för medverkande kreditinstitut. Därtill görs tillägg i artikeln om att reglerna även gäller om ett medverkande institut eller ett kreditinstitut som är originator har sålt instrument från sitt handelslager till ett specialföretag för värdepapperisering (SPV)

så att följderna av detta blir att ett kapitalkrav för kreditrisk inte längre behöver beräknas för dessa instrument. Ändringen syftar till att hindra att förbudet mot implicit stöd från originator eller medverkande institut ska kunna kringgås genom att handelslagret utnyttjas för sådant stöd.

Den nya lydelsen av artikel 101.1 är:

"1. Ett medverkande kreditinstitut, eller ett kreditinstitut som är originator och som avseende en värdepapperisering har tillämpat artikel 95 vid beräkningen av riskvägda exponeringsbelopp eller sålt instrument från sitt handelslager till ett specialföretag för värdepapperisering (SPV) så att följderna av detta blivit att det inte längre behöver inneha en kapitalbas för den risk som är förenad med dessa instrument, får inte, i syfte att minska potentiella eller faktiska förluster för investerare, ge stöd till värdepapperiseringen utöver sina avtalsmässiga förpliktelser."

Skälen för promemorians förslag: Artikel 101 i kreditinstitutsdirektivet har genomförts i svensk rätt bl.a. genom 4 kap. 2 § första stycket 2 och andra stycket kapitaltäckningslagen. Av första stycket 2 framgår att ett institut som har gett stöd till en värdepapperisering utöver sina avtalsmässiga förpliktelser ska beräkna ett kapitalkrav för exponeringar som om ingen värdepapperisering skett. En motsvarande bestämmelse gäller enligt andra stycket för institut som medverkar vid värdepapperisering av ett annat instituts exponeringar.

De ändringar som gjorts av artikel 101 rymms inte inom befintlig reglering. Bestämmelsen i 4 kap. 2 § kapitaltäckningslagen bör därför ändras så att det även framgår att ett institut eller ett medverkande institut som sålt instrument från handelslagret till ett SPV med följderna att de inte längre behöver beräkna ett kapitalkrav för den risk som är förenad med dessa instrument, inte får ge stöd till värdepapperiseringen utöver sina avtalsmässiga förpliktelser.

6.2 Regler för rörlig ersättning

Inledning

Genom ändringsdirektivet införs bestämmelser om att institutens ersättningssystem, för de befattningshavare vars verksamhet har en betydande påverkan på institutets riskprofil, ska vara förenliga med och bidra till en sund och effektiv riskhantering. Den övergripande bestämmelsen kompletteras med vissa generella principer för ersättningssystemens utformning och tillämpning. Av dessa principer framgår utöver att en ersättningspolicy ska vara förenlig med sund och effektiv riskhantering att policyn inte får stå i strid med institutets långsiktiga intressen. Därtill framgår att garanterad rörlig ersättning inte är förenlig med sund riskhantering och därför normalt sett inte ska tillåtas. Kreditinstitut och värdepappersbolag ska säkerställa att den totala rörliga ersättningen inte begränsar företagets möjlighet att stärka sin kapitalbas. Behöriga myndigheter ska ha rätt att begränsa den rörliga ersättningen som andel av den totala nettoförtjänsten om denna inte är förenlig med möjligheten att bibehålla en sund kapitalbas. Därutöver anges att policyn på en principiell nivå ska fastställas av institutets styrelse och vara föremål för löpande oberoende översyn. Kreditinstitut och värdepappersbolag som är betydande avseende storlek, intern organisation och som har en komplex och vidstäckt verksamhet ska därtill etablera en ersättningskommitté som en del av företagets ledningsstruktur och organisation. Därtill anges att eventuell prestationsbaserad ersättning ska bygga på en kombination av individuell och kollektiv prestation samt institutets övergripande resultat. En ersättningspolicy ska vidare innefatta en balanserad avvägning mellan fast och rörlig del, inte belöna misslyckanden, innehålla möjlighet till riskjustering samt bygga på en senarelagd utbetalning vid fall av ersättning med mer betydande belopp.

Utöver ovanstående, lämnas förslag till regler om lämnade av information avseende ersättningssystem utformning och beslutsprocessen vid dess fastställande.

Behöriga myndigheter ska ha rätt att utfärda såväl kvalitativa åtgärder (föreläggande att avhjälpa vissa brister i ett ersättnings-system) som kvantitativa åtgärder (höjt kapitalkrav), och kunna vidta finansiella och icke-finansiella sanktioner i de fall som kreditinstitut eller värdepappersbolag inte lever upp till de krav som anges i kreditinstitutsdirektivet. Sanktionerna mot den som inte följer reglerna ska enligt CRD III vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.

Villkoren bygger på principer antagna av Financial Stability Board (FSB) samt rekommendationer beslutade av EU-kommissionen i april 2009 om ersättningspolicy inom finans-tjänstesektorn. FSB-principerna och kommissionens rekommendationer har redan genomförts i svensk rätt genom Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2009:6 och FFFS 2009:7.

6.2.1 Regler om rörlig ersättning

Promemorians bedömning: Införandet av regler om rörlig ersättning i kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet kompletteras villkoren i artikel 22 med nya villkor för kontroll av ersättningspolicyer och praktisk tillämpning. Artikel 22.1 innebär att hemmedlemsstaternas behöriga myndigheter ska kräva att varje kreditinstitut har kraftfulla styrsystem, som inkluderar en tydlig organisationsstruktur med en väl definierad, transparent och konsekvent ansvarsfördelning, effektiva processer för att identifiera, hantera, övervaka och rapportera de risker som kreditinstitutet är, eller skulle kunna bli, exponerat för. Behörig tillsynsmyndighet ska också kräva att det finns

lämpliga interna kontrollmekanismer, inklusive en sund administration och redovisningsförfaranden, ersättningspolicys och praktisk tillämpning som är konsekvent med och uppmuntrar till en sund och effektiv riskhantering.

Därtill tillkommer en ny punkt (artikel 22.3) som innebär att hemmedlemsstaternas behöriga tillsynsmyndigheter ska använda den information som de fått i enlighet med de kriterier som anges i punkt 15(f) i bilaga XII del 2, för att jämföra ersättnings-trender. Behöriga myndigheter ska förse CEBS med denna information.

En ytterligare punkt (artikel 22.4) anger att CEBS ska säkerställa att det finns vägledning för sund ersättningspolicy som följer de principer som anges i punkterna 23 och 24 i bilaga V. Vägledningen ska också beakta de principer för sund ersättningspolicy som anges i kommissionens rekommendationer från den 30 april 2009 om ersättningspolicys i den finansiella tjänstesektorn. Den europeiska värdepapperstillsynskommittén (CESR), ska samarbeta med CEBS för att säkerställa att det finns vägledning för ersättningspolicys för de grupper av anställda som är involverade i tillhandahållande av investeringstjänster och verksamheter som anges i punkt 2 i artikel 4(1) i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG¹⁵ om marknader för finansiella instrument. CEBS ska använda den information som de får från de behöriga myndigheterna i enlighet med paragraf 3 i denna artikel för att jämföra praxis inom unionen.

Ännu en ny punkt (artikel 22.5) innebär att hemlandstillsynsmyndigheter ska samla in information om antalet individer per kreditinstitut som har en ersättning på en miljon euro eller mer inklusive de affärsområde som berörs och ersättningens huvudsakliga beståndsdelar såsom lön, rörlig ersättning, långsiktiga förmåner och pensionsbidrag. Denna information ska vidarebefordras till CEBS som ska sammanställa

¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG.

denna information på en aggregerad nivå för varje medlemsstat i ett enhetligt rapporteringsformat. CEBS får utveckla vägledning för att underlätta ett enhetligt genomförande av regeln.

Med anledning av att kreditinstitutsdirektivet utökas med nya villkor för rörlig ersättning har det uppstått ett behov av att i direktivet ange vad som ska avses med diskretionära pensionsförmåner. Genom ändringsdirektivet utökas därför kreditinstitutsdirektivets artikel 4 med en ny punkt 49 som anger en definition av diskretionära pensionsförmåner.

Skälen för promemorians bedömning: Genom den ändring som gjorts i artikel 22.1 i kreditinstitutsdirektivet kompletteras gällande regler om riskhantering med en uttrycklig skyldighet för institut att upprätta och vidmakthålla en ersättningspolitik och ersättningspraxis som är förenlig med en effektiv riskhantering.

Enligt 6 kap. 2 § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 8 kap. 4 § lagen om värdepappersmarknaden ska ett institut identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Institut ska även se till att ha en tillfredsställande intern kontroll. Vidare ska institut särskilt se till att deras kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att deras förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. För att uppfylla detta ska institutet ha metoder som gör det möjligt att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som till belopp, slag och fördelning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som de är eller kan komma att bli exponerade för. Metoderna ska utvärderas för att säkerställa att de är heltäckande.

Genom bemyndiganden i 16 kap. 1 § första stycket 3 lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 8 kap. 42 § första stycket 2 lagen om värdepappersmarknaden, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka åtgärder som ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla kraven på soliditet och likviditet, riskhantering, genomlysning, sundhet samt riktlinjer och instruktioner. Bestämmelserna i

kapitaltäckningslagen och lagen om värdepappersmarknaden avseende riskhantering bedöms omfatta även de risker som kan ligga i system för rörlig ersättning. Vilka åtgärder som institut ska vidta för att uppfylla kraven på riskhantering vad gäller rörlig ersättning bör regleras i föreskrifter. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

6.3 Tillsyns- och upplysningsplikt

Inledning

De tillkommande reglerna vad gäller tillsyn och upplysningsplikt i CRD III syftar till att säkerställa att marknadsaktörer får all den information de behöver för att kunna bedöma ett kreditinstituts riskprofil. I skälen till CRD III anges även att kreditinstitut ska kunna avkrävas att lämna ytterligare information, utöver den som anges i kreditinstitutsdirektivet, för att uppnå målet om full transparens avseende institutets riskhantering.

6.3.1 Behöriga myndigheters tillsyns- och upplysningsplikt

Promemorians bedömning: Ändringarna i kreditinstitutsdirektivet avseende den behöriga myndighetens möjligheter att vidta åtgärder mot ett institut som inte följer regelverket föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: I kreditinstitutsdirektivets artikel 136 anges vilka åtgärder som den behöriga myndigheten har befogenhet att vidta i de fall som ett kreditinstitut som inte uppfyller kraven i kreditinstitutsdirektivet inte självmant, på ett tidigt stadium, vidtar nödvändiga åtgärder för att komma till rätta med situationen.

Genom CRD III utökas behöriga myndigheters befogenheter genom möjligheten att vidta ytterligare åtgärder. Två nya led läggs till kreditinstitutsdirektivets artikel 136.1 som (f) och (g). Led (f) innebär att behöriga myndigheter kan kräva att kreditinstitut ska begränsa den totala rörliga ersättningen som andel av den totala nettointäkten när denna är oförenlig med bibehållandet av en sund kapitalbas. Led (g) medför att behörig myndighet kan kräva att kreditinstitut använder nettovinsten för att stärka kapitalbasen.

Vidare läggs det till ett nytt stycke i kreditinstitutsdirektivets artikel 136.2. Av det nya stycket följer att den behöriga myndigheten vid fastställande av lämplig nivå på kapitalbasen på grundval av den översyn och utvärdering som görs enligt artikel 124, ska bedöma om något specifikt kapitalbaskrav utöver miniminivån krävs för att täcka risker som ett kreditinstitut är eller kan bli utsatt för, med hänsyn tagen till följande:

(a) de kvantitativa och kvalitativa aspekterna av kreditinstitutets bedömningsprocess som anges i artikel 123;

(b) kreditinstitutens styrformer, metoder och mekanismer som anges i artikel 22;

(c) utfallet av översynen och utvärderingen som görs i enlighet med artikel 124.

Skälen för promemorians bedömning: Bestämmelserna i artikel 136.1 b–c har genomförts i svensk rätt genom 12 kap. 1 och 3 §§ kapitaltäckningslagen, 15 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 25 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden. Dessa bestämmelser ger Finansinspektionen rätt att ingripa mot institut som inte uppfyller kraven i bl.a. nämnda lagar eller andra författningar som reglerar dess verksamhet. Vid genomförandet av kreditinstitutsdirektivet konstaterades att uppräknningen i artikel 136.1 av vilka åtgärder som inspektionen kan förelägga ett institut att vidta endast är exempel på åtgärder. Det ansågs därför inte vara en heltäckande lösning att räkna upp åtgärderna. Ett förtydligande gjordes dock i 15 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse med anledning av ett påpekande från Lagrådet (se prop. 2006/07:5 s. 359 f.).

Införandet av punkterna (f) och (g) i artikel 136.1 innebär att den exemplifierande listan över åtgärder som inspektionen får vidta mot ett kreditinstitut med brister blir något längre. Denna ändring bedöms, med hänsyn till den valda lagstiftningstekniken, rymmas inom gällande rätt.

Genom det nya stycket i artikel 136.2 införs en skyldighet för den behöriga myndigheten att, med hänsyn till resultatet av löpande tillsynsåtgärder, bedöma huruvida ett institut ska påföras ett högre kapitalbaskrav än miniminivån för att täcka de risker som institutet är eller kan komma att vara exponerat för. Vid denna bedömning ska myndigheten beakta kvantitativa och kvalitativa aspekter av institutens bedömningsprocesser avseende metoder för att utvärdera om det interna kapitalet är tillräckligt med hänsyn till dess risk (artikel 123), institutets styrformer, metoder och mekanismer för riskhantering (artikel 22) samt resultat av tillsynsanalyser (artikel 124).

Av 2 kap. 1 § kapitaltäckningslagen framgår att ett institut, vid varje tidpunkt, ska ha en kapitalbas som motsvarar summan av kapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker eller den kapitalbas som framgår av ett beslut enligt 2 kap. 2 §. Av 2 § framgår att Finansinspektionen i vissa fall kan besluta att ett institut ska ha en högre kapitalbas än den miniminivå som följer av 1 § första stycket. Ett sådant beslut kan fattas om institutet inte uppfyller kraven i 6 kap. 1–3, 4 a, 4 b och 5 §§ lagen om bank- och finansieringsrörelse om bl.a. soliditet och likviditet, riskhantering och genomlysning eller 8 kap. 2–8 §§ lagen om värdepappersmarknaden. En förutsättning för att inspektionen ska kunna fatta ett beslut om ökad kapitalbas är att någon annan åtgärd inte är tillräcklig för att få institutet att rätta bristerna inom rimlig tid. Med annan åtgärd avses sådana åtgärder som inspektionen enligt 15 kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse och motsvarande bestämmelser i 25 kap. lagen om värdepappersmarknaden får vidta mot ett institut som inte följer de bestämmelser som gäller för dess verksamhet. Om bristerna kan åtgärdas inom rimlig tid genom en annan åtgärd är alltså inte 2 kap. 2 § första stycket kapitaltäckningslagen

tillämplig. Av 2 kap. 2 § andra stycket framgår att första stycket inte heller är tillämpligt om bristen i institutet är så allvarlig att verksamhetstillståndet ska återkallas.

Finansinspektionen ska i sin tillsyn särskilt granska och utvärdera huruvida kraven i 6 kap. 1–5 §§ i lagen om bank- och finansieringsrörelse och 8 kap. 3–8 §§ lagen om värdepappersmarknaden (motsvarar kreditinstitutsdirektivets artikel 22 och 123) samt föreskrifter meddelade med stöd av 16 kap. 1 § 3 lagen om bank- och finansieringsrörelse och 8 kap. 24 § 2 lagen om värdepappersmarknaden är uppfyllda (jfr 29 § kapitaltäckningsförfordningen). I fråga om tillsynen gäller vad som är föreskrivet i sektorsbestämmelserna för instituten om inte annat följer av kapitaltäckningslagen (jfr 10 kap. 1 § kapitaltäckningslagen).

Av gällande rätt följer alltså att Finansinspektionen i sin tillsyn särskilt ska beakta kvantitativa och kvalitativa aspekter av institutens bedömningsprocesser avseende metoder för att utvärdera om det interna kapitalet är tillräckligt med hänsyn till dess risk, institutets styrformer, metoder och mekanismer för riskhantering samt resultat av tillsynsanalyser. För det fall ett institut inte uppfyller dessa krav ska Finansinspektionen besluta att ett institut ska ha en högre kapitalbas än miniminivån.

Det nya stycket i artikel 136.2 i kreditinstitutsdirektivet bedöms rymmas inom gällande rätt. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

6.3.2 Kreditinstitutens upplysningsplikt

Promemorians förslag: Om den information som ett institut offentliggör om kapitaltäckning, risker och exponeringar inte ger en heltäckande bild av dess riskprofil, ska ytterligare information.

Ett institut ska ha skriftliga riktlinjer för hur det ska uppfylla kravet på att offentliggörandet av informationen är tillfredställande med avseende på om informationen ger en heltäckande bild av institutets riskprofil.

Ändringsdirektivets innehåll: Av ändringsdirektivet framgår att villkoren för kreditinstitutens upplysningsplikt ändras genom en ändring av artikel 145.3 i kreditinstitutsdirektivet. De nya villkoren innebär att ett kreditinstitut ska anta en formell policy för att följa de upplysningskrav som anges i artikelns punkter 1 och 2 och att det ska ha riktlinjer för bedömning av om dess information är tillfredsställande, även i fråga om kontroll. Ett kreditinstitut ska också ha en policy för att värdera om den information som lämnas förmedlar institutets riskprofil på ett heltäckande sätt till marknadsaktörerna. Om den informationen som lämnas inte förmedlar riskprofilen på ett heltäckande sätt till marknadsaktörerna, ska kreditinstitutet offentliggöra den ytterligare information som behövs för att leva upp till de krav som anges i punkt 1. Ett institut ska emellertid endast vara skyldiga att offentliggöra information som inte utgör företagshemligheter eller konfidentiell information enligt de kriterier som anges i bilaga XII, del 1.

Skäl till promemorians förslag: Artikel 145.3 har genomförts i svensk rätt genom 8 kap. 3 § kapitaltäckningslagen. Av bestämmelsen framgår att ett instituts styrelse ska se till att det finns skriftliga riktlinjer avseende hur kraven på offentliggörande av information ska uppfylls och för hur det ska utvärderas om den offentliggjorda informationen är tillfredsställande, inkluderat hur informationen kontrollerats samt hur ofta den offentliggörs. Av 8 kap. 2 § kapitaltäckningslagen framgår skyldigheten för institut att offentliggöra viss information om kapitaltäckning, risker och exponeringar.

De tillkommande krav som ställs genom den nya formuleringen av kreditinstitutsdirektivets artikel 145.3 avseende ytterligare krav på offentliggörande av information och analys av offentliggjord information bedöms inte fullt ut rymmas inom befintlig lagstiftning. Det bör därför i 8 kap. 2 § kapitaltäckningslagen förtydligas att den information som ska lämnas måste ge en heltäckande bild av institutets riskprofil. Vidare bör 8 kap. 3 § kapitaltäckningslagen ändras så att det framgår att ett institut även ska ha riktlinjer och instruktioner för hur det ska

uppfylla kravet på att den information som offentliggörs är tillfredställande genom att den ger en heltäckande bild av institutets riskprofil.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har enligt gällande rätt bemyndigande att meddela föreskrifter avseende vilken information som ska offentliggöras enligt 8 kap. 2 § kapitaltäckningslagen, vid vilken tidpunkt, på vilken plats och med vilka intervall informationen ska lämnas och hur informationens riktighet kontrolleras. Befintligt bemyndigande bedöms tillräckligt för att genom föreskrifter täcka in ändringarna i artikel 145.3.

6.3.3 Tekniska instrument för tillsyn

6.3.3.1 Kapitalbasen

Promemorians förslag: Ändringarna i kreditinstitutsdirektivet avseende beräkningen av ett instituts kapitalbas föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom CRD III tillkommer en ny punkt i kreditinstitutsdirektivets artikel 64 som anger villkor för avdragsberäkning avseende kapitalbasen. I ändringsdirektivet anges att CEBS ska utarbeta vägledning avseende de detaljer som ska gälla för tillämpningen av bestämmelsen. Den nya punkten i artikel 64 anger att ett kreditinstitut ska tillämpa kraven som anges i kapitalkravsdirektivets bilaga VII, avsnitt B för alla sina tillgångar som är bokförda till verkligt värde vid beräkning av kapitalbasen och ska från summan av posterna (a) till (ca) minus posterna (i) till (k) i artikel 57 dra det belopp för eventuella värdejusteringar som härutöver behövs.

Vidare får ersäts kreditinstitutsdirektivets artikel 66.2 ny lydelse som innebär att hänvisningen i sista stycket ändras från

befintlig hänvisning till bilaga IX del 4 i kreditinstitutsdirektivet till att hänvisa till bilaga I eller V till kapitalkravsdirektivet. Även artikel 66.1 ändras. Ändringen innebär att hänvisning görs till posterna i 57 a–ca i stället för 57 a–c.

Skälen för promemorians bedömning: Bestämmelser om kapitalbasen finns i 3 kap. kapitaltäckningslagen. Utöver dessa bestämmelser har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigats att meddela föreskrifter om villkoren för att räkna in eller av poster i kapitalbasen enligt 3 kap. De nya krav på beräkning av kapitalbasen som införs genom införandet av artikel 64.5 bedöms rymmas inom befintlig föreskriftsrätt. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

Artikel 66.2 har genomförts i svensk rätt genom 3 kap. 8 § kapitaltäckningslagen samt föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Den ändring som nu görs avseende bilagehänvisning rymms inom befintligt bemyndigande att meddela föreskrifter.

6.3.3.2 Avvecklingsrisker

Promemorians förslag: Vid beräkning av kapitalkrav för marknadsrisker ska avvecklingsrisker i hela verksamheten beaktas.

Ändringsdirektivets innehåll: Artikel 75 i kreditinstitutsdirektivet innehåller villkor för miniminivå på kapitalbasen. Artikel 75 anger att varje medlemsstat ska kräva av kreditinstitut att de kan redovisa en kapitalbas som vid varje tillfälle är minst lika med det sammanlagda beloppet av kraven enligt a–d i artikeln.

Genom ändringsdirektivet flyttas kapitalkravet för avvecklingsrisk från b till c i artikeln. Detta innebär att avvecklingsrisk i all verksamhet ska beaktas vid beräkningen av kapitalkrav för avsättning för risker enligt artikel 18 i kapitalkravsdirektivet.

Därtill ändras b genom att kapitalkrav enligt artikeln ska bestämmas i enlighet med artikel 18 och artiklarna 28–32 i kapitalkravsdirektivet. Där den sistnämnda referensen till artikel 28–32 om övervakning och kontroll av stora exponeringar är ny.

Skälen för promemorians förslag: Av 2 kap. 4 § kapitaltäckningslagen framgår att det för marknadsrisker krävs ett kapital som uppgår till summan av kapitalkraven för motpartsrisker för verksamhet i handelslagret, avvecklingsrisker för verksamhet i handelslagret, positionsrisker för verksamhet i handelslagret samt valutarisker och råvarurisker i hela verksamheten.

En ändring av kapitaltäckningslagen bör göras så att det framgår att avvecklingsrisk i hela verksamheten ska beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisker.

6.3.4 Befogenheter att vidta sanktioner

Promemorians bedömning: Finansinspektionen har enligt gällande rätt befogenheter att ålägga institut sanktioner i den utsträckning som krävs genom den nya lydelsen av artikel 54 i kreditinstitutsdirektivet.

Ändringsdirektivets innehåll: Ändringsdirektivet medför att kreditinstitutsdirektivets artikel 54 som ställer krav på befogenheter för de behöriga myndigheterna att vidta sanktioner utökas med en ny punkt som anger att medlemsstaterna ska säkerställa att för tillämpningen av artikelns första stycke, ska ländernas respektive behöriga myndigheter ha befogenhet att ålägga såväl finansiella som icke finansiella straff eller åtgärder. Dessa straff eller åtgärder måste vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Artikelns första stycke anger att medlemsstaterna svarar för att deras behöriga myndigheter kan besluta och vidta de åtgärder och sanktioner, utöver återkallelse av auktorisation och tillämpning av straffrättslig lag, som behövs

för att överträdelser av lagar och andra författningar om tillsyn av och om verksamhet i kreditinstitut ska upphöra.

Skälen för promemorians bedömning: Finansinspektionen har genom 12 kap. kapitaltäckningslagen, 15 kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. lagen om värdepappersmarknaden möjlighet att ingripa mot institut som åsidosatt sina skyldigheter enligt nämnda lagar eller andra författningar som reglerar institutens verksamhet. Ingripandena sker genom utfärdande av föreläggande att vidta åtgärder inom viss tid, förbjuda verkställighet av beslut eller meddela anmärkning. För allvarliga överträdelser ska inspektionen återkalla verksamhetstillståndet, eller om det är tillräckligt meddela varning. Varning eller anmärkning får förenas med straffavgift. Föreläggande och förbud får förenas med vite. Härutöver får inspektionen ta ut en förseningsavgift om 100 000 kronor av institut som inte i tid lämnar föreskrivna upplysningar om sin verksamhet.

Finansinspektionen har enligt gällande rätt befogenheter att ålägga institut sanktioner i den utsträckning som krävs av den nya lydelsen genom artikel 54 i kreditinstitutsdirektivet. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

6.4 Ändringar av kapitalkravsdirektivet

Inledning

Artikel 2 i ändringsdirektivet anger ändringar i kapitalkravsdirektivet. Ändringen som anges i artikel 2.1 i ändringsdirektivet, tas upp i avsnitt 6.1 om återvärdepapperisering. Övriga ändringar behandlas nedan.

6.4.1 Beräkning av kapitalbas

Promemorians bedömning: Ändringen i kapitalkravsdirektivet avseende beräkning av kapitalbasen föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet ändras den inledande texten artikel 17.1 i kapitalkravsdirektivet genom att hänvisning till punkt 4 i texten nedan ersätts med en hänvisning till punkt 36.

”Om ett institut beräknar riskvägda exponeringsbelopp enligt bilaga II till detta direktiv i enlighet med artiklarna 84–89 i direktiv 2006/48/EG, skall följande gälla för den beräkning som avses i punkt 4 i del 1 av bilaga VII i direktiv 2006/48/EG.”

Den nya hänvisningen till punkt 36 avser behandling av förväntade förlustbelopp till skillnad från befintligt hänvisning till punkt 4 som anger riskvägda exponeringsbelopp för exponeringar mot företag, institut, nationella regeringar och centralbanker.

Skälen för promemorians bedömning: Artikel 17 i kapitalkravsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Den nu aktuella ändringen bör hanteras på samma sätt. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

6.4.2 Kapitalkrav för marknadsrisker

Promemorians bedömning: Ändringen i kapitalkravsdirektivet vad avser beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisker föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet tillkommer en ny hänvisning till punkt 1 till 4 i bilaga II vid beräkning av kapitalkrav för övrig verksamhet, i kapitalkravsdirektivets artikel 18.1 a. Den nya lydelsen av punkten a anger

därmed att instituten ska ha en kapitalbas som alltid uppgår till eller överstiger summan av följande:

a) För verksamhet som hänför sig till handelslagret, de kapitalkrav som beräknas i enlighet med de metoder och alternativ som anges i artikel 28 – 32 och bilagorna I, II och VI och tillämpliga delar av bilaga V och punkt 1 till 4 i bilaga II för övrig verksamhet.

Skälen för promemorians bedömning: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har bemyndigats att meddela föreskrifter om hur kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas. Det tillägg som nu gjorts i artikel 18.1 bör hanteras inom ramen för denna föreskriftsrätt. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

6.5 Ändring i bilagor till kreditinstitutsdirektivet

Promemorians bedömning: Ändringarna i bilagor till kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet genomförs ändringar i följande bilagor till kreditinstitutsdirektivet.

Bilaga V som reglerar tekniska kriterier avseende organisation och riskhantering. I bilagan införs ett nytt avsnitt avseende rörlig ersättning.

Bilaga VI som reglerar schablonmetoden. I bilagans del 1.3 om användning av kreditvärderingar som gjorts av ett exportkreditorgan får punkt 8 ny lydelse och en ny punkt 11a införs. I avsnitt 12 om exponeringar i form av säkerställda obligationer ändras punkt 68.

Bilaga VII som reglerar internmetoden. I bilagans avsnitt 1, del 2 om PD, LGD och löptid ändras punkt 8.

Bilaga IX som reglerar värdepapperisering. I bilagans del 3 om externa kreditvärderingar läggs ett nytt stycke c till i punkten

1. I bilagans del 4 om beräkning ändras punkt 5, 6, 46, 47, 49, 52, 53, tabell 1 och tabell 4. Punkt 50, tabell 2 och tabell 5 utgår.

Bilaga XII som reglerar tekniska kriterier för upplysningsplikt. I bilagans del 2 om allmänna krav ersätts punkterna 9 och 10 och en ny punkt 15 läggs till.

Skälen för promemorians bedömning: Det nya avsnittet i bilaga V är en följd av de ändringar som görs i artikel 22 i kreditinstitutsdirektivet. Vad gäller ändringarna i bilaga V görs här samma bedömning som för artikel 22, att ändringarna bör hanteras genom myndighetsföreskrifter, (jfr avsnitt 6.2).

Bilaga VI, del 1 har genomförts i svensk rätt genom 2–10 och 24 §§ kapitaltäckningsförordningen och genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. De nu aktuella ändringarna i dessa författningar.

Bilaga VII har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Även de nu aktuella ändringarna bör regleras genom föreskrifter.

Bilaga IX del 3 och 4 har genomförts i svensk rätt genom 18 § kapitaltäckningsförordningen och genom föreskrifter meddelade av finansinspektionen. De nu aktuella ändringarna bör regleras genom ändringar i dessa författningar.

Bilaga XII har genomförts i svensk rätt genom 8 kap. 2 § kapitaltäckningslagen och föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Av bestämmelserna kapitaltäckningslagen framgår att ett institut ska offentliggöra viss information om dess kapitaltäckning och dess strategier och målsättningar för hantering av dess risker och exponeringar. Av 13 kap. 1 § första stycket 32 kapitaltäckningslagen framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken information som ska offentliggöras, vid vilken tidpunkt på vilken plats och med vilka intervall informationen ska lämnas och hur informationens riktighet ska kontrolleras. De nu aktuella ändringarna bör regleras inom ramen för denna föreskriftsrätt.

6.6 Ändringar i bilagor till kapitalkravsdirektivet

Promemorians bedömning: Ändringarna i bilagorna till kapitalkravsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet genomförs ändringar i följande bilagor till kapitalkravsdirektivet.

Bilaga I som reglerar beräkning av kapitalkravet för positionsrisker. I bilagan ändras punkterna 8, 14, 34, nya punkter 14a, 14b, 14c, 16a införs, och punkten 35 utgår.

Bilaga II som reglerar beräkning av kapitalkrav för avvecklings- och motpartskreditrisk. Bilagans punkt 7 ersätts.

Bilaga V som reglerar användning av interna modeller för beräkning av kapitalkrav. Bilagans punkter 1, 4–8, 10 och 12 ändras, nya punkter 5 a–l och 10 a–b införs och punkt 9 utgår.

Bilaga VII del B som reglerar system och kontroller avseende handel. Bilagans punkt 2a, 3, 5 6a, 8, 9 och 11–15 ändras.

Skälen för promemorians bedömning: Bilagorna I, II, V har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen, även de nu aktuella ändringarna bör regleras genom föreskrifter.

Bilaga VII del B har genomförts i svensk rätt genom 6 kap. 2 § och 16 kap. 1 § 3 lagen om bank och finansieringsrörelse, 8 kap. 4 § och 42 § första stycket 2 lagen om värdepappersmarknaden samt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. De nu aktuella ändringarna bör regleras genom föreskrifter.

7 Kommissionens direktiv 2009/83/EG

Inledning

För att säkerställa att kreditinstitutsdirektivet genomförs och tillämpas på ett enhetligt sätt i medlemsländerna inrättade kommissionen och CEBS under år 2006 en arbetsgrupp, Capital Requirements Directive Transposition Group (CRDTG), med uppdrag att diskutera lösningar på frågor i samband med genomförandet av kreditinstitutsdirektivet. CRDTG kom fram till att vissa tekniska bestämmelser behövdes specificeras ytterligare för att säkerställa en enhetlig tillämpning. Genom kommissionens direktiv 2009/83/EG av den 27 juli 2009 om ändringar av vissa bilagor till rådets direktiv 2006/48/EG med avseende på tekniska bestämmelser om riskhantering¹⁶ görs, med anledning av CRDTG:s slutsatser, ändringar i bilagorna V, VI, VII, VIII, IX, X och XII till kreditinstitutsdirektivet.

7.1 Kapitalkrav för kreditrisker

Promemorians förslag: Kapitalkrav för kreditrisker behöver inte beräknas för exponeringar som ett institut värdepapperiserat, om

¹⁶ EUT L 196, 28.7.2009, s. 14 (Celex 32009L0083).

riskvikten 1 250 procent tillämpas på institutets samtliga positioner i värdepapperiseringen.

Promemorians bedömning: Övriga ändringar i del 2 i bilaga IX till kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet 2009/83/EG görs ändringar i del 2 i bilaga IX till kreditinstitutsdirektivet genom att punkterna 1 och 2 får nya lydelse. Del 2 i bilaga IX reglerar minimikrav för erkännande av betydande kreditrisköverföring och beräkning av riskvägda exponeringsbelopp och förväntade förlustbelopp för värdepapperiserade exponeringar.

Genom ändringen införs bl.a. ett nytt led b) i punkten 1. Denna ändring innebär att ett institut från beräkningen av riskvägda exponeringsbelopp får undanta värdepapperiserade exponeringar, om riskvikten 1 250 procent tillämpas på alla positioner som institutet har i värdepapperiseringen.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: Av 4 kap. 2 § kapitaltäckningslagen följer att ett kapitalkrav för kreditrisker ska beräknas för exponeringar som ett institut värdepapperiserat eller om det har gett stöd till värdepapperiseringen utöver sina avtalsmässiga förpliktelser. Om institutet i samband med värdepapperiseringen överfört en betydande kreditrisk till tredje part behöver det inte beräknas något kapitalkrav. Det bör i denna bestämmelse föras in en ny punkt som anger att ett institut inte behöver beräkna ett kapitalkrav för kreditrisker avseende värdepapperiseringar för vilka riskvikten 1 250 procent tillämpas.

Övriga bestämmelser som berörs av ändringarna i del 2 i bilaga IX har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Även de nu aktuella ändringarna bör omhändertas i föreskrifter.

7.2 Övriga ändringar

Promemorians bedömning: Ändringarna i bilagorna till kreditinstitutsdirektivet, utöver den som behandlas i avsnitt 7.1, föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom direktivet görs ändringar i följande bilagor till kreditinstitutsdirektivet.

Bilaga V som reglerar tekniska kriterier avseende organisation och riskhantering. Ändringarna rör ränterisk till följd av annan verksamhet än handel.

Bilaga VI som reglerar schablonmetoden. Ändringen rör den kreditbetygsbaserade metoden och kortfristiga exponeringar mot institut och företag.

Bilaga VII som reglerar internmetoden. Ändringarna rör riskvägda exponeringsbelopp för aktieexponeringar och motpartslösa tillgångar, löptid samt minimikrav för internmetoden.

Bilaga VIII som reglerar kreditriskreducering. Ändringarna rör godtagbarhet, minimikrav och beräkning av kreditriskreduceringens effekter.

Bilaga IX som reglerar värdepapperisering. Förutom de ändringar som redogörs för avsnitt 7.1 görs ändringar som rör beräkning av riskvägda exponeringsbelopp och godtagbara likviditetsfaciliteter.

Bilaga X som reglerar operativ risk. Ändringarna rör schablonmetoden och internmetoden.

Bilaga XII som reglerar tekniska kriterier för upplysningsplikt. Ändringarna rör allmänna krav och krav som är villkor för användning för särskilda instrument eller metoder.

Skälen för promemorians bedömning: De regler i bilagorna som berörs av ändringar har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Även de nu aktuella ändringarna bör omhändertas i föreskrifter.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

8.1 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser för genomförandet CRD II

8.1.1 Ikraftträdande

Promemorians förslag: Lagändringarna som avser genomförandet av CRD II ska träda i kraft den 30 juni 2011.

Skälen för promemorians förslag: Enligt ändringsdirektivets artikel 4.1 ska medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 31 oktober 2010. Vidare framgår att reglerna ska tillämpas från och med den 31 december 2010. Det har inte varit möjligt att genomföra ändringsdirektivets bestämmelser i svensk rätt inom de i direktivet föreskrivna tidsfristerna. Det är därför angeläget att genomförandet av direktivet kan ske så snart som möjligt för att minimera de negativa konsekvenserna av förseningen. De nu föreslagna lagändringarna bör därför träda i kraft den 30 juni 2011.

8.1.2 Exponeringar mot stater och centralbanker i en annan valuta än den nationella

Promemorians bedömning: Ändringen av övergångsbestämmelserna i artikel 153 i kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Skälen för promemorians bedömning: Övergångsbestämmelsen i artikel 153 i kreditinstitutsdirektivet avseende ett svenskt eller utländskt instituts möjlighet att tillämpa riskvikten noll procent för exponeringar mot svenska staten som uttrycks och refinansieras i någon medlemsstats valuta förlängs till den 31 december 2015.

Vid genomförandet av 2006 års kreditinstitutsdirektiv infördes en motsvarande övergångsbestämmelse i förordningen (2006:1533) om kapitaltäckning och stora exponeringar. Den nu aktuella förlängningen av övergångsbestämmelsen bör också regleras i den förordningen.

8.1.3 Stora exponeringar

Promemorians bedömning: Ändringen i övergångsbestämmelserna i artikel 154.10 i kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Skälen för promemorians bedömning: I artikel 154 i kreditinstitutsdirektivet införs en ny punkt, 10. Av den punkten framgår att avseende avsnittet om stora exponeringar ska tillgångsposter som utgörs av fordringar på och andra exponeringar gentemot institut som uppstått före den 31 december 2009 får bli föremål för samma behandling som tillämpades enligt artiklarna 115.2 och 116 i deras lydelse före den 10 november 2009, dock inte längre än till den 31 december 2012.

Artiklarna 115.2 och 116 har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Den övergångsbestämmelse som nu införs genom artikel 154.10 bör också omhändertas genom föreskrifter.

8.1.4 Beslut på gruppnivå om kapitalbasen

Promemorians förslag: Till och med den 31 december 2012 ska den tidsperiod som anges i 10 kap. 6 a § kapitaltäckningslagen vara 6 månader.

Skälen för promemorians förslag: I artikel 154 i kreditinstitutsdirektivet införs en ny punkt, 11. Av den punkten framgår att den period som avses i artikel 129.3 fram till den 31 december 2012 ska vara sex månader. Artikel 129.3 reglerar tillsynsmyndigheters gemensamma beslut om konsoliderad nivå på kapitalbasen. Den tidsperiod som avses är inom vilken tid ett sådant beslut ska fattas. Av artikel 129.3 framgår att tidsperioden är fyra månader.

Det bör i svensk rätt införas en övergångsbestämmelse som motsvarar den i ändringsdirektivet.

8.1.5 Undantag från reglerna om kapitalkrav för vissa värdepappersbolag

Promemorians förslag: Ett värdepappersbolag som tillhandahåller investeringstjänster eller utför investeringsverksamhet avseende sådana finansiella instrument som anges i 1 kap. 4 § första stycket 5 b–d, f och g lagen om värdepappersmarknaden får till och med år 2014, efter tillstånd av Finansinspektionen, överskrida de gränsvärden som anges i

7 kap. 3 och 5 §§ kapitaltäckningslagen utan att beräkna något särskilt kapitalkrav enligt 7 kap. 8 § samma lag.
Till och med år 2014 tillämpas inte bestämmelserna om kapitalkrav som avser värdepappersbolag i kapitaltäckningslagen för sådana värdepappersbolag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet avseende sådana finansiella instrument som anges i 1 kap. 4 § första stycket 5 b–d, f och g lagen om värdepappersmarknaden.

Skälen för promemorians förslag: Ändringsdirektivet medför att datum i två artiklar som rör övergångsregler i kapitalkravsdirektivet ändras. Ändringarna medför att i artiklarna 45.1 och 48.1 ska datumet ”31 december 2010” ersättas med ”31 december 2014”

Artiklarna 45.1 och 48.1 har genomförts i svensk rätt genom 8 och 9 §§ i lagen om införande av kapitaltäckningslagen. Datumen i dessa bestämmelser bör ändras så att de stämmer överens med de ändrade artiklarna i kapitalkravsdirektivet.

8.1.6 Kapitalkravet för marknadsrisker

Promemorians bedömning: Ändringarna i artikel 47 i kapitalkravsdirektivet föranleder ingen lagstiftningsåtgärd.

Skälen för promemorians bedömning: Ändringsdirektivet innebär att i artikel 47 i kapitalkravsdirektivet ska datumet ”31 december 2009” ersättas med ”31 december 2010” och hänvisningen till punkterna 4 och 8 i bilaga V till direktiv 93/6/EEG ersättas med en hänvisning till punkterna 4 och 8 i bilaga VIII.

Artikel 47 har genomförts i svensk rätt genom 3 § lagen om införande av kapitaltäckningslagen. Av nämnda lagrum framgår att ett medgivande för ett institut, enligt 1994 års kapitaltäckningslag, att använda egna riskvärderingsmodeller för att

beräkna kapitalkravet för marknadsrisker som gällde vid ikraftträdande av 2006 års kapitaltäckningslag ska fortsätta gälla som tillstånd enligt 2006 års kapitaltäckningslag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka krav som dessa institut ska uppfylla.

Den nu aktuella ändringen bedöms rymmas inom befintlig föreskriftsrätt.

8.1.7 Investeringar i värdepapperiseringar m.m.

Promemorians förslag: 7 a kap. i kapitaltäckningslagen ska tillämpas på värdepapperiseringar som emitteras från och med den 1 januari 2011.

7 a kap. ska från och med den 1 januari 2015 tillämpas på värdepapperiseringar som emitterats före den 1 januari 2011 om nya underliggande exponeringar har tillkommit eller ersatts efter den 1 januari 2015.

Skälen för promemorians förslag: Av artikel 122a.8 i ändringsdirektivet följer att punkterna 1–7 i artikeln ska tillämpas på nya värdepapperiseringar som emitteras den 1 januari 2011 eller därefter och att efter den 31 december 2015 ska punkterna 1–7 tillämpas på befintliga värdepapperiseringar om nya underliggande exponeringar tillkommit eller ersatts efter den dagen.

Det bör i svensk rätt införas en övergångsbestämmelse som motsvarar den i ändringsdirektivet.

8.2 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser för genomförandet av CRD III

8.2.1 Ikraftträdande

Promemorians förslag: Ändringen i 5 § lagen om införande av lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar ska träda i kraft den 30 juni 2011. Övriga lagändringar föranledda av CRD III ska träda i kraft den 31 december 2011.

Skälen för promemorians förslag: Av artikel 3 i ändringsdirektivet följer att medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa leden 3, 4, 16 och 17 i artikel 1 och leden 1, 2c, 3, och 5b iii i bilaga I senast 1 januari 2011, övriga bestämmelser i ändringsdirektivet ska sättas i kraft senast den 31 december 2011.

Led 16 avser ändring av artikel 152 i kreditinstitutsdirektivet som är en övergångsbestämmelse avseende kapitalbasen. Det har inte varit möjligt att genomföra ändringarna avseende artikel 152 i svensk rätt inom den föreskrivna tidsfristen. Det är därför angeläget att genomförandet av direktivet kan ske så snart som möjligt. De nu föreslagna lagändringarna bör därför träda i kraft den 30 juni 2011.

Övriga lagändringar grundade på CRD III som föreslås i denna promemoria avser de delar i ändringsdirektivet som ska träda i kraft den 31 december 2011. Lagändringarna föreslås därför träda i kraft den dagen.

8.2.2 Kapitalbasens lägsta nivå

Promemorians förslag: Ett institut som tillämpar en internmetod för kreditrisker eller för motpartsrisker som

ingår i marknadsrisker eller en internmättningsmetod för operativa risker ska ha en kapitalbas som under 2011 motsvarar minst 90 procent av det samlade kapitalkravet enligt 1994 års kapitaltäckningslag.

Institut som efter den 1 januari 2010 tillämpar en internmetod vid beräkning av sitt kapitalkrav får, efter tillstånd av Finansinspektionen, ha en kapitalbas som minst motsvarar 80 procent av kapitalkraven för kreditrisker och operativa risker enligt schablonmetoden eller beträffande operativa risker enligt basmetoden.

Ändringsdirektivets innehåll: Genom ändringsdirektivet ska följande nya punkter, 5(a)–(e), tillfogas artikel 152 i kreditinstitutdirektivet. Punkterna innebär följande.

5 a. Kreditinstitut som beräknar riskvägt exponeringsbelopp i enlighet med artiklarna 84–98 ska fram till den 31 december 2011 i tillämpliga fall redovisa en kapitalbas som alltid är mer eller lika med den mängd som anges i p5 c eller 5 d.

5 b. Kreditinstitut som använder sådana internmättningsmetoder som anges i artikel 105 för beräkning av sina kapitalkrav för operationell risk ska fram till den 31 december 2011 i tillämpliga fall kunna redovisa en kapitalbas som alltid är mer eller lika med det belopp som anges i 5 c eller 5 d.

5 c. Det belopp som avses i 5 a och 5 b ska vara 80 % av det totala minimibelopp för kapitalbasen som kreditinstitutet skulle ha varit skyldigt att inneha enligt artikel 4 i direktiv 93/6/EEG och direktiv 2000/12/EG, som dessa direktiv tillämpades före den 1 januari 2007.

5 d. Om de behöriga myndigheterna medger et får, när det gäller de kreditinstitut som anges i 5 e, det belopp som avses i 5 a och 5 b vara 80 % av det totala minimibeloppet för eget kapital som dessa kreditinstitut skulle ha varit skyldiga att hålla enligt artiklarna 78 till 83, 103 eller 104 och direktiv 2006/49/EG så som dessa artiklar och detta direktiv tillämpades före den 1 januari 2007.

5 e. Ett kreditinstitut får tillämpa punkt 5 d bara om det började använda intern riskklassificering eller internmätningssmetoden för att beräkna sitt kapitalkrav den 1 januari 2010 eller efter detta datum.

Skälen för promemorians förslag: Artikel 152 har genomförts i svensk rätt genom 5 § lagen om införande av kapitaltäckningslagen. De aktuella ändringarna innebär att de nu gällande övergångsreglerna förlängs till och med den 31 december 2011. Ändringarna innebär också att det införs regler som stadgar att den behöriga myndigheten får medge ett institut som har tillstånd att tillämpa internmetoden att beräkna kapitalkravet för kreditrisk, marknadsrisk och operativ risk till 80 procent av kapitalkravet enligt schablonmetoden. De aktuella ändringarna bör genomföras genom att 5 § i införelagen ändras.

8.2.3 LGD-värde för hushållsexponeringar

Promemorians bedömning: Ändringen i artikel 154.5 i kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd.

Skälen för promemorians bedömning: Ändringsdirektivet innebär att artikel 154.5 i kreditinstitutsdirektivet ges ny lydelse. Av den nya lydelsen framgår att fram till 31 december 2012, ska genomsnittligt exponeringsviktat LGD-värde för hushållsexponeringar mot säkerhet i bostadsfastigheter och som inte erhåller statliga garantier, inte vara lägre än 10 %.

Artikel 154.5 har genomförts i svensk rätt genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Den nu aktuella ändringen bör hanteras på samma sätt.

8.2.4 Kapitalkravet för marknadsrisker

Promemorians bedömning: Ändringen i artikel 47 i kreditinstitutsdirektivet föranleder inte någon lagstiftningssåtgärd.

Skälen för promemorians bedömning: I artikel 47 i kapitalkravsdirektivet ska datumet ”31 december 2009” ersättas med ”31 december 2011” och hänvisningen till punkterna 4 och 8 i bilaga V till direktiv 93/6/EEG ska ersättas med en hänvisning till punkterna 4 och 8 i bilaga VIII.

Artikel 47 har genomförts i svensk rätt genom 3 § lagen om införande av kapitaltäckningslagen. Av nämnda lagrum framgår att ett medgivande för ett institut, enligt 1994 års kapitaltäckningslag, att använda egna riskvärderingsmodeller för att beräkna kapitalkravet för marknadsrisker som gällde vid ikraftträdande av 2006 års kapitaltäckningslag ska fortsätta gälla som tillstånd enligt 2006 års kapitaltäckningslag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka krav som dessa institut ska uppfylla.

Den nu aktuella ändringen bedöms rymmas inom befintlig föreskriftsrätt.

9 Förslagets konsekvenser

9.1 Allmänt

De föreslagna ändringarna i kapitaltäckningslagen, lagen om införande av kapitaltäckningslagen och lagen om Sveriges riksbank innebär främst att befintlig lag revideras för att möta de mer stringenta krav som ändringsdirektiven 2009/111/EG (CRD II) och 2010/xxx/EU (CRD III) medför för institut och värdepappersbolag.

Sverige har valt ett gemensamt genomförande av de båda ändringsdirektiven i svensk rätt. Detta förklaras främst av att ändringsdirektiven träder ikraft nära varandra tidsmässigt och att reglerna införs i samma författningar och berör samma grupper av finansiella företag.

Det bör inledningsvis framhållas att de båda ändringsdirektiven innehåller bestämmelser som till stora delar måste införas på ett enhetligt sätt i alla medlemsstater. I dessa delar har medlemsstaterna begränsade möjligheter att påverka de effekter som reglerna får för berörda aktörer. Syftet är att uppnå så lika konkurrensvillkor som möjligt inom EU och säkerställa att regleringen når önskad effekt inom hela gemenskapen. Det sistnämnda är av särskild vikt för de regler som syftar till att minska den gränsöverskridande systemrisken och förbättra förutsättningarna för en internationellt effektiv tillsyn. I de fall medlemsstaterna tillåts göra nationella val, har dessa undantag inte väntats ge orimliga konkurrensfördelar till något visst

kreditinstitut, värdepappersföretag eller någon viss medlemsstat utan syftar till att undanröja oönskade negativa sidoeffekter som en strikt enhetlig reglering skulle kunna leda till.

Det huvudsakliga syftet med de lagändringar som föreslås är att genomföra de regeländringar som anges i CRD II och CRD III. Ändringarna har sin uppkomst i behovet av att åtgärda utestående frågor som fanns efter antagandet av CRD år 2006 och att skyndsamt åtgärda de brister i den finansiella regleringen som uppdagades med anledning av finanskrisen som togs sin början år 2007.

Med regeländringarna vill man minska risken för framtida fallissemang och att problem i ett institut får spridningseffekter till andra institut. Därtill syftar reglerna till att ge förutsättningar till en förstärkt gränsöverskridande tillsyn och att kapitalkraven på ett bättre sätt än i dag täcker de risker som poster i handelslagret kan innebära för ett institut i de fall då efterfrågan på produkterna i handelslagret kraftigt reduceras eller avtar helt. I kommissionens arbetspapper KOM (2008)602 slutlig, SEK(2008)2533 beskrivs syftet med ändringarna i CRD II, hur konsultationsprocessen gått till, vilka aktörer som varit delaktiga i utarbetandet av förslagen samt vilka resultat kommissionen förväntar sig av ändringarna. Motsvarande information avseende CRD III anges i kommissionens arbetspapper KOM (2009) 362 slutlig, SEK(2009) 974.

9.2 Samhällsekonomiska konsekvenser

Banker och andra kreditinstitut är viktiga aktörer för att samhällsekonomin ska fungera effektivt. De underlättar för såväl privatpersoner som företag att spara och låna pengar för att kunna realisera investeringar nu eller i framtiden. Dessa investeringar är värdeskapande och ger utöver möjlighet till nya arbetstillfällen också ett ökat välstånd och förstärkt tillväxt. In- och utlåning är emellertid beroende av att det finns ett förtroende på marknaden om att de pengar som lånas in eller ut

kommer att återbetalas samt att kapitalet under tiden hanteras på ett säkert sätt. Utan detta förtroende vågar inte privatpersoner eller företag låna pengar till en bank, vilken då i sin tur inte får kapital för att kunna låna ut. På samma sätt är en bank beroende av att ha motsvarande förtroende för sina kunder i samband med utlåning för att i så stor utsträckning som möjligt vara säker på att kredittagaren kan återbetala sin skuld till banken. Då banker och andra kreditinstitut fyller denna viktiga roll för samhällsekonomin finns det ett intresse från samhället att denna verksamhet omgärdas av regler till skydd för såväl konsumenter som kreditinstitut. I takt med att kredit- och värdepappersmarknaden blir allt mer komplex och internationaliserad ökar också behovet av ett enhetligt regelverk som bidrar till att verksamheten, trots ökad komplexitet, hanteras på ett så säkert sätt som möjligt.

De nya lagregler som föreslås i denna promemoria innebär lägre incitament för institut att ägna sig åt riskfylld verksamhet och samtidigt förbättrade förutsättningar för nationell och internationell tillsyn. Detta anses lägga grunden för ett ökat förtroende för instituten och därmed en mer stabil kreditmarknad till gagn för samhällsekonomin.

De nya mer stringenta reglerna ska bidra till en minskad risk för fallissemang för enskilda institut samt minskad risk att problem i ett institut sprider sig till andra institut som riskerar att inte återfå placerade medel i det problemtyngda institutet.

Då kreditinstitutet anses vara av samhällsekonomisk vikt, kan också samhället, i form av skattebetalare, vid behov behöva rädda de institut vars konkurs anses kunna leda till ännu fler fallissemang. De sammanlagda kostnaderna för en konkurs befaras bli så stor att en räddningsaktion är samhällsekonomiskt motiverad. Denna starka koppling mellan vinstdrivande företag och samhällsekonomin behöver därför regleras med balans så att reglerna inte blir så hårda att kreditgivningen påverkas negativt genom att bankerna ålägger kunder allt högre avgifter för att finansiera sin regelefterlevnad och inte heller så generella att det uppstår olika tillämpning mellan banker vilket ger olika

konkurrensvillkor och grogrund för regelarbitrage och för ett högt risktagande i syfte att nå vinst.

De regeländringar som föreslås i denna promemoria är ett steg på vägen i en regelöversyn inom EU som kommer att följas av andra åtgärder för att göra finansmarknaden mer stabil.

9.3 Konsekvenser för svenska kreditinstitut och värdepappersbolag

Kreditinstitut och värdepappersbolag kommer att ha en initial engångskostnad för att anpassa IT- och rapporteringssystem till de villkor som de nya reglerna kräver.

Vad gäller regelefterlevnad, bedöms svenska institut i viss mån redan ha anpassat sig till det nya regelverket. I praktiken har de flesta institut exempelvis en kapitaltäckning som överstiger de krav som de nya reglerna ställer.

Vad gäller regler om stora exponeringar får även svenska institut del av de fördelar som regleringen medför i form av mindre systemrisk och mer lika konkurrensvillkor, då antalet nationella undantag reduceras. Sverige, liksom andra länder med en mindre valuta inom EU, kan utnyttja ett nytt undantag som införts för att dessa länder inte ska drabbas oskäligt negativt av de nya reglerna som införs avseende exponeringsbegränsningar mellan banker.

När det gäller de nya reglerna om hur hybridkapital ska behandlas i kapitalbasen kan konstateras att svenska myndigheter haft en relativt strikt tillämpning av nuvarande regler jämfört med myndigheter i andra medlemsstater. En mer enhetlig tillämpning av reglerna inom EU torde därför gynna de svenska instituten.

Inrättande av tillsynskollegier kommer troligen gynna alla berörda institut, i form av bättre förutsättningar för en effektiv tillsynsrelation med behöriga myndigheter. De ökade kraven på genomlysning vid handel med värde- och återvärdepapperiserade instrument kommer troligen medföra vissa administrativa

kostnader samt vid behov kostnader för utbildning av personal. Dessa ökade kostnader för de institut som ägnar sig åt denna typ av verksamhet, ska dock sättas i relation till den minskade risken att institutet ägnar sig åt handel som felaktigt hanterad kan leda till oförutsedda kostnader för såväl institutet som de aktörer som måste stödja institutet om den felaktigt utformade värdepapperiseringsverksamheten leder till fallissemangsrisk för institutet.

De nya kapitalkraven för värdepapperiseringspositioner i handelslagret ger förutsättningar för mer likartade konkurrensvillkor, vilket är positivt för alla institut verksamma inom EU. Då svenska institut i relativt liten utsträckning ägnar sig åt värdepapperisering eller återvärdepapperisering bedöms de ökade kapitalkraven påverka den svenska marknaden i endast begränsad utsträckning.

9.4 Konsekvenser för myndigheter

Finansinspektionens verksamhet kommer att i stor utsträckning påverkas av de reviderade och nya reglerna inom ramen för CRD II och III, som föreslås införas i svensk rätt i enlighet med denna promemoria. Det beror bl.a. på ökade krav på internationellt samarbete och informationsutbyte, samt förstärkta tillsynskrav över institut och värdepappersbolag. De tillsynsuppgifter som tidigare inte legat inom ramen för Finansinspektionens uppdrag, som exempelvis tillsyn av risk relaterad till rörlig ersättning och upplysningskrav i samband med värdepapperiseringsverksamhet, kommer troligen initialt medföra visst behov av intern utbildning samt eventuellt en ökad personalstyrka för att kunna utföra de tillkommande uppgifterna.

De ökade kraven på tillsynssamarbete kommer troligen innebära att Finansinspektionen behöver ytterligare resurser för att kunna utöva den tillsyn som krävs för att följa de skyldigheter som anges i direktiven. I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, utgiftsområde 2) föreslås en tillfällig

resursförstärkning av anslaget till Finansinspektionen. Denna resursförstärkning motiveras med att regelverket och tillsynen över de finansiella företagen och marknaderna behöver intensifieras. Detta gäller också arbetet på internationell nivå och inom EU med syftet att minska risken för allvarliga finansiella kriser. De budgetära konsekvenser av förslagen i denna promemoria ska hanteras inom befintliga ramar för Finansinspektionen.

Den lagändring föreslås som innebär att om Riksbanken får kännedom om en sådan kritisk situation som avses i enligt 10 kap. 9 § andra stycket kapitaltäckningslagen ska Riksbanken omgående underrätta berörda tillsynsmyndigheter inom EES. Denna nya skyldighet torde dock inte innebära några mätbara ytterligare kostnader för Riksbanken.

9.5 Konsekvenser för domstolarna

Den nu föreslagna lagstiftningen innebär inte några nya tillståndskrav som institut kan överklaga till domstol. De föreslagna lagändringarna torde heller inte påverka domstolarnas arbetsbelastning i en sådan omfattning att behov av resurstillskott är motiverat.

10 Författningskommentar

10.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

1 kap. Inledande bestämmelser

3 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.2 och 6.1.1.

Paragrafen, som innehåller ett antal definitioner som är grundläggande för förståelsen av bestämmelserna i lagen, tillförs tre nya definitioner.

I *punkten 19* definieras termen originator och i *punkten 20* definieras medverkande institut. Definitionerna stämmer överens med de definitioner av originator och medverkande institut som finns i kreditinstitutsdirektivet (artiklarna 4.41 och 4.42).

I *punkten 21* definieras återvärdepapperisering. Definitionen överensstämmer med definitionen i ändringsdirektivet CRD III, förutom att ordet "trancher" av språkliga skäl har ersatts med delar. Någon saklig skillnad är dock inte avsedd.

2 kap. Vilka kapitalkrav som skall täckas av kapitalbasen

4 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.3.3.

Första stycket 2 ges en ny lydelse. Av den nya lydelsen framgår att vid beräkning av kapitalkrav för marknadsrisker ska avvecklingsrisker i hela verksamheten beaktas.

3 kap. Kapitalbasen

2 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.4.

Av *första stycket* framgår vilka poster i balansräkningen som får ingå i det primära kapitalet. Genom i *punkt 1* ändringen preciseras att det egna kapitalet fullt ut ska täcka förluster i en fortlevnadssituation och vid konkurs eller likvidation prioriteras efter alla andra krav. I första stycket *punkten 1 a)* utgår kumulativa preferensaktier.

4 kap. Kapitalkravet för kreditrisker

2 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.1.3 och 7.1.

I *första* och *andra styckena* görs tillägg som innebär att ett institut som är originator eller ett medverkande institut som sålt instrument från handelslagret till ett specialföretag för värdepapperisering med följderna att de inte längre behöver kapitaltäcka den kreditrisk som är förenad med dessa instrument.

I *första stycket* införs en ny punkt av vilken det framgår att kapitalkrav för kreditrisker inte behöver beräknas för exponeringar som ett institut värdepapperiserat om riskvikten 1 250 procent tillämpas på samtliga positioner i värdepapperiseringen.

12 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.5.1.

I paragrafen som reglerar godkännande av kreditvärderingsföretag införs en ny bestämmelse i *andra stycket*. Bestämmelsen innebär att Finansinspektionen får godkänna ett

kreditvärderingsföretag som är registrerat som ett kreditvärderingsinstitut i enlighet med förordning (EG) nr 1060/2009.

7 kap. Stora exponeringar

1 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.6.2.

I paragrafen görs ytterligare en inskränkning av tillämpningsområdet för 7 kap. genom att det inte ska tillämpas på vissa värdepappersbolag.

1 a §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.1.3.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innebär att vid beräkning av exponeringars värde enligt 7 kap. ska med kreditinstitut avses även utländska företag och dess filial som i hemlandet har tillstånd att driva bankrörelse eller finansieringsrörelse.

3 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.1.5.

Av paragrafen framgår hur ett institut ska begränsa sina exponeringar mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning.

Den nya lydelsen av *andra stycket* och införandet av *tredje stycket* innebär undantag från huvudregeln i första stycket. Genom de nya lydelserna ändras gränserna för när ett institut är exponerat mot en kund som är ett institut eller mot en grupp av kunder som innefattar ett institut. Undantaget i *andra stycket* avseende ett instituts exponeringar mot en kund eller grupp av kunder med inbördes anknytning som är moderföretag eller dotterföretag till institutet eller dotterföretaget till moderföretaget tas bort

4 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.1.2.

Paragrafens *första stycket 2* ändras så att risken för att råka i finansieringssvårigheter läggs till som ett kriterium för att avgöra om två eller flera fysiska eller juridiska personer utgör en helhet från risksynpunkt och därmed ska anses utgöra en grupp av kunder med inbördes anknytning (jfr 3 §).

5 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.1.5.

Första stycket utgår. Denna ändring sker med anledning av att gränsvärdena för beräkning av stora exponeringar ändras.

6 §

Förslaget har behandlats i 5.1.1.

Punkten 1 ändras genom dygn byts ut till vardagar.

Två nya punkter, *punkt 5 och 6*, införs avseende exponeringar som inte ska räknas in när ett institut beräknar sina stora exponeringar. De nya punkterna innebär att från institutets beräkning av exponeringar ska undantas mycket kortfristiga exponeringar avseende penningöverföring, inbegripet utförande av betaltjänster, clearing, avveckling och förvaltningstjänster.

8 §

I paragrafen tas hänvisningen till 5 § bort med anledning av att 5 § första stycket utgår.

7 a kap. Exponeringar mot värdepapperiseringar

Kapitlet är nytt och införs med anledning av att det i kreditinstitutsdirektivet införs en ny artikel 122a som reglerar exponeringar mot värdepapperiseringar.

Samtliga lagförslag har behandlats i avsnitt 5.2.

1 §

Av paragrafen, som reglerar artikel 122a.1, framgår att ett institut får ta position i en värdepapperisering bara om originatorn, det medverkande institutet eller den ursprunglige

långivaren meddelat institutet att ett ekonomiskt intresse kommer att behållas i värdepapperiseringen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt den nya 13 kap. 1 § 34 meddela föreskrifter om vad som ska utgöra ett behållande av ett ekonomiskt intresse netto enligt denna paragraf.

2 §

Av paragrafen, som reglerar artikel 122a.4, framgår att ett institut innan det tar position i en värdepapperisering ska skaffa sig kunskap om den kommande investeringen. Vidare framgår att ett institut ska ha skriftliga riktlinjer och instruktioner som reglerar institutets analys och dokumentation av dess positioner. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt den nya 13 kap. 1 § 35 meddela föreskrifter avseende vilka krav som ett institut ska uppfylla innan det tar position i en värdepapperisering.

3 §

Enligt paragrafen, som reglerar artikel 122a.5, ska ett institut ha rutiner för att löpande övervaka information om utvecklingen i de positioner som institutet har i värdepapperiseringar. Vidare ska ett institut ha en förståelse för sådana strukturella drag hos en värdepapperisering som väsentligt skulle kunna påverka institutets exponeringar i värdepapperiseringstransaktionen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt nya 13 kap. 1 § 36 meddela föreskrifter om vilka krav som ett institut ska uppfylla efter att det investerat i en värdepapperisering.

4 §

Av paragrafen, som reglerar artikel 122a.2, framgår att kravet i 1 § kan uppfyllas på gruppnivå. Detta kan ske när ett moderinstitut inom EES eller ett finansiellt holdingföretag inom EES, eller ett av dess dotterbolag, i egenskap av originator eller medverkande institut värdepapperiserar exponeringar från flera

institut eller finansiella institut som omfattas av gruppbaserad tillsyn.

Kravet i 1 § får uppfyllas på gruppnivå om de institut eller finansiella institut som gett upphov till de värdepapperiserade exponeringarna har åtagit sig att följa de krav som följer av 5 § samt lämnat den information som följer av 6 §.

”Moderinstitut inom ESS” och ”finansiellt holdingföretag inom EES” defenieras i 1 kap. 3 §.

5 §

Paragrafen reglerar artikel 1221.6.

Av *första stycket* framgår att det beträffande exponeringar som ska värdepapperiseras ska tillämpas samma kriterier för kreditgivning tillämpas som beträffande exponeringar som avses utgöra egna positioner. Detta gäller för medverkande institut och institut som är originatorer.

Av *andra stycket* följer att samma analysstandarder ska tillämpas på ägarandelar eller emissionsgarantier i värdepapperiseringsemissioner som köpts från tredje part oavsett om de är avsedda att ingå in handelslagret eller i den övriga verksamheten.

Om kraven i första och andra styckena inte är uppfyllda får en originator som är ett institut inte utesluta de värdepapperiserade exponeringarna från beräkningen av sitt kapitalkrav för kreditrisker enligt 4 kap. 2 §. Detta framgår av *tredje stycket*.

6 §

Paragrafen reglerar artikel 122a.7.

Av paragrafens *första stycke* följer att medverkande institut och institut som är originatorer ska upplysa investerare om nivån på sina åtaganden enligt 1 §, dvs. vad de behåller som ekonomiskt intresse i värdepapperiseringen. De ska också säkerställa att framtida investerare har tillgång till all relevant information om utvecklingen av värdepapperiseringspositionernas underliggande exponeringar samt om kassaflöden

och säkerheter för värdepapperiseringen. Informationen om kassaflöden och säkerheter ska vara av tillräcklig omfattning för att möjliggöra stresstester. Dessa stresstester ska enligt direktivet vara ”heltäckande och väl underbyggda”

Av *andra* stycket följer att vad som är relevant information ska fastställas den dag då värdepapperiseringen sker. Efter fastställandet kan informationen behöva justeras, detta beroende på vilken art av värdepapperisering det rör sig om.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt den nya 13 kap. 1 § 37 meddela föreskrifter om vilken information som ska lämnas av medverkande institut eller originator.

7 §

Enligt paragrafen, som reglerar artikel 122a.5 tredje stycket, ska Finansinspektionen besluta om förhöjd riskvikt för en värdepapperisering om kraven i 2, 3 eller 6 § inte uppfylls.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt den nya 13 kap. 38 meddela föreskrifter om den extra riskvikt som ska gälla för värdepapperiseringen enligt den här paragrafen.

8 §

Paragrafen, som reglerar artikel 122a.8, riktar sig till Finansinspektionen som vid allvarliga likviditetsstörningar på marknaden får besluta att tillfälligt upphäva de krav som framgår av 1 och 4 §§.

8 kap. Offentliggörande av information

2 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.3.2.

I *första stycket* görs ett tillägg som innebär att en information som ett institut offentliggör om dess kapitaltäckning ska ge en komplett bild över institutets riskprofil. Dessutom har paragrafen omarbetats redaktionellt och därvid delats upp i flera stycken.

3 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.3.2.

I paragrafen görs, förutom redaktionella ändringar, ett tillägg som anger att det av ett instituts skriftliga riktlinjer och instruktioner ska framgå hur institutet ska uppfylla att den information som offentliggörs ger en komplett bild över institutets riskprofil.

10 kap. Tillsyn**6 a §**

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.3.5.

Paragrafen som är ny reglerar under vilka förutsättningar och i vilken form Finansinspektionen tillsammans med övriga behöriga myndigheter kan fatta ett gemensamt beslut om konsoliderad nivå på kapitalbasen för en finansiell företagsgrupp i de fall inspektionen är samordnade tillsynsmyndighet.

6 b §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.3.5.

Paragrafen är ny. *Första stycket* reglerar inom vilken tid ett beslut enligt 6 a § ska fattas.

Av *andra stycket* följer att ett sådant beslut som ska fattas enligt 6 a § även ska fattas av Finansinspektionen på undergruppsnivå.

6 c §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.3.5.

Paragrafen som är reglerar att ett beslut som fattas enligt 6 a § av en utländskbehörig myndighet är giltigt i Sverige och bindande för berörda institut och för Finansinspektionen.

6 d §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.3.5.

Paragrafen som är ny reglerar när ett beslut enligt 6 a och 6 b §§ ska uppdateras.

9 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.3.4.

I paragrafen som reglerar samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter som har tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag införs ett andra stycke. Av *andra stycket* följer en skyldighet för Finansinspektionen att, om en kritisk situation uppstår i Sverige, samarbeta med och utbyta information med övriga berörda utländska myndigheter än de behöriga myndigheterna. Med övriga berörda utländska myndigheter avses centralbanker i det Europeiska centralbankssystemet samt finansdepartement eller annat organ inom den nationella förvaltningen som ansvarar för lagstiftning om tillsyn över finansiella företag och investeringstjänster i andra medlemsstater.

13 kap. Bemyndiganden

1 §

Det tillförs sju nya bemyndiganden till paragrafen.

Med stöd av bemyndigande i *punkten 29* blir det möjligt att precisera under vilka förutsättningar en grupp av kunder med inbördes anknytning föreligger. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.1.2.

Med stöd av *punkten 30* blir det möjligt att precisera vilka exponeringar som ska anses utgöra andra exponeringar enligt 7 kap. 6 § 5. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.1.1.

Med stöd av *punkten 34* ges möjligheten att precisera villkoren av behållandet av ett ekonomiskt intresse enligt 7a kap. 1 §. Förslaget har behandlats i i avsnitt 5.2.

Med stöd av *punkten 35* blir det möjligt att precisera vilka krav som ett institut ska uppfylla enligt 7a kap. 2 § innan det tar position i en värdepapperisering. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.2.

Med stöd av *punkten 36* blir det möjligt att precisera vilka krav som ett institut löpande ska uppfylla enligt 7 a kap. 3 § efter att position tagits i en värdepapperisering. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.2.

Med stöd av *punkten 37* blir det möjligt att precisera vilken information som ska lämnas av medverkande institut eller originator enligt 7 a kap. 6 §. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.2.

Med stöd av *punkt 38* blir det möjligt att precisera villkoren för ett beslut enligt 7 a kap. 7 §. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.2.

Ikraftträdande

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.1.1 och 8.2.1.

Med anledning av att det är olika ikraftträdandedatum i ändringsdirektiven CRD II och CRD III föreslås också olika ikraftträdandedatum i lagen.

10.2 Förslag till ändring i lagen (2006:1372) om införande av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

5 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.2.2.

Utöver redaktionella ändringar förlängs gällande övergångsbestämmelse till och med utgången av år 2011. Förlängningen innebära att ett institut som tillämpar en internmetod för kreditrisker eller för motpartsrisker som ingår i marknadsrisker eller en internmättningsmetod för operativa risker ska ha en kapitalbas som till och med 2011 motsvarar minst 80 procent av det samlade kapitalkravet enligt 1994 års kapitaltäckningslag.

Nya övergångsbestämmelser införs genom två nya stycken. Av *tredje stycket* följer att ett institut som efter 1 januari 2010 eller senare tillämpar en internmetod vid beräkning av sitt

kapitalkrav efter tillstånd av Finansinspektionen får ha en kapitalbas som minst motsvarar 80 procent av kapitalkraven för kreditrisker enligt schablonmetoden. Av *fjärde stycket* följer att ett institut som efter 1 januari 2010 eller senare tillämpar en internmetod vid beräkning av sitt kapitalkrav efter tillstånd av Finansinspektionen får ha en kapitalbas som minst motsvarar 80 procent av kapitalkraven för operativ risk enligt schablonmetoden.

8 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.1.5.

Övergångsbestämmelsen för värdepappersbolag som tillhandahåller sådana tjänster som följer av paragrafen förlängs till och med år 2014.

9 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.1.5.

Övergångsbestämmelsen som undantar vissa värdepappersbolag från att tillämpa bestämmelserna om kapitalkrav i kapitaltäckningslagen förlängs till och med år 2014.

11 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.1.4.

Paragrafen är ny. Den anger att fram till den 31 december 2012 ska den tidsperiod om fyra månader som föreskrivs i 10 kap. 6 a § kapitaltäckningslagen istället vara 6 månader. Den tidsperiod som avses är den inom vilken ett gemensamt beslut om konsoliderad nivå på kapitalbasen ska fattas.

12 §

Förslaget har behandlats i avsnitt

Paragrafen är ny. *Första stycket* anger att 7 a kap. i kapitaltäckningslagen ska tillämpas på värdepapperiseringar som emitteras från och med den 1 januari 2011.

Andra stycket anger att 1 januari 2015 ska 7 a kap. i kapitaltäckningslagen tillämpas på värdepapperiseringar som

emitterats före den 1 januari 2011 om nya underliggande exponeringar har tillkommit eller ersatts efter den 1 januari 2015.

Ikraftträdande

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.1.1 och 8.2.1.

Med anledning av att det är olika ikraftträdande datum i ändringsdirektiven CRD II och CRD III föreslås också olika ikraftträdandedatum i lagen.

10.3 Förslag till lag om ändring av lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

7 a kap. upplysningsplikt

1 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.3.4.

Paragrafen är ny. Den anger att Riksbanken omgående ska underrätta berörda tillsynsmyndigheter inom EES med ansvar för gruppbaserad tillsyn när Riksbanken får kännedom om sådan information som följer av 10 kap. 9 § andra stycket kapitaltäckningslagen.

Bilaga 1

Kommissionens direktiv 2009/83/EG av den 27 juli 2009 om ändringar av vissa bilagor till rådets direktiv 2006/48/EG med avseende på tekniska bestämmelser om riskhantering

Bilaga 2

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/111/EG av den 16 september 2009 om ändring av direktiven 2006/48/EG, 2006/49/EG och 2007/64/EG vad gäller banker anslutna till centrala kreditinstitut, vissa frågor som gäller kapitalbasen, stora exponeringar, tillsynsrutiner och krishantering

Bilaga 3

**Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/.../EU
om ändring av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG
vad gäller kapitalkrav för handelslager,
värdepapperisering och samlad tillsynsbedömning av
ersättningspolitik**

Bilaga 4

Parallelluppställning – förteckning över bestämmelser som genomfört direktiven i svensk rätt

CRD II, CRD III och Kommissionens direktiv 2009/83/EG har genomförts i svensk rätt på följande sätt.

Förkortningar

LBF	Lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse
KapL	Lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar
LVM	Lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden
Införandelagen	Lagen (2006:1372) om införande av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar
OSL	Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
Riksbankslagen	Lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Kapitaltäcknings- förordningen	Förordning (2006:1533) om kapitaltäckning och stora exponeringar
-----------------------------------	---

Instruktion för Finansinspektionen	Förordning (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen
---------------------------------------	--

Direktiv 2009/83/EG	Ändringar i Svenska bestämmelser
--------------------------------	---

Artikel 1

*Direktiv
2006/48/EG*

Artikel 1.1	Bilaga V	Föreskrifter
-------------	----------	--------------

Artikel 1.2	Del 1 i bilaga VI	Föreskrifter
-------------	----------------------	--------------

Artikel 1.3	Del 1 i bilaga VII	Föreskrifter
-------------	-----------------------	--------------

Artikel 1.4	Del 2 i bilaga VII	Föreskrifter
-------------	-----------------------	--------------

Artikel 1.5	Del 4 i bilaga VII	Föreskrifter
-------------	-----------------------	--------------

Artikel 1.6	Del 1 i bilaga VIII	Föreskrifter
-------------	------------------------	--------------

Artikel 1.7	Del 2 i i bilaga VIII	Föreskrifter
-------------	--------------------------	--------------

Artikel 1.8	Del 3 i	Föreskrifter
-------------	---------	--------------

	bilaga VIII	
Artikel 1.9	Del 2 i bilaga IX	4 kap. 2 § första stycket 3 Kap L och föreskrifter
Artikel 1.10	Del 4 i bilaga IX	Föreskrifter
Artikel 1.11	Del 2 i bilaga X	Föreskrifter
Artikel 1.12	Del 3 i bilaga X	Föreskrifter
Artikel 1.13	Del 2 i bilaga XII	Föreskrift
Artikel 1.14	Del 3 i bilaga XII	Föreskrift
<i>Artikel 2</i>		-
<i>Artikel 3</i>		-
<i>Artikel 4</i>		-
Direktiv 2009/111/EG	Ändringar i	Svenska bestämmelser
<i>Artikel 1</i>	<i>Direktiv 2006/48/EG</i>	
Artikel 1.1	Artikel 3.1	-
Artikel 1.2	Artikel 4.6	1 kap. 3 § 12 KapL

	Artikel 4.45 led b	7 kap. 4 § KapL
	Artikel 4.48	10 kap. 9 § KapL och 13 kap. 6a § LBF
Artikel 1.3	Artikel 40.3	5 § tredje stycket instruktion för Finansinspektionen
Artikel 1.4	Artikel 42a.1	10 kap. 9 § KapL och 13 kap. 6a § LBF
	Artikel 42b.1	-
Artikel 1.5	Artikel 49	10 kap. 9 § KapL och 13 kap. 6a § LBF
Artikel 1.6	Artikel 50	10 kap. 9 § KapL och 13 kap. 6a § LBF samt 8 kap. 7 § riksbankslagen
Artikel 1.7	Artikel 57	3 kap. 2 – 4 §§, 5 § första och andra styckena och 9 §§ Kap L samt föreskrifter
Artikel 1.8	Artikel 61	Föreskrifter
Artikel 1.9	Artikel 63.2	3 kap. 4 § KapL och föreskrifter
Artikel 1.10	Artikel 63a	Föreskrifter

Artikel 1.11	Artikel 65.1	9 kap 11 § KapL och föreskrifter
Artikel 1.12	Artikel 66.1	3 kap. 1 § andra stycket KapL och föreskrifter
	Artikel 66.1a	Föreskrifter
	Artikel 66.2	3 kap. 8 § KapL och föreskrifter
	Artikel 66.4	-
Artikel 1.13		-
Artikel 1.14	artikel 74.2	Föreskrifter
Artikel 1.15	Artikel 81.2	4 kap. 12 § andra stycket KapL
Artikel 1.16	Artikel 87.11	Föreskrifter
	Artikel 87.12	Föreskrifter
Artikel 1.17	Artikel 89.1	4 kap. 9 § KapL, 14 § kapitaltäckningsförordningen och föreskrifter
Artikel 1.18	Artikel 97.2	4 kap. 12 § andra stycket KapL
Artikel 1.19	Artikel 106.2	7 kap. 6 § första stycket
	Artikel 106.3	Föreskrifter

Artikel 1.20	Artikel 107	1 kap. 3 § 12 KapL
Artikel 1.21	Artikel 110.1	10 kap. 15 § KapL och föreskrifter
	Artikel 110.2	10 kap. 15 § KapL och föreskrifter
	Artikel 110.3	Föreskrifter
Artikel 1.22	Artikel 111.1	7 kap, 3 § KapL och föreskrifter
	Artikel 111.4	7 kap. 3 § andra stycket och 10 kap. 15 § KapL samt föreskrifter
Artikel 1.23	Artikel 112.2	Föreskrifter
	Artikel 112.4	Föreskrifter
Artikel 1.24	Artikel 113	7 kap 6 § första stycket 3 och andra stycket KapL, 16 § kapitaltäckningsförordningen samt föreskrifter
Artikel 1.25	Artikel 114	7 kap 7 § KapL och föreskrifter
Artikel 1.26	Artikel 115.1	7 kap. 6 § andra stycket KapL och föreskrifter
	Artikel 115.2	7 kap. 6 § andra stycket KapL och föreskrifter

Artikel 1.27	Artikel 116 (utgår)	-
Artikel 1.28	Artikel 117.1	7 kap. 6 § andra stycket KapL och föreskrifter
	Artikel 117.2	7 kap. 6 § andra stycket KapL och föreskrifter
Artikel 1.29	Artikel 119 (utgår)	-
Artikel 1.30	Artikel 122a.1	7a kap. 1 § KapL och föreskrifter
	Artikel 122a.2	7a kap. 4 § KapL
	Artikel 122a.3	Föreskrifter
	Artikel 122a.4	7a kap. 2 § KapL och föreskrifter
	Artikel 122a.5	7a kap. 3 § KapL och föreskrifter
	Artikel 122a.6	7a kap. 5 § KapL
	Artikel 122a.7	7a kap. 6 § KapL
	Artikel 122a.8	7a kap. 8 § KapL och 12 § införandelagen
	Artikel 122a.9	-
	Artikel 122a.10	-

Artikel 1.31	Artikel 129.1	10 kap. 9 § första stycket KapL och 13 kap. 6a § LBF
	Artikel 129.3	10 kap. 6a § KapL
Artikel 1.32	Artikel 130.1	10 kap. 9 § andra stycket KapL och 13 kap. 6a § LBF
Artikel 1.33	Artikel 131a	10 kap. 9 § KapL och 13 kap. 6a § LBF
Artikel 1.34	Artikel 132	10 kap. 9 § KapL, 13 kap. 6a § LBF och 8 kap. 3 § OSL
Artikel 1.35	Artikel 150.1	-
	Artikel 150.2	-
Artikel 1.36	Artikel 153	Övergångsbestämmelse i kapitaltäcknings- förordningen
Artikel 1.37	Artikel 154.8	-
	Artikel 154.9	Föreskrifter
	Artikel 154.10	Föreskrifter
	Artikel 154.11	11 § införandelagen
Artikel 1.38	Artikel 156	-
Artikel 1.39	Bilaga III	Föreskrifter

Artikel 1.40	Bilaga V	Föreskrifter
Artikel 1.41	Bilaga IX	Föreskrifter
Artikel 1.42	Bilaga XI	30 § kapitaltäknings- förordningen och föreskrifter
Artikel 1.43	Bilaga XII	8 kap 2 § KapL och föreskrifter
<i>Artikel 2</i>	<i>Direktiv 2006/49/EG</i>	
Artikel 2.1	Artikel 12	-
Artikel 2.2	Artikel 28.1	7 kap 1 § KapL
	Artikel 28.3 (utgår)	-
Artikel 2.3	Artikel 30.4	Föreskrifter
Artikel 2.4	Artikel 31	Föreskrifter
Artikel 2.5	Artikel 32.1	Föreskrifter
Artikel 2.6	Artikel 35.6	Föreskrifter
Artikel 2.7	Artikel 38.3	10 kap. 9 § KapL och 13 kap. 6a § LBF
Artikel 2.8	Artikel 45.1	8 § införandelagen

Artikel 2.9	Artikel 47	3 § införande lagen och föreskrifter
Artikel 2.10	Artikel 48.1	9 § införandelagen
<i>Artikel 3</i>	<i>Direktiv</i> <i>2007/64/EG</i>	
Artikel 3.1	Artikel 1.1a	
<i>Artikel 4</i>	-	-
<i>Artikel 5</i>	-	-
Direktiv (CRD III)	Ändringar i	Svenska bestämmelser
<i>Artikel 1</i>	<i>Direktiv</i> <i>2006/48/EG</i>	
Artikel 1.1	Artikel 4.40a	1 kap. 3 § 21
	Artikel 4.40b	-
	Artikel 4.49	-
Artikel 1.2	Artikel 11.1	-
Artikel 1.3	Artikel 22.1	6 kap. 2 § LBF och 8 kap. 4 § LVM
	Artikel 22.3	-
	Artikel 22.4	-

	Artikel 22.5	-
Artikel 1.4	Artikel 54.4	12 kap. KapL, 15 kap. LBF och 25 kap. LVM
Artikel 1.5	Artikel 57	3 kap. 7 § KapL och föreskrifter
Artikel 1.6	Artikel 64.5	3 kap. KapL och föreskrifter
Artikel 1.7	Artikel 66.2	3 kap. 8 § KapL och föreskrifter
Artikel 1.8	Artikel 75	2 kap. 1, 3 – 5 och 7 §§ samt 4 kap. 1 § första meningen KapL
Artikel 1.9	Artikel 101.1	4 kap. 2 § första stycket 2 och andra stycket KapL
Artikel 1.10	Artikel 136.1	12 kap. 1 och 3 §§ KapL, 15 kap. 1 § LBF och 25 kap. 1 § LVM.
	Artikel 136.2	2 kap. 2 § KapL
Artikel 1.11	Artikel 145.3	8 kap. 2 § KapL. och föreskrifter
Artikel 1.12	-	-
Artikel 1.13	Artikel 150.1	-
	Artikel 150.1a	-

	Artikel 150.2	-
Artikel 1.14	Artikel 151 (p. 2 och 3 utgår)	-
Artikel 1.15	Artikel 151a	-
	Artikel 151b	-
	Artikel 151c	-
Artikel 1.16	Artikel 152	5 § införandelagen
Artikel 1.17	Artikel 154.5	Föreskrifter
Artikel 1.18	Artikel 156	-
Artikel 1.19	Artikel 156a	-
Artikel 1.20	Bilaga V avsnitt 11	Föreskrifter
	Bilaga VI del 1	2 – 10 och 24 §§ kapitaltäcknings- förordningen och föreskrifter
	Bilaga VII avsnitt 1 del 2	Föreskrifter
	Bilaga IX del 3 och 4	18 § kapitaltäcknings- förordningen och föreskrifter
	Bilaga XII del 2	8 kap. 2 § KapL och föreskrifter

<i>Artikel 2</i>	<i>Direktiv 2006/49/EG</i>	
Artikel 2.1	Artikel 3.1	1 kap. 3 § 21
Artikel 2.2	Artikel 17.1	Föreskrifter
Artikel 2.3	Artikel 18.1	Föreskrifter
Artikel 2.4	-	-
Artikel 2.5	Artikel 41.2	-
Artikel 2.6	Artikel 42.2	-
Artikel 2.7	Artikel 42a	-
	Artikel 42b	-
	Artikel 42c	-
Artikel 2.8	Artikel 47	3 § införandelagen och föreskrifter
Artikel 2.9	Bilaga I	Föreskrifter
	Bilaga II	Föreskrifter
	Bilaga V	Föreskrifter
	Bilaga VII del B	6 kap. 2 § och 16 kap. 1 § 3 LBF, 8 kap. 4 § och 42 § första stycket LVM samt föreskrifter

<i>Artikel 3</i>	-
<i>Artikel 4</i>	-
<i>Artikel 5</i>	-
<i>Artikel 6</i>	-